

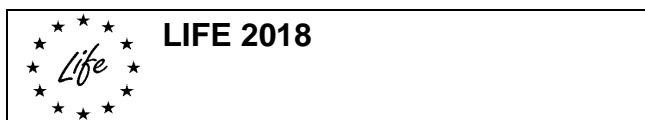
***Integrované projekty LIFE na rok
2018***

Fáza 2 – KOMPLETNÝ NÁVRH

Technické formuláre žiadosti

Časť A – administratívne informácie

Integrované projekty LIFE na rok 2018- A1

POUŽITIE LEN PRE PODANIE

LIFE18 IPE/

PROJEKT

Názov projektu (*max. 120 znakov*):

Zlepšenie implementácie programov na zlepšenie kvality ovzdušia na Slovensku posilnením kapacít a kompetencií regionálnych a miestnych orgánov a podporou opatrení v oblasti kvality ovzdušia

Skratka projektu (*max. 25 znakov*):

Zlepšenie kvality ovzdušia LIFE- IP SK

Projekt sa bude realizovať v týchto krajinách (krajiné) a/alebo administratívnych oblastiach (oblasti): Projektovou oblasťou, ktorá bude priamo využívať výhody projektových aktivít, je celé územie Slovenska (5,4 mil. obyvateľov, 49 035 km²) a Česká republika (10,6 mil. obyvateľov, 78 866 km²). Medzi susedné krajiny patria Ukrajina, Poľsko, Maďarsko, Rakúsko a Nemecko.

Projektové aktivity sa budú realizovať v 6 spomedzi 8 štatistických regiónov NUTS Slovenska¹: Banská Bystrica, Trenčín, Trnava, Žilina, Prešov, Košice, na ktorých území sa nachádzajú zóny a aglomerácie kvality ovzdušia (pozri mapu všeobecného umiestnenia projektovej oblasti) vrátane Oblasí riadenia kvality ovzdušia (ORKO).

Do projektových aktivít sa zapoja aj vybrané obce, konkrétne, Bratislava, Košice, Banská Bystrica, Jelšava, Hnúšťa, Tisovec, Krompachy, Prešov, Prievidza, Nováky, Trenčín, Trnava, Nitra, Ružomberok, Žilina, ktoré sa nachádzajú v zónach/aglomeráciách a v ORKO ako „ostatné zainteresované strany²“ (ďalšie informácie nájdete v prílohe).

Projekt sa bude zameriavať aj na všetky regióny v Českej republike (prostredníctvom aktivity C4), keďže Slovensko aj Česká republika čelia mnohým podobným výzvam.

Úplný zoznam zainteresovaných strán je k dispozícii vo formulári B5.

Partneri konzorcia zohľadnia možnosť zapojiť ako partnerov ďalšie regióny alebo obce do realizácie a aktualizácie svojich príslušných Programov pre zlepšenie kvality ovzdušia v priebehu projektu.

Predpokladaný dátum začiatku: 1/1/2020

Predpokladaný dátum skončenia: 31/12/2027

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/345175/7451602/2016-NUTS-3-map-SK.pdf>

² Rozpočet Slovenskej agentúry životného prostredia predpokladá pokrytie nákladov spojených s prácou 8 manažérov kvality ovzdušia, ktorí budú pôsobiť v týchto mestách. Z rozpočtu MŽP SR budú hradení ďalší 4 manažéri kvality ovzdušia na komunálnej úrovni.

OBLASŤ PROJEKTOVEJ POLITIKY

Môžete označiť iba jednu z nasledujúcich variantov:

Integrovaný projekt Nature LIFE: Integrovaný projekt, ktorým sa implementujú prioritné akčné rámce opatrení podľa článku 8 smernice o biotopoch, ktoré môžu zahŕňať opatrenia zelenej infraštruktúry, ktoré prispievajú ku koherencii ekologickej sústavy Natura 2000 v cezhraničnom kontexte

Integrovaný projekt Environment LIFE: Integrovaný projekt, ktorým sa implementujú:

- plány odpadového hospodárstva podľa článku 28 rámcovej smernice o odpadoch

- plány vodohospodárskeho manažmentu povodí podľa prílohy VII k rámcovej smernici o vodách

- plány kvality ovzdušia podľa smernice o kvalite ovzdušia alebo vnútroštátnych programov kontroly znečistenia ovzdušia podľa smernice o národných emisných stropoch pre určité látky znečisťujúce ovzdušie.

V rámci projektu sa implementuje nasledujúci plán/stratégia (v prípade zmeny od predloženia konceptu sa poskytne úplná kópia):

Programy na zlepšenie kvality ovzdušia (Air Quality Management Plans - AQMP), ktoré boli vypracované pre nasledujúce Oblasti riadenia kvality ovzdušia na Slovensku:

Č.	NUTS Kraj Slovenska	Zapojenie do LIFE-IP SK	Oblasť riadenia kvality ovzdušia	Zapojenie do LIFE-IP SK
1	Bratislava	-	Územie hlavného mesta SR Bratislavy ³	zapojená strana
2	Košice	Pridružený prijímateľ	Územie mesta Košice a obcí Bočiar, Haniska, Sokoľany, Veľká Ida ⁴	zapojená strana
3			Územie mesta Krompachy ⁵	zapojená strana
4	Banská Bystrica	Pridružený prijímateľ	Územie mesta Banská Bystrica ⁶	zapojená strana
5			Územie mesta Jelšava a obcí Lubeník, Chyžné, Magnezitovce, Mokrá Lúka, Revúcka Lehota ⁷	zapojená strana
6			Územie mesta Hnúšťa, časti mesta Brádno, Hačava, Likier, Polom, mesta Tisovec a časť mesta Rimavská Píla a obce Rimavské Brezovo ⁸	zapojená strana
7	Prešov	Pridružený	Územie mesta Prešov a obce Ľubotice ⁹	zapojená strana

³ <http://www.minv.sk/?odbor-starostlivosti-o-zivotne-prostredie-1>

⁴ <https://www.enviroportal.sk/uploads/files/Dokumenty/PZKO-Kosice.pdf>

⁵ <https://www.enviroportal.sk/uploads/files/Dokumenty/PZKO-Krompachy-2013.pdf>

⁶ <https://www.enviroportal.sk/uploads/files/Dokumenty/PZKO-Banska-Bystrica.pdf>

⁷ <https://www.enviroportal.sk/uploads/files/Dokumenty/PZKO-Jelsava-Lubenik-2013.pdf>

⁸ <https://www.enviroportal.sk/uploads/files/Dokumenty/PZKO-Hnusta-Tisovec-2013.pdf>

⁹ <http://www.minv.sk/?informacie-odboru-starostlivosti-o-zivotne-prostredie-ochrana-ovzdušia>

		prijímateľ		
8	Trenčín	Pridružený prijímateľ	Územie mesta Trenčín ¹⁰	zapojená strana
9			Územie okresu Prievidza ¹¹	zapojená strana
10			Územie mesta Bystričany, Nováky, Zemianske Kostolány, Kamenec pod Vtáčnikom a Čereňany	zapojená strana
11	Trnava	Pridružený prijímateľ	Územie mesta Trnava ¹²	zapojená strana
12	Žilina	Pridružený prijímateľ	Územie mesta Žilina ¹³	zapojená strana
13			Územie mesta Ružomberok a obce Likavka ¹⁴	zapojená strana
14	Nitra	-	Územie mesta Nitra ¹⁵	zapojená strana

Programy na zlepšenie kvality ovzdušia sú verejne dostupné tu:

<https://www.enviroportal.sk/ovzdušie/zlepsenie-kvality-ovzdušia?>

Poznámka:

V súčasnosti bolo v roku 2018 na základe meraní kvality ovzdušia v rokoch 2015-2017 odporučených 14 Oblasí riadenia kvality ovzdušia. Program LIFE-IP SK ich pokryje buď prostredníctvom práce pridružených prijímateľov alebo priamym zapojením zainteresovaných strán (pozri tabuľku vyššie).

Potvrdzujeme, že pripojené Programy na zlepšenie kvality ovzdušia sú stále platné. Tieto plány (s jednou výnimkou) boli prijaté v roku 2013, posledný v roku 2016. Súd zrušil iba Program na zlepšenie kvality ovzdušia pre aglomeráciu Bratislava.

Program na zlepšenie kvality ovzdušia pre Bratislavu nie je platný, keďže slovenský súd zrušil jeho platnosť z dôvodu chýbajúcich kľúčových kvantifikovateľných ukazovateľov. Nový plán sa pripravuje; konkrétne informácie o rozpočte potrebné na realizáciu opatrení preto teraz nie sú k dispozícii. Predpokladáme, že opatrenia budú financované z dostupného doplnkového financovania, ako aj zo samotného rozpočtu mesta. Ako je uvedené v bode B2a, MŽP SR bude zastrešovať manažéra kvality ovzdušia aj pre Bratislavský kraj¹⁶.

¹⁰ http://www.minv.sk/?Programy_na_zlepsenie_kvality_ovzdušia_OUTN

¹¹ http://www.minv.sk/?Programy_na_zlepsenie_kvality_ovzdušia_OUTN

¹² <https://www.enviroportal.sk/uploads/files/Dokumenty/PZKO-Trnava-2013.pdf>

¹³ http://www.minv.sk/?Ochrana_ovzdušia_za

¹⁴ http://www.minv.sk/?Ochrana_ovzdušia_za

¹⁵ <http://www.minv.sk/?oddelenie-statnej-spravy-vod-a-vybranych-zloziek-zivotneho-prostredia-kraja>

¹⁶ 4 ďalších manažérov kvality ovzdušia zamestná priamo MŽP SR, vďaka čomu vznikne príležitosť na začatie spolupráce s mestom Bratislava, ktoré v súčasnosti vytvára nový Program na zlepšenie kvality ovzdušia. Jeden manažér kvality ovzdušia sa môže priradiť do tímu, ktorý zostavuje Program na zlepšenie kvality ovzdušia pre Bratislavu. Táto práca môže byť prospešná oboma smermi, pretože manažér kvality ovzdušia sa od prvého dňa bude učiť priamo v teréne a neskôr môže tieto cenné skúsenosti uplatniť a zároveň pomôcť pridruženým prijímateľom. V druhej etape môžu byť do projektu zapojené aj Bratislavský a Nitriansky samosprávny kraj. Hodnotenie po skončení prvej etapy znovu otvorí diskusiu o zapojení zainteresovaných obcí a mimovládnych organizácií, ako napr. CEPTA, ako potenciálnych prijímateľov projektu.

Aktualizácia týchto Programov sa predpokladá v druhej polovici tohto roka (Program na zlepšenie kvality ovzdušia 1) a v prvej polovici budúceho roka (ostatné Programy na zlepšenie kvality ovzdušia) po dokončení Stratégie ochrany ovzdušia. Rozhodli sme sa najprv zostaviť Stratégiu ochrany ovzdušia vrátane opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia, ako aj usmernenia o tom, ako vypracovať nové a účinnejšie Programy na zlepšenie kvality ovzdušia, pretože súčasné Programy neprispievali dostatočne k zlepšeniu kvality ovzdušia. Nová stratégia by mala určiť účinné opatrenia a posúdiť nákladovú efektívnosť ich realizácie. Veríme, že stratégia pomôže zaviesť účinnejšie opatrenia v oblastiach ako sú napr. doprava a vykurovanie domácností. Budú zahrnuté do Programov na zlepšenie kvality ovzdušia, aj keď zrejme nebudú príliš populárne a budú závisieť od politickej vôle.

V súčasnosti sa MŽP zameriava na zefektívnenie riadenia kvality ovzdušia. Rozdelenie na zóny na území Slovenskej republiky sa v súčasnosti prehodnocuje. Cieľom je lepšie definovať reprezentatívne oblasti na účely posudzovania a riadenia kvality ovzdušia.

Zavedenie nového rozdelenia na zóny je spojené so zriadením nových monitorovacích staníc tak, aby boli splnené požiadavky týkajúce sa minimálneho počtu vzorkovacích miest na stále merania koncentrácií látok znečisťujúcich ovzdušie v súlade s požiadavkami smerníc 2008/50/ES a 2004/107/ES. Nové rozdelenie na zóny sa uskutoční zriadením nových 14 monitorovacích staníc, ktoré sa predpokladá v prvej polovici roku 2019.

Slovenská republika v súčasnosti zlepšuje efektívnosť pri dosahovaní cieľových hodnôt kvality ovzdušia. Nevyhnutným predpokladom je správne nastavenie mechanizmov riadenia kvality ovzdušia. Preto sa súčasný prístup prehodnotí. Zameriavame sa na:

- Príprava Stratégie na zlepšenie kvality ovzdušia (ako súčasť Stratégie ochrany ovzdušia) vrátane efektívnych opatrení a vyhodnotenia ich nákladovej efektívnosti,
- Rozšírenie siete na monitorovanie kvality ovzdušia o 14 nových monitorovacích staníc,
- Nová zonácia pre efektívne riadenie kvality ovzdušia,
- Príprava schémy dotácií na výmenu starých kotlov v domácnostiach,
- Posilnenie presadzovania opatrení obsiahnutých v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia (prostredníctvom zmeny právnych predpisov),
- Právne posilnenie právomocí a zodpovedností obcí v oblasti riadenia kvality ovzdušia

Cieľom integrovaného projektu LIFE je podpora budovania kapacít a posilnenie regionálnych a miestnych orgánov v oblasti riadenia kvality ovzdušia vytvorením pozícií „manažérov kvality ovzdušia“ na úrovni miestnych orgánov (samosprávnych krajov a vybraných miest/obcí v oblastiach riadenia kvality ovzdušia).

Sme presvedčení, že vytvorenie týchto kapacít nám pomôže zefektívniť systém riadenia kvality ovzdušia na mieste a tiež podporovať a implementovať opatrenia prispôbené konkrétnym oblastiam. To je dôvod, prečo požadujeme integrovaný projekt.

PRIJÍMATELIA

Názov **koordinujúceho** príjemcu (1): **Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR)**

Názov pridruženého príjemcu (2): Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP)

Názov pridruženého príjemcu (3): Banskobystrický samosprávny kraj (BBSK)

Názov pridruženého príjemcu (4): Trenčiansky samosprávny kraj (TSK)

Názov pridruženého príjemcu (5): Trnavský samosprávny kraj (TTSK)

Názov pridruženého príjemcu (6): Žilinský samosprávny kraj (ZSK)

Názov pridruženého príjemcu (7): Prešovský samosprávny kraj (PSK)

Názov pridruženého príjemcu (8): Košický samosprávny kraj (KSK)

Názov pridruženého príjemcu (9): Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ)

Názov pridruženého príjemcu (10): PEDAL Consulting (PEDAL)

Názov pridruženého príjemcu (11): Výskumné energetické centrum - Technická univerzita Ostrava (VŠB)

PROJEKTOVÝ ROZPOČET A POŽADOVANÉ FINANCOVANIE ES

Celkový integrovaný rozpočet projektu: 15 000 000 €

Celkový oprávnený rozpočet na projekt LIFE: 15 000 000 €

Požadovaný finančný príspevok EK LIFE: 9 000 000 € (60 % celkového oprávneného rozpočtu)

**FORMULÁRE A2 – A8 budou doplnené
(MŽP SR)**

***Integrované projekty LIFE na rok
2018***

Fáza 2 – KOMPLETNÝ NÁVRH

Technické formuláre žiadosti

Časť B – technický súhrn a celkový kontext projektu

SÚHRNNÝ OPIS PROJEKTU (anglická verzia)

1. Celkový kontext/súvislosti/geografický rozsah

IP samotný:

Kvalita ovzdušia v projektovej oblasti

Slovenská republika, ako aj susedné krajiny, najmä Česká republika a Poľsko, patria k členským štátom EÚ, ktoré čelia problémom s kvalitou ovzdušia, sú podrobené konaniu o porušení povinností z dôvodu nedodržania požiadaviek smernice o kvalite okolitého ovzdušia a majú negatívny vplyv na zdravie verejnosti a životné prostredie.

Napriek niektorým zlepšeniam dosiahnutým v posledných rokoch je situácia stále neuspokojivá.

Hlavné problémy s kvalitou ovzdušia na Slovensku sú spôsobené prekročením koncentrácií suspendovaných častíc (PM10 a PM2,5), ktoré pochádzajú hlavne zo spaľovania tuhých palív na vykurovanie domácností, z emisií benzo(a)pyrénu (80 % BaP pochádza z vykurovania domácností) a oxidu dusného (NO₂), ktorý pochádza najmä z dopravy. Niektoré problémy s kvalitou ovzdušia boli uvedené aj v súvislosti s prízemným ozónom (O₃).

Zdroje znečistenia ovzdušia v príslušných Oblastiach riadenia kvality ovzdušia (Air Quality Management Areas - AQMA) sú opísané v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia (Air Quality Management Plans - AQMP)¹⁷.

Významný podiel na miestnom znečistení ovzdušia emisiami PM a BaP predstavujú emisie vzniknuté pri vykurovaní domácností. Hlavnými dôvodmi sú spaľovanie tuhých a nekvalitných palív (dokonca odpadov) alebo nevhodné techniky vykurovania v domácnostiach, čo súvisí aj s nízkou úrovňou informovanosti verejnosti (ale aj kvôli energetickej chudobe), ako aj chýbajúce kompetencie na zabezpečenie kontrol malých zdrojov znečistenia ovzdušia. Okrem vykurovania domácností sa jeden z hlavných problémov kvality ovzdušia, najmä v mestách, týka dopravy a emisií z dopravy (najmä NO_x).

Do úvahy sa musí brať aj príspevok poľnohospodárskych činností (hlavný zdroj emisií amoniaku) k tvorbe sekundárnych emisií pevných častíc (PM).

V niektorých oblastiach je znečistenie ovzdušia stále spôsobené miestnymi priemyselnými zdrojmi.

Slovensko má spoločné hranice s najviac znečistenými krajinami EÚ a s Ukrajinou, preto znečisťovanie ovzdušia presahujúce hranice štátov predstavuje ďalší významný problém. Príslušné ukrajinské orgány budú prizvané na vybrané konferencie nášho programu LIFE IP, ktoré sa uskutočnia v rámci činností E a C2, a teda doplnia činnosti Dohovoru EHK OSN¹⁸.

Kvalita ovzdušia v susedných krajinách (najmä CZ a PL) je tiež veľmi ovplyvnená znečisťovaním ovzdušia spôsobeným vykurovaním domácností. Keďže Slovensko, Česká republika a Poľsko si navzájom ovplyvňujú kvalitu ovzdušia a majú podobné zdroje znečistenia ovzdušia, je veľmi dôležité, aby všetky tieto tri krajiny úzko spolupracovali, ako sa predpokladá v tomto projekte. Slovensko (Slovenský hydrometeorologický ústav) sa

¹⁷ Pre viac informácií pozri formulár A1.

¹⁸ <https://www.unece.org/info/media/news/environment/2018/national-roundtable-meeting-in-ukraine-to-encourage-ratification-of-the-key-unece-air-convention-protocols/doc.html>

spolu s Ministerstvom životného prostredia Českej republiky zapojili do poľského integrovaného projektu LIFE, Malopoľský región v zdravom ovzduší (LIFE14 IPE PL 021) zameraného na implementáciu Plánu kvality ovzdušia vydaného pre Malopoľské vojvodstvo a uplatňovanie aktualizovaného modelu kvality ovzdušia, ktorý by umožňoval plánovať a hodnotiť spoločný súbor opatrení na dosiahnutie priaznivej kvality ovzdušia vo všetkých troch krajinách.

Navrhovaný IP bude vychádzať z osvedčených postupov a skúseností získaných zo spolupráce na tomto projekte (LIFE IP Malopoľský región) a bude podporovať šírenie a prenos výsledkov projektu prostredníctvom spolupráce a vytvárania sietí s ostatnými zainteresovanými stranami a s ostatnými susednými krajinami vrátane Ukrajiny, ktoré by mohli mať prospech zo skúseností a výsledkov projektov.

Okrem toho očakávame veľmi úzku spoluprácu s programami LIFE IP, ktoré sa nedávno začali v Maďarsku¹⁹ (LIFE17 IPE/HU/000017) a v Bulharsku²⁰ (LIFE17 IPE/BG/000012), ako aj v Taliansku²¹ (LIFE15 IPE/IT/000013). Podrobnejší zoznam projektov (prebiehajúcich alebo skončených), ktorých výsledky sa použijú aj v kontexte našich aktivít, je nasledujúci:

- LIFE IP [MAŁOPOLSKA](#): na zvýšenie kvality ovzdušia v Malopoľskej oblasti
- projekt LIFE [CLEAN HEAT](#): na významné zníženie tuhých znečisťujúcich látok spôsobených horením dreva
- projekt LIFE ATMOSYS²² (LIFE09 ENV/BE/000409) - Systém podpory politiky pre problematické miesta v oblasti znečistenia ovzdušia: Pri realizácii činností „D“ použijeme ich modelovací nástroj.
- LIFE + RESPIRA²³ (LIFE13 ENV/ES/000417): Jeho cieľom je preukázať, že vdychovanie znečisteného vzduchu cyklistami a chodcami v mestách sa dá znížiť použitím nových technológií a iných možností pri mestskom plánovaní, urbanistickom plánovaní a riadení mobility.
- CLAIRO - Čistý vzduch (CLear AIR) a Adaptácia na zmenu klímy v Ostrave a v iných mestách – (<https://www.uia-initiative.eu/en/uia-cities/ostrava>). Technická univerzita, ktorá je pridruženým príjemcom tohto projektu, realizuje projekt CLAIRO.
- [Clean Air](#) (LIFE11 ENV/DE/000495): Na riešenie problému pokračujúceho porušovania limitov znečisťovania ovzdušia posilňovaním správy životného prostredia a zlepšovaním prístupu k spravodlivosti, čo pomáha zlepšovať dodržiavanie právnych predpisov EÚ.
- projekt LIFE AIRUSE (<http://airuse.eu/>): opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia.
- LIFE VAQUUMS (<https://vaquums.eu/about>): na určenie úrovni kvality, ktoré sa v súčasnosti dosahuje inovatívnymi metódami merania tuhých znečisťujúcich látok, ozónu a oxidu dusičitého.
- Pilotný projekt Európskeho parlamentu - Vplyv spaľovania pevného domáceho odpadu na kvalitu okolitého ovzdušia v Európe a potenciálne opatrenia na jeho zmiernenie
- projekt Interreg [e-MOTICON](#): na šírenie elektrickej mobility
- projekt LIFE [BrennerLEC](#): na vytvorenie „koridoru s nižšími emisiami“ pozdĺž osi Brenner
- projekt Horizon [Clair City](#): na zníženie znečistenia ovzdušia v mestách

¹⁹ http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=search.dspPage&n_proj_id=7008

²⁰ http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=search.dspPage&n_proj_id=7009

²¹ <http://www.lifeprepare.eu/?lang=en>

²² http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=search.dspPage&n_proj_id=3758#PD

²³ http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=search.dspPage&n_proj_id=5080

- LIFE+ projekt [Climate ChangE-R](#): na identifikáciu a implementáciu techník pestovania a šľachtenia s nižšou produkciou CO2
- projekt Interreg [REFORM](#): na implementáciu a zavádzanie plánov udržateľnej mestskej mobility
- projekt [REFORM:CLIMAERA](#): na vytvorenie nástrojov plánovania pre podporu verejných politík týkajúcich sa kvality ovzdušia v regiónoch územia ALCOTRA
- projekt Interreg [MITIMPACT](#): na predpovedanie a hodnotenie klimatických zmien a fotochemického znečistenia ovzdušia na cezhraničnej vegetácii
- projekt Interreg Central Europe [AWAIR](#): na zlepšenie kapacít environmentálneho riadenia v strednej Európe prostredníctvom podpory a prijatia dohodnutých opatrení a stratégií v oblasti znečistenia ovzdušia
- projekt [FREVIEW](#): na vytvorenie inovatívnych riešení týkajúcich sa elektrických vozidiel, ktoré prevádzkujú nákladnú dopravu „poslednej míle“ v mestských centrách
- projekt Interreg Med [ENERJ](#): na zlepšenie a zdokonalenie koordinácie SEAP a iných relevantných plánov energetickej efektívnosti s cieľom dosiahnuť úsporu energie a splniť národné ciele energetickej efektívnosti verejných budov
- projekt Interreg Med [REMEDIO](#): na posilnenie schopnosti miest využívať nízkouhlíkové dopravné systémy pre svoje plány mobility
- projekt Interreg Med [GO SUMP](#): zhodnotenie a uplatňovanie výsledkov projektov a riešenia pre udržateľnú mobilitu v Stredomorí na nadnárodnej úrovni
- projekt Horizon [NeMo](#): na zatriaktivnenie elektrickej mobility a uľahčenie jej hromadného prijatia v sektore cestnej dopravy
- projekt Interreg Central Europe [FIRECE](#): na zvýšenie kapacít regionálnych prevádzkovateľov pre lepšie riadenie energetických plánov, najmä pokiaľ ide o miestne dostupné finančné zdroje
- projekt Interreg Central Europe [BOOSTEE-CE](#): na zlepšenie riadenia energetickej efektívnosti v existujúcich verejných budovách a v konečnom dôsledku zníženie spotreby energie v rôznych stredoeurópskych oblastiach
- projekt LIFE [GYSTRA](#): na zlepšenie kvality ovzdušia miest zisťovaním vozidiel, ktorých emisie sú vyššie ako je povolené
- projekt Horizon [iSCAPE](#): na integráciu a zlepšenie kontroly kvality ovzdušia a emisií uhlíka v európskych mestách
- projekt LIFE [ASPIRE](#): pre udržateľnú mobilitu tovaru v mestských oblastiach
- projekt H2020 [ICARUS](#): pre zníženie zmeny klímy a znečistenia ovzdušia v mestských systémoch

Cieľom projektu je podporiť a posilniť administratívnu štruktúru a kapacity na zabezpečenie efektívneho plnenia Programov na zlepšenie kvality ovzdušia (PZKO), ako aj na presadzovanie opatrení v oblasti kvality ovzdušia a zvyšovanie povedomia verejnosti o dôležitosti kvality ovzdušia a jej zlepšovaní. Podporí horizontálnu a vertikálnu koherenciu v štruktúre riadenia kvality ovzdušia a zároveň podporí synergie medzi rôznymi politikami a cieľmi kvality ovzdušia, čo bolo zdôraznené ako zásadný bod na dosiahnutie lepšej kvality ovzdušia aj počas Dialógu o čistom ovzduší (Clean Air Dialogue), ktorý sa konal medzi Európskou komisiou a slovenskými úradmi v dňoch 24. - 25. apríl 2018 v Bratislave²⁴. Projekt IP LIFE tak prispeje k splneniu národných emisných noriem.

S týmto cieľom sa v „Spoločných záveroch vyplývajúcich z Dialógu o čistom ovzduší medzi Slovenskom a Európskou komisiou, ktorý sa konal 24. - 25. apríla 2018 v Bratislave²⁵“ uvádza:

²⁴ https://ec.europa.eu/info/news/clean-air-dialogue-between-commission-and-slovakia-promotes-actions-cleaner-air-2018-apr-26_en

²⁵ <http://ec.europa.eu/environment/air/pdf/conclusions%20of%20Clean%20Air%20Dialogue%20between%20SK%20and%20EC%20final.pdf>

„Komisia vyzýva Slovensko, aby v plnej miere využilo dostupné mechanizmy financovania EÚ aj na podporu cieľov v oblasti kvality ovzdušia a znižovania emisií v národných Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia a Národnom programe znižovania emisií. Hoci primárnymi cieľmi nemusi byť zníženie znečistenia ovzdušia, ciele Programu rozvoja vidieka, Operačných programov v rámci štrukturálnych fondov, Európskeho fondu pre strategické investície, Nástroja na prepojenie Európy (CEF) pre odvetvie dopravy a iných, môžu tiež pokrývať činnosti prospešné pre čistý vzduch. Pri budúcom využívaní financovania EÚ by Slovensko mohlo zväziť prioritné osi a investičné priority, ktoré zahŕňajú kvalitu ovzdušia. Integrované projekty v rámci programu LIFE sú dôležité pre vypracovanie národných alebo regionálnych plánov, programov a stratégií aj na Slovensku.“

Preto tento projekt LIFE IP priamo odpovedá na povzbudenia Európskej komisie vyjadrené v uvedených záveroch.

Posúdenie nedostatkov

Efektívne vykonávanie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia narušuje niekoľko prekážok na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni. Cieľom tohto projektu LIFE IP je ich výrazné odstránenie.

Na regionálnej a miestnej úrovni sa zistilo niekoľko problémov, ktoré bránia presadzovaniu a vykonávaniu opatrení v oblasti kvality ovzdušia, napríklad slabé kompetencie a zodpovednosti príslušných orgánov, chýbajúci mechanizmus presadzovania a kontroly, nedostatočná koordinácia riadenia kvality ovzdušia medzi príslušnými orgánmi na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, ako aj nedostatok koherentnosti medzi rôznymi politikami a cieľmi v oblasti kvality ovzdušia.

Vyššie uvedené sa týka aj problematickej implementácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia (AQMP) a jednotlivých opatrení zahrnutých v týchto plánoch, ktoré tak zostávajú neefektívne a nemôžu dosiahnuť očakávané výsledky (zlepšená kvalita ovzdušia).

Na Slovensku sú orgánmi zodpovednými za vypracovanie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia príslušné okresné úrady v sídle krajov (správne orgány na úrovni kraja, pod Ministerstvom vnútra Slovenska).

Pri príprave Programov na zlepšenie kvality ovzdušia okresné úrady v sídle kraja ako orgány štátnej správy na úrovni Ministerstva vnútra SR budú spolupracovať s príslušnými regionálnymi orgánmi (samosprávnymi krajmi) a miestnymi orgánmi (obcami²⁶), ktoré by mali niesť zodpovednosť za implementáciu jednotlivých opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia patriacich do rozsahu ich konkrétnych právomocí, ktoré sa vzťahujú na ich územie. Úroveň vykonávania Programov na zlepšenie kvality ovzdušia a úspechy dosiahnuté v oblasti zlepšovania kvality ovzdušia však nie sú dostatočné a závisia od obmedzených kapacít na regionálnej a miestnej úrovni.

Posilnenie úlohy regionálnych a miestnych orgánov v štruktúre riadenia kvality ovzdušia je jednou z kľúčových otázok, na ktoré sa poukázalo počas rokovaní o príprave Stratégie ochrany ovzdušia SR do roku 2030, ktorú v súčasnosti pripravuje MŽP SR²⁷ a ktorá zahŕňa Národný program znižovania emisií (NAPCP), ako aj Stratégiu na zlepšenie kvality

²⁶ 34 obcí sa pripojilo k Dohovoru primátorov a starostov a zaviazalo sa vypracovať svoje akčné plány pre trvalo udržateľnú energiu (a zmenu klímy). Plány sú v rôznych fázach prípravy a žiadny z nich ešte nie je zverejnený. Počas implementácie projektu sa očakáva, že manažéri kvality ovzdušia zabezpečia prípadnú synergiu medzi plánmi a projektom, najmä v oblasti znižovania emisií znečisťujúcich látok z vykurovania domácností a v oblasti energetickej efektívnosti vo verejných budovách. Mestá Prešov a Trnava sú zapojené do projektu LIFE IP ako zainteresované strany a zaviazali sa vytvoriť Plán udržateľnej energetiky a ochrany klímy (SECAP).

²⁷ <https://www.minzp.sk/strategia-ochrany-ovzdušia.html>

ovzdušia. Ministerstvo životného prostredia SR v tejto súvislosti pripravuje zmeny a doplnenia súčasnej legislatívy s cieľom posilniť záväznosť Programov na zlepšenie kvality ovzdušia a ich presadzovanie a preniesť určité kompetencie na samosprávne orgány a obce. Očakáva sa, že zmeny právnych predpisov a kompetencií prinesú nové požiadavky pre regionálne a miestne orgány. Zámerom IP je prispieť a podporiť tento proces zlepšovania riadiacej štruktúry v oblasti riadenia kvality ovzdušia na Slovensku.

Môžeme uviesť tieto hlavné problémy, ktoré bránia efektívnemu riadeniu kvality ovzdušia na regionálnej a miestnej úrovni: 1) nedostatok personálnych kapacít a finančných zdrojov regionálnych a miestnych orgánov; 2) nedostatok kompetencií a odborných znalostí; 3) nedostatočné znalosti o rozvoji kvality ovzdušia na regionálnej/miestnej úrovni; 4) nedostatočné metodické usmernenia a koordinácia medzi národnou a regionálnou/miestnou úrovňou; 5) nízka úroveň informovanosti a vzorcov správania miestnych obyvateľov

Geografické pokrytie

Projektové činnosti sa týkajú Oblasí riadenia kvality ovzdušia. Očakáva sa však, že projekt bude mať dopad na celé územie Slovenska. VŠB bude okrem toho pokrývať celé územie Českej republiky.

V súvislosti so systémom riadenia kvality ovzdušia na Slovensku, kľúčové aktivity sa budú realizovať v:

a) 6 regiónoch NUTS na Slovensku, ktoré sú územnými celkami zahŕňajúcimi aj Oblasti riadenia kvality ovzdušia a majú zodpovednosť za opatrenia týkajúce sa kvality ovzdušia zahrnuté do Programov na zlepšenie kvality ovzdušia na regionálnej úrovni; Projektové činnosti budú realizované vo všetkých 6 spomedzi 8 regiónov NUTS: Banská Bystrica, Trenčín, Trnava, Žilina, Prešov, Košice, na území ktorých sa nachádzajú zóny a aglomerácie kvality ovzdušia (pozri mapu všeobecného umiestnenia projektovej oblasti), vrátane Oblasí riadenia kvality ovzdušia (ORKO). Dva nezastúpené regióny (Bratislava a Nitra) budú pokryté obcami Bratislava a Nitra z pozície zainteresovaných strán (pozri nižšie).

Priamo na MŽP SR budú zamestnaní 4 ďalší manažéri kvality ovzdušia, vďaka čomu vznikne príležitosť na začatie spolupráce s mestom Bratislava, ktoré v súčasnosti vytvára nový Program na zlepšenie kvality ovzdušia. Jeden manažér kvality ovzdušia sa môže priradiť do tímu, ktorý zostavuje Program na zlepšenie kvality ovzdušia pre Bratislavu. Táto práca môže byť prospešná oboma smermi, pretože manažér kvality ovzdušia sa od prvého dňa bude učiť priamo v teréne a neskôr môže tieto cenné skúsenosti uplatniť a zároveň pomôcť už pridruženým prijímateľom. V druhej etape môžu byť do projektu zapojené aj Bratislavský a Nitriansky samosprávny kraj. Hodnotenie po skončení prvej etapy znovu otvorí diskusiu o zapojení zainteresovaných obcí a mimovládnych organizácií, ako napr. CEPTA, ako potenciálnych prijímateľov projektu.

b) Vybrané obce (mestá) v Oblasťach riadenia kvality ovzdušia, ktoré sú zodpovedné za opatrenia týkajúce sa kvality ovzdušia zahrnuté do Programov na zlepšenie kvality ovzdušia na miestnej úrovni: Bratislava, Košice, Banská Bystrica, Jelšava, Hnúšťa, Tisovec, Krompachy, Prešov, Prievidza, Nováky, Trenčín, Trnava, Nitra, Ružomberok, Žilina

Projekt sa zameria aj na všetky regióny v Českej republike, keďže Slovensko aj Česká republika čelia mnohým podobným problémom.

Prečo náš projekt Life IP spadá pod definíciu IP?

Projekt bude doplnením intervencií EÚ, ktoré podporujú vykonávanie akcií uvedených v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia.

Doplnkové opatrenia:

Implementácia projektových aktivít IP povedie k doplnkovým opatreniam zameraným na implementáciu jednotlivých opatrení identifikovaných v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia (PZKO). Uľahčí efektívne využívanie dostupných štrukturálnych fondov v súčasnom programovom období 2014 - 2020 a zoptimalizuje využívanie fondov EÚ v nasledujúcom programovom období na dosiahnutie cieľov kvality ovzdušia (európske štrukturálne a investičné fondy vrátane Programu rozvoja vidieka). Partneri projektu uznávajú skutočnosť, že podľa európskych aspektov²⁸ patrí kvalita ovzdušia medzi kľúčové priority. V tejto súvislosti sa téma kvality ovzdušia bude primerane odrážať v budúcich národných operačných programoch pokrývajúcich obdobie rokov 2021-2027.

Pre vykonanie týchto opatrení sa bude podporovať efektívne využívanie dostupných finančných prostriedkov na zníženie emisií a zlepšenie kvality ovzdušia, a to z vnútroštátnych zdrojov, ako aj zo zdrojov EÚ. Hlavným cieľom doplnkových opatrení bude výmena starých kotlov na tuhé palivo v domácnostiach, ďalšie opatrenia sa zamerajú na zlepšenie energetickej efektívnosti budov, podporu udržateľných dopravných riešení a ekologické opatrenia, ktoré by mali mať vplyv na zlepšenie kvality ovzdušia (pozri podrobnejšie informácie v časti Predpokladané doplnkové opatrenia v bode 3). Vykonanie doplnkových opatrení bude zodpovedať opatreniam na zníženie emisií a zlepšenie kvality ovzdušia a prispieje k dosiahnutiu cieľov Stratégie ochrany ovzdušia na Slovensku.

Stratégia ochrany ovzdušia do roku 2030 obsahuje dva samostatné dokumenty, z ktorých jeden je Národný program znižovania emisií (NPZE). Tento dokument je momentálne k dispozícii na verejnú konzultáciu, odkaz:

<https://www.minzp.sk/spravy/aktuality/narodny-program-znizovania-emisii-pripomienkove-konanie.html>

Druhým dokumentom Stratégie ochrany ovzdušia je Stratégia na zlepšenie kvality ovzdušia, ktorá sa v súčasnosti zostavuje. Momentálne nie je k dispozícii žiadna pracovná verzia na distribúciu.

Počas implementácie LIFE IP manažéri kvality ovzdušia využijú všetky dostupné relevantné dokumenty, poučia sa z nich a využijú znalosti pre uplatnenie vhodných a správnych opatrení v cieľových oblastiach. Stratégia ochrany ovzdušia, pozostávajúca z dvoch samostatných dokumentov [Národný program znižovania emisií a Stratégia na zlepšenie kvality ovzdušia], je navrhnutá pre určenie budúceho zlepšenia kvality ovzdušia na Slovensku. Stratégia bude hlavným pilierom skutočného regionálneho vykonávania opatrení, vďaka čomu bude obojsmerná: Stratégia ochrany ovzdušia sa bude využívať na všetkých vládnych úrovniach a manažéri KO sa z nej poučia a informujú ďalšie riadiace orgány o ich potenciálnych príspevkoch pre zlepšenie kvality ovzdušia. Stratégia ochrany ovzdušia a manažéri KO spoločne pomôžu najmä s prípravou Programov na zlepšenie kvality ovzdušia, súčasť Stratégie na zlepšenie kvality ovzdušia bude slúžiť ako usmernenie pri príprave Programov na zlepšenie kvality ovzdušia.

Príprava Programov na zlepšenie kvality ovzdušia je v kompetencii okresných úradov v sídle kraja, ale spolupracujú s dotknutými obcami, samosprávnymi krajmi, mimovládnyimi organizáciami, priemyslom, ako aj s ostatnými zapojenými okresnými úradmi. Tento proces je nastavený ako participatívny a stanovený v zákone o ovzduší, čím sa tento proces stáva

²⁸ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester_en

záväzným. Všetky zainteresované strany sú tiež zodpovedné za implementáciu opatrení priamo súvisiacich s ich kompetenciami (samospráva) alebo s ich príspevkom k znečisťovaniu ovzdušia (priemysel). Okresné úrady v sídle kraja monitorujú implementáciu, zbierajú údaje a prehodnocujú Program na zlepšenie kvality ovzdušia. Do hodnotenia sa zapoja aj manažéri KO, ale nezodpovedajú za jeho vykonanie.

Komunikácia medzi okresnými úradmi a samosprávnymi kraji alebo obcami je často nepružná a pomalá. Navrhovaný projekt IP vytvorí sieť manažérov KO poskytujúcich riadiacu vrstvu zhora, čím sa umožní rýchla a flexibilná spolupráca. Národný program znižovania emisií pripraví a zverejní MŽP SR. Po schválení dokumentu vládou Slovenskej republiky sú všetky zapojené ministerstvá povinné implementovať opatrenia uvedené v Národnom programe znižovania emisií. Jeho implementáciu bude monitorovať MŽP SR. MŽP bude tiež zbierať údaje a vyhodnocovať a posudzovať ďalšie zmeny. Postavenie a úloha manažérov kvality ovzdušia v tomto procese je znázornená na nasledujúcich schémach.

Where do AQ managers fit in?

Kam patria manažéri KO?

Government (connected to AQMP)

Self – Government (connected to AQMP)

Vláda (v súvislosti s Programami na zlepšenie kvality ovzdušia)

Ministerstvo vnútra Ministerstvo životného prostredia
79 okresných úradov

Prijatie 9 ďalších manažérov*

K ďalším prijatým pracovníkom patria 4 manažéri KO, 3 manažéri koordinačnej jednotky a 2 projektoví manažéri SHMÚ SIŽP SAŽP

8 okresných úradov v sídle kraja

71 ďalších okresných úradov

Prijatie 4 manažérov KO

Samospráva (v súvislosti s Programami na zlepšenie kvality ovzdušia)

Samosprávne kraje Obce

6 krajov zapojených do projektu LIFE IP, prijatie 1 manažéra KO v každom kraji

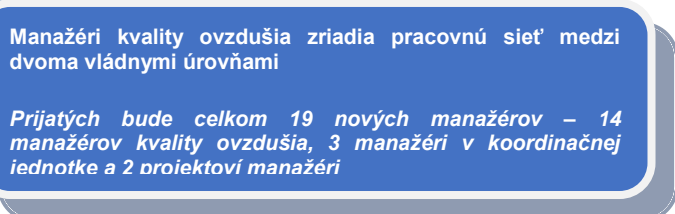
Plánuje sa zapojenie všetkých 8 krajov Slovenska po prvej fáze projektu

15 vybratých obcí dotknutých nižšou úrovňou kvality ovzdušia a spadajúcich do Oblasí riadenia kvality ovzdušia sú zapojené do projektu ako zúčastnené strany

Air Quality Managers will establish a working network between two governmental levels

Manažéri kvality ovzdušia zriadiaciu pracovnú sieť medzi dvoma vládnyimi úrovňami

Prijatých bude celkom 19 nových manažérov – 14 manažérov kvality ovzdušia, 3 manažéri v koordinačnej jednotke a 2 projektoví manažéri

Čo budú robiť manažéri KO v súvislosti s Plánom riadenia KO?

Riadenie kvality ovzdušia

Metodické pokyny (realizuje MŽP SR)

Monitorovanie KO (realizuje SHMÚ)

Program na zlepšenie kvality ovzdušia

zhromažďovanie údajov a analýza pre rozdelenie zdrojov (realizuje SHMÚ)

príprava textu, opatrení a ukazovateľov, identifikácia problematických oblastí (participatívny proces riadi okresný úrad v krajskom meste, zapojené sú NO, obce, samosprávne kraje, univerzity, hlavní znečisťovatelia, okresné úrady a dodatočne manažéri KO)

zverejnenie Programu pre zlepšenie kvality ovzdušia (realizuje OÚ SR)

implementácia (realizujú vybrané orgány počas prípravy – obce, samosprávne kraje, znečisťovatelia)

podávanie správ, monitorovanie a hodnotenie (realizuje OÚ SR, manažéri KO budú tiež zapojení do tejto fázy)

Zvyšovanie povedomia (realizujú manažéri KO, SAŽP)

Awareness raising
(done by AQ managers, SEA)

Riadenie LIFE IP

Projektoví manažéri

2 manažéri

Pod MŽP SR

riadia projekt LIFE IP

Koordinačná jednotka

3 manažéri

Pod MŽP SR

budú koordinovať projekt

Manažéri kvality ovzdušia

14 manažérov KO

6 manažérov KO pod samosprávnymi krajinami

4 manažéri KO pod SAŽP

6 AQM under self-governing regions

4 AQM under SEA

4 AQM under MoE SR

Obce budú mať hlavnú úlohu pri implementácii opatrení, ktoré navrhli (pri príprave Programov na zlepšenie KO) alebo im nariadili príslušný okresný úrad v krajskom meste (OÚ SR) v Programe na zlepšenie KO. Zodpovednosť za implementáciu opatrení je stanovená zákonom o ovzduší. Každá zúčastnená strana vykonáva pre ňu špecifické opatrenia. Znečisťovatelia musia dodržiavať opatrenia týkajúce sa znečistenia, ktoré spôsobili, ako sú zníženie prachu, obnova technológie, rekonštrukcia, čistenie a všeobecná údržba. Obce sú zodpovedné za opatrenia priamo súvisiace s ich zodpovednosťami, ako sú výstavba nových plynových sietí, ekologizácia, obnova ciest, postrekovanie ciest atď. Obce musia okrem toho:

- zúčastniť sa na príprave Programov na zlepšenie kvality ovzdušia
- zahrnúť prijaté opatrenia do dokumentov územného plánovania

Poznámka: V súčasnosti sa pripravuje nová legislatíva, ktorá zaviazá obce a samosprávne kraje, aby vypracovali plány opatrení, ktoré budú obsahovať dlhodobé aj krátkodobé opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia, ak ich nariadi OÚ SK. Cieľom týchto plánov opatrení je špecifikovať opatrenia uvedené v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia.

Obce majú podľa zákona o ovzduší právomoc ustanoviť zóny s obmedzením prevádzky mobilných zdrojov znečisťovania ovzdušia a ustanoviť nízkoemisné zóny všeobecne záväzným nariadením

Obce sú zodpovedné najmä za opatrenia vyplývajúce z kompetencií obcí podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, ako napríklad:

- údržba obecných ciest (cesty IV. triedy)
- verejné priestranstvo a jeho využitie, výsadba zelene
- územné plánovanie v rámci obce
- verejná doprava

2. Ciele projektu:

IP samotný:

Hlavným cieľom projektu je podpora efektívneho riadenia kvality ovzdušia s cieľom zlepšiť kvalitu ovzdušia a znížiť vystavenie obyvateľstva škodlivým vplyvom látok znečisťujúcich ovzdušie.

Projekt posilní a zlepši realizáciu Programov na zlepšenie kvality ovzdušia v Oblastiach riadenia kvality ovzdušia na území Slovenskej republiky.

Konkrétne ciele projektu²⁹ sú:

- ✓ Zlepšenie efektívneho riadenia kvality ovzdušia a implementácia Programov na zlepšenie kvality ovzdušia (C1.1 a C1.2)
- ✓ Podpora opatrení týkajúcich sa kvality ovzdušia a zvyšovanie povedomia o dôležitosti kvality ovzdušia (C2)
- ✓ Urýchlenie vykonávania opatrení na minimalizáciu negatívnych vplyvov vykurovania domácností a dopravy na kvalitu ovzdušia (C3)
- ✓ Podpora výmeny tepelných zdrojov (kotlov) v domácnostiach (C4.1 a C4.2)
- ✓ Zlepšenie monitorovania a podávania správ o kvalite ovzdušia na regionálnej a miestnej úrovni (D)

Doplnkové opatrenia:

Ako doplnok k činnostiam IP zameraným na zlepšenie štruktúry riadenia v oblasti riadenia kvality ovzdušia a mechanizmov implementácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia sa budú doplnkové opatrenia týkať vykonávania konkrétnych (investičných) opatrení zahrnutých do Programov na zlepšenie kvality ovzdušia (alebo opatrení, ktoré sa majú zahrnúť do aktualizovaných Programov na zlepšenie kvality ovzdušia), ako napríklad výmena starých kotlov na tuhé palivo v domácnostiach, zlepšenie energetickej efektívnosti budov, výstavba cyklistických trás, podpora udržateľných dopravných riešení a alternatívnych dopravných prostriedkov vrátane elektromobility, nákup nízkoemisných vozidiel pre verejnú dopravu, nákup čistiacich mechanizmov, revitalizácia verejného priestranstva a ďalšie ekologické opatrenia, ktoré prispievajú k zlepšeniu kvality ovzdušia.

3. Príslušné opatrenia a prostriedky:

Opatrenia financované z LIFE:

Zriadenie pozície manažérov kvality ovzdušia a koordinačnej jednotky kvality ovzdušia

V rámci tejto úlohy sa vybudujú kapacity regionálnych a miestnych orgánov na posilnenie plánovania a riadenia kvality ovzdušia na regionálnej a miestnej úrovni, ktorým často chýbajú kompetencie, kapacity a zdroje na vykonávanie všetkých potrebných úloh súvisiacich s ochranou ovzdušia a na implementáciu opatrení v oblasti kvality ovzdušia. V rámci tohto projektu získajú **manažéri kvality ovzdušia** zriadení v 7³⁰ samosprávnych krajoch a vo vybraných obciach nachádzajúcich sa v Oblastiach riadenia kvality ovzdušia ORKO, potrebné kompetencie, zručnosti a know-how s cieľom:

- ✓ pomáhať regionálnym a miestnym orgánom pri riešení problémov s kvalitou ovzdušia
- ✓ hlásiť a sledovať kvalitu ovzdušia na regionálnej a miestnej úrovni,

²⁹ Poznámka: Poznámka: Cieľ: „Posudzovanie zdravotných a ekonomických dopadov znečisťovania ovzdušia“, ktoré bolo uvedené v koncepcijnej poznámke, nie je súčasťou tohto projektu, pretože medzitým Inštitút environmentálnej politiky zabezpečil financovanie na vykonávanie týchto činností v kontexte iného projektu. Preto, aby sa predišlo dvojitému financovaniu, táto činnosť nie je súčasťou tohto projektu LIFE IP. Budeme však vychádzať z výsledkov tohto druhého projektu.

³⁰ Manažér kvality ovzdušia pre Bratislavský kraj bude zamestnaný priamo prostredníctvom MŽP SR.

- ✓ podporovať opatrenia v oblasti kvality ovzdušia a zvyšovať informovanosť v oblasti ochrany a kvality ovzdušia.

Činnosť bude zahŕňať aj konkrétne školenia a semináre zamerané na:

- ✓ podrobné požiadavky na vypracovanie efektívnych miestnych Programov na zlepšenie kvality ovzdušia
- ✓ analytickú prácu v oblasti kvality ovzdušia a znečistenia v obciach, krajoch a okresoch
- ✓ poskytovanie informácií o možnostiach financovania z vnútroštátnych prostriedkov a fondov EÚ (ESIF) a príprava projektov a žiadostí o granty na dostupné prostriedky zamerané na zlepšenie kvality ovzdušia
- ✓ poskytovanie odborného poradenstva občanom, ktorí majú v prevádzke malé zdroje znečisťovania ovzdušia (kotly a vykurovacie zariadenia)
- ✓ efektívnu komunikáciu o význame kvality ovzdušia smerom k občanom
- ✓ zdieľanie skúseností a osvedčených postupov v oblasti riadenia kvality ovzdušia medzi odborníkmi, vrátane odborníkov z iných krajín
- ✓ školenia na vykonávanie kontrol kotlov domácností a ich prevádzky.

Činnosti budú tiež zahŕňať zriadenie „**koordináčnej jednotky kvality ovzdušia**“, ktorá zabezpečí metodické usmernenia a nástroje na podporu a koordináciu práce manažérov KO. Koordináčna jednotka KO bude tiež zodpovedná za centralizované sledovanie progresu pri implementácii Programov na zlepšenie kvality ovzdušia.

Podpora opatrení v oblasti kvality ovzdušia a zvyšovanie povedomia o význame kvality ovzdušia

Táto činnosť je zameraná na prípravu a realizáciu informačných a osvetových kampaní, ako aj vzdelávacích programov. Predpokladá sa spolupráca a nadväzovanie kontaktov s partnermi z Českej republiky a ďalších krajín (pozri zoznam projektov v bode 1 tejto časti).

Kampane na zvýšenie povedomia

Kampane na zvýšenie povedomia sa zamerajú na rôzne cieľové skupiny, napríklad na širokú verejnosť (dospelí), učiteľov, študentov/žiacov škôl a zástupcov samosprávnych orgánov (samosprávne kraje, obce).

Činnosť bude zameraná na informovanie o aktuálnej situácii v oblasti kvality ovzdušia, o jej príčinách a dôsledkoch a na informovanie o opatreniach pre zlepšenie kvality ovzdušia. Činnosti budú zahŕňať vypracovanie a distribúciu informačných materiálov, publikácií a mediálnych prezentácií vrátane sociálnych médií.

Vzdelávacie programy

Táto činnosť bude zahŕňať workshopy a výmenu skúseností v rámci Slovenska a ďalších (hlavne susedných) krajín. Táto činnosť bude zahŕňať prípravu a distribúciu informačných letákov a študijných materiálov s cieľom:

- **Vzdelávať zástupcov samosprávnych orgánov v oblasti implementácie opatrení pre zvýšenie kvality ovzdušia, výmeny skúseností a riešení:** cieľom je vzdelávať osoby s rozhodovacou právomocou na regionálnej a miestnej úrovni a vysvetliť význam zlepšovania kvality ovzdušia z hľadiska verejného záujmu, najmä vo vzťahu k verejnému zdraviu.
- **Vzdelávať o výhodách diaľkového vykurovania pre zlepšenie kvality miestneho ovzdušia:** cieľom je podpora využívania diaľkového vykurovania ako účinného opatrenia na zníženie emisií z vykurovania domácností (čistá energia), zlepšenie plánovania dodávok tepla. Táto činnosť bude zahŕňať workshopy, prípravu a distribúciu informačných letákov a študijných materiálov.

- **Poskytovať školenia o správnych postupoch vykurovania a odporúčaníach pre čistejšie vykurovanie:** cieľom je vysvetliť správne postupy vykurovania a naučiť ľudí ich používať. Tieto činnosti budú zamerané na správnu prevádzku kotlov, prípravu paliva, vysvetlenie negatívnych vplyvov znečistenia ovzdušia vrátane „znečistenia vnútorného prostredia“ atď. (vzdelávacie podujatia vrátane ukážok).
- **Poskytovať školenia v oblasti trvalo udržateľnej dopravy/mobility:** cieľom je vytvoriť odborné materiály a vzdelávacie programy, organizovať školenia o ekologickom jazdení a pripraviť a implementovať plány udržateľnej mestskej mobility³¹ atď.
- **Zabezpečovať vzdelávacie aktivity a aktivity na zvyšovanie povedomia a kampane pre učiteľov, študentov a žiakov:** cieľom je vytvoriť a implementovať vybrané vzdelávacie a školiace aktivity zamerané na učiteľov, študentov a žiakov³².

Informačné kampane a kampane na zvyšovanie povedomia budú vychádzať zo skúseností z prebiehajúcich kampaní realizovaných na Slovensku, v Českej republike a v ďalších členských štátoch EÚ s cieľom využiť všetky dostupné prostriedky na podporu rozsiahlej kampane zameranej na čo najväčší počet občanov.

Urýchlenie vykonávania opatrení na minimalizáciu negatívnych vplyvov vykurovania domácností a dopravy na kvalitu ovzdušia (C3 , C4.1, C4.2)

- Demonštračné projekty zamerané na vykurovanie domácností

V rámci tejto činnosti bude vo vybraných obciach demonštrovaný komplexný prístup pri implementácii rôznych opatrení v oblasti kvality ovzdušia vrátane vzdelávacích aktivít (motivácia, správne techniky spaľovania), konkrétnych investičných opatrení (výmena starých kotlov) a monitorovania pokroku v zlepšovaní kvality ovzdušia. Posúdi sa efektívnosť opatrení a ich synergia. Výsledky budú použité pri navrhovaní regionálnych a miestnych politík, ako aj právnych predpisov na zlepšenie efektívnosti opatrení v oblasti kvality ovzdušia.

- Pilotné projekty zamerané na vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti pre dopravné riešenia na zlepšenie kvality ovzdušia vo vybraných mestách

Kľúčovým cieľom tejto činnosti je poskytnúť stimuly vybraným mestám v Oblastiach riadenia kvality ovzdušia, v ktorých sú hlavné problémy s kvalitou ovzdušia spôsobené dopravou, aby sa zabezpečilo vypracovanie štúdií uskutočniteľnosti zameraných na dopravné riešenia na zlepšenie kvality ovzdušia, napríklad zriadenie nízkoemisných zón alebo zavedenie spoplatneného vstupu do miest atď. Výsledky týchto štúdií by sa mali začleniť do plánov trvalo udržateľnej mobility.

VŠB zrealizuje nasledujúce činnosti v Českej republike:

- ✓ Podpora výmeny tepelných zdrojov (kotlov) v domácnostiach (C4.1 a C4.2)

Zlepšenie monitorovania kvality ovzdušia a podávania správ na regionálnej a miestnej úrovni

Pre správne a efektívne rozhodovanie a stanovenie opatrení je nevyhnutná dostupnosť štatistických údajov. Cieľom tejto činnosti je zlepšiť kvalitu a dostupnosť údajov o kvalite ovzdušia na miestnej úrovni.

³¹ Je to doplnok k projektom realizovanými zo strany IROP.

³² Jedným z hlavných cieľov je vytvoriť nové cestovné návyky založené napríklad aj na herných prvkoch.

- Zber miestnych údajov a hodnotenie emisných inventúr

Hlavným cieľom tejto činnosti bude vytvorenie podrobnej databázy vykurovania domácností, ktorá je potrebná na efektívne zameranie opatrení, ako aj na hodnotenie ich vplyvov v budúcnosti pomocou modelovania kvality ovzdušia s vysokým rozlíšením. Túto činnosť zrealizuje Slovenský hydrometeorologický ústav.

- Modelovanie kvality ovzdušia

Na základe podrobných miestnych emisných inventúr sa modelovanie kvality ovzdušia bude vykonávať na regionálnej a miestnej úrovni ako analytická súčasť Programov na zlepšenie kvality ovzdušia vrátane hodnotenia vplyvov rôznych opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia. Túto činnosť zrealizuje Slovenský hydrometeorologický ústav.

Sledovanie vplyvov implementácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia

Činnosť bude pozostávať najmä z nasledujúcich úloh.

- Zber miestnych údajov, hodnotenie emisných inventúr a monitorovanie vplyvov implementovaných opatrení na zlepšenie KO
- Podávanie správ o napredovaní realizácie

Výpočty budú realizované vo vybraných oblastiach/obciach Slovenska v spolupráci s poskytovateľom a Slovenským hydrometeorologickým ústavom. Znečisťujúce látky hlavného záujmu sú PM_{2,5}, PM₁₀ a NO_x. Cieľom je zamerať sa na jednotlivé slovenské regióny, počnúc regiónmi, ktoré sú veľmi ovplyvnené, a pokiaľ je to možné, rozšíriť kvantifikáciu na regióny, ktorých kvalita ovzdušia nie je konkrétne známa alebo na regióny s lepšou kvalitou ovzdušia.

- Posúdenie potenciálu pre zlepšenie kvality ovzdušia vo vybraných regiónoch Slovenska

Túto činnosť bude vykonávať Inštitút environmentálnej politiky MŽP SR v spolupráci so Slovenským hydrometeorologickým ústavom³³.

Doplňkové opatrenia:

Jedným z hlavných cieľov LIFE IP je mobilizácia financovania na ochranu kvality ovzdušia. Hlavnými zdrojmi sú OP Kvalita životného prostredia, IROP. Celkovo sa takmer 1086 miliónov EUR vynaloží na realizáciu doplnkových opatrení, ktoré zahŕňajú:

- výmena starých kotlov na tuhé palivo v domácnostiach
- výmena starých kotlov vo verejných budovách
- podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie (OZE)
- zlepšenie energetickej efektívnosti
- renovácia verejných budov (vrátane izolácií a modernizácie vykurovacích systémov, používania systémov diaľkového vykurovania)
- schéma štátnej pomoci zameraná na ochranu životného prostredia v energetickom sektore
- podpora elektromobility
- modernizácia dopravnej infraštruktúry vrátane mestskej dopravy a zlepšenie udržateľnej mestskej dopravy

³³ Na subdodávateľskú realizáciu tejto úlohy bol pridelený primeraný rozpočet.

- ďalšie dopravné opatrenia
- opatrenia týkajúce sa zelenej infraštruktúry
- iné opatrenia územného plánovania

Medzi ďalšie doplnkové opatrenia patrí niekoľko projektov zameraných na zlepšenie kvality ovzdušia, vrátane výmeny starých kotlov za efektívnejšie, zlepšenie energetickej efektívnosti vo verejných budovách (vrátane izolácií), čistenie ciest a vytvorenie zelenej infraštruktúry, podpora elektromobility atď. a sú podporované na ročnej báze z fondu pre životné prostredie. Predpokladá sa doplnok k projektu, vypracovanie nízko uhlíkových plánov obcí a príprava aktualizovaných Programov na zlepšenie kvality ovzdušia.

4. Očakávané výsledky (hlavné výstupy a výsledky, kvalitatívne a kvantitatívne):

súvisiace s opatreniami projektu LIFE IP (krátkodobé a):

1. Zvýšené kapacity a kompetencie samosprávnych krajov a obcí pre efektívnu implementáciu úloh súvisiacich s opatreniami Programov na zlepšenie kvality ovzdušia vytvorením novej pracovnej pozície „manažéra kvality ovzdušia“. 6 manažérov kvality ovzdušia prijmú samosprávne kraje. 4 manažérov kvality ovzdušia prijme SAŽP a 4 manažérov kvality ovzdušia prijme MŽP SR. Všetci z nich budú mať rovnaké kompetencie a úlohy, vytvorí sa stabilná sieť na vládnej a samosprávnej úrovni. To znamená, že všetci manažéri KO sa môžu zapojiť do revízií a zlepšovania existujúcich Programov na zlepšenie kvality ovzdušia, pretože očakávame, že všetci z nich prispedia k ich implementácii. Okrem 4 manažérov KO na MŽP prijmeme 3 manažérov ako koordinačnú jednotku a 2 manažérov ako projektových manažérov, teda celkom 9 ďalších ľudí na MŽP SR. Lepšie riadenie regionálnych a miestnych orgánov pre kvalitu ovzdušia a koordinácia z vnútroštátnej úrovne (koordinačná jednotka KO)
2. Zvýšené povedomie osôb s rozhodovacou právomocou (na úrovni samosprávnych krajov a obcí) o dôležitosti opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia, plánovania a podávania správ o kvalite ovzdušia
3. Zvýšenie povedomia verejnosti o vplyvoch na kvalitu ovzdušia a zdravie občanov, zmeny správania občanov s dopadmi na kvalitu ovzdušia (vykurovanie domácností, ekologická doprava)
4. Vytvorenie informačných materiálov a mediálnych výstupov o kvalite ovzdušia, podpora otázok o kvalite ovzdušia prostredníctvom informačných kampaní a vzdelávacích programov (očakáva sa, že kampane sa budú realizovať každý rok v každom príslušnom kraji)
5. Zavedenie regionálneho a miestneho monitorovania a podávania správ o kvalite ovzdušia
6. Zber štatistických údajov týkajúcich sa vykurovania domácností na regionálnej úrovni
7. Zdokonalené modelovanie a podávanie správ o kvalite ovzdušia na regionálnej a miestnej úrovni (analytická časť Programov na zlepšenie kvality ovzdušia) vrátane hodnotenia vplyvov opatrení na kvalitu ovzdušia
8. Realizácia hĺbkovej analýzy o kvalite ovzdušia, pokiaľ ide o miestne vplyvy znečistenia ovzdušia priamo spojené s vplyvmi na zdravie a súvisiace náklady
9. Aktualizácia a revízia Programov na zlepšenie kvality ovzdušia

súvisiace s doplnkovými opatreniami (dlhodobé a krátkodobé):

1. výmena starých kotlov/kotlov na tuhé palivo
2. zvýšená (nižšia) energetická potreba na plochej oblasti (m²) v domácnostiach po realizácii projektu o 10 % (17,7 kWh/m²/rok) v porovnaní s aktuálnou situáciou.
3. zvýšená energetická efektívnosť
4. zvýšené využívanie obnoviteľných zdrojov energie
5. zvýšené využívanie elektromobilov a alternatívnych dopravných prostriedkov
6. zlepšenie dopravných systémov a dopravnej situácie v mestách
7. zvýšené využívanie verejnej dopravy a udržateľných (ekologických) dopravných prostriedkov (cyklistické trasy atď.),

8. zníženie emisií PM_{2,5} v domácnostiach po realizácii projektu založeného na Národnej emisnej inventúre pre znečisťujúce látky o 3 515 ton/rok (25 %) v porovnaní s aktuálnou situáciou
9. vyššia suma finančných prostriedkov (EÚ aj vnútroštátnych) pridelených na opatrenia v oblasti kvality ovzdušia
10. vytvorenie nových Programov na zlepšenie kvality ovzdušia

Odhadovaná kvantifikácia očakávaných výsledkov (napr. odhadované zníženie emisií PM_{2,5}) je zhruba 3 515 ton/rok.

5. Očakávaný príspevok projektu k implementácii cieľového plánu/stratégie

LIFE IP:

Činnosti projektu významne podporia efektívnosť implementácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia, ktorým v súčasnosti chýba dostatočná úroveň presadzovania. Je potrebné podstatne zlepšiť riadenie kvality ovzdušia. Tieto potreby priamo súvisia s potrebnými legislatívnymi zmenami, ktoré posilnia kompetencie a zodpovednosti orgánov zapojených do riadenia kvality ovzdušia na Slovensku a v Českej republike, vrátane prípravy a implementácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia.

Hlavným cieľom projektu je posilnenie kapacít a kompetencií regionálnych a miestnych orgánov, ktoré budú musieť zohrávať oveľa aktívnejšiu úlohu pri vytváraní a implementácii jednotlivých Programov na zlepšenie kvality ovzdušia, ako aj opatrení uvedených v týchto Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia.

Očakáva sa, že sa to dosiahne vytvorením špecializovaných pracovných miest manažérov KO, ktorí budú vykonávať úlohy potrebné na efektívnu prípravu a implementáciu Programov na zlepšenie kvality ovzdušia.

Doplňkové opatrenia

Očakáva sa, že budú pridelené dostupné finančné prostriedky z EÚ a vnútroštátnych zdrojov na podporu doplnkových opatrení zameraných na opatrenia zahrnuté v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia. Budú sa podporovať stimuly motivujúce regionálne a miestne orgány, aby požiadali o tieto prostriedky.

Vzhľadom na súčasnú fázu prípravy nasledujúceho programového obdobia nie je možné identifikovať možnosti a dostupné finančné prostriedky. Očakáva sa však, že na základe stanovenia priorít v oblasti otázok kvality ovzdušia na úrovni politiky EÚ sa výrazne zvýši objem dostupných prostriedkov. Budúce subvenčné schémy by mali byť vhodne pripravené a lepšie zamerané na dosiahnutie očakávaných výsledkov, najmä v oblastiach, v ktorých je otázka kvality ovzdušia mimoriadne naliehavá.

6. Hlavné zúčastnené strany zapojené do projektu:

Partneri projektu a ďalšie zainteresované strany: pozri odsek A1 a B5

7. Dlhodobá udržateľnosť (vrátane budovania kapacít)

Očakáva sa, že špecializovaná pracovná pozícia manažéra kvality ovzdušia sa stane dôležitým prvkom riadenia kvality ovzdušia na úrovni regionálnych a miestnych orgánov zodpovedných za implementáciu Programov na zlepšenie kvality ovzdušia a bude zachovaná po dokončení IP. Predpokladá sa, že počas doby trvania projektu bude pracovná pozícia manažéra kvality ovzdušia považovaná za užitočnú ako efektívny nástroj na koordináciu, podporu a dohľad nad realizovaním Programov na zlepšenie kvality ovzdušia, zlepšenie komunikácie a zvýšenie informovanosti občanov a príslušných zainteresovaných strán a podporu spoločného chápania dôležitosti a vplyvov kvality

ovzdušia. To by malo viesť k uprednostneniu otázok kvality ovzdušia a podporiť seriózny prístup k riešeniu problémov.

Z dlhodobého hľadiska sú tiež dôležité zmeny v správaní a zvyšovanie povedomia. Trvanie projektu by mohlo vytvoriť pevný základ pre zavedenie a použitie efektívnych postupov pri implementácii opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia a zlepšenie celkovej situácie v tejto oblasti. Udržateľnosť projektu bude podporená revíziou vnútroštátnych právnych predpisov o ochrane ovzdušia, ktoré posilnia zapojenie, kompetencie a povinnosti regionálnych a miestnych orgánov pri riadení kvality ovzdušia.

Ďalším významným prínosom projektu je z dlhodobého hľadiska zlepšenie vytvárania Programov na zlepšenie kvality ovzdušia. Predpokladá sa, že projekt prinesie aj vstupy na prípravu nových (aktualizovaných), efektívnejších a kvalitnejších Programov na zlepšenie kvality ovzdušia. Lepšie sa určia aj doplnkové opatrenia a prepoja sa s dostupnými finančnými prostriedkami.

8. a) Súvisí váš projekt značne s klímou? **áno** **nie**

b) Súvisí váš projekt značne s biodiverzitou? **áno** **nie**

Ak si myslíte, že váš projekt značne súvisí s klímou alebo biodiverzitou (označili ste „áno“), vysvetlite, prečo:

Mnoho opatrení zahrnutých do Programov na zlepšenie kvality ovzdušia na zníženie emisií látok znečisťujúcich ovzdušie súčasne prispieva k zníženiu emisií CO₂, napríklad výmena starých kotlov na tuhé palivá za nové nízkoemisné a energeticky efektívne kotly, modernizácia spaľovacích zariadení, zníženie tepelných strát, rekonštrukcia distribučnej siete, podpora diaľkového vykurovania, izolácia budov, inštalácia solárnych panelov, tepelných čerpadiel a ďalších obnoviteľných zdrojov energie.

VŠEOBECNÝ OPIS OBLASTI (OBLASTÍ), NA KTORÉ JE PROJEKT ZAMERANÝ

Názov (názvy)/definícia projektovej oblasti (oblastí):

Projektovou oblasťou je celé územie Slovenska (5,4 mil. obyvateľov, 49,035 km²) a Českej republiky (10,6 mil. obyvateľov, 78,866 km²).

Poznámky:

Pokiaľ ide o systém riadenia kvality ovzdušia na Slovensku, kľúčové aktivity sa budú realizovať v:

a) 6 regiónoch na úrovni NUTS na Slovensku, ktoré sú územnými jednotkami zahŕňajúcimi tiež Oblasti riadenia kvality ovzdušia (Air Quality Management Areas – AQMA) a ktoré majú zodpovednosť v súvislosti s opatreniami týkajúcimi sa kvality ovzdušia zahrnutými do Programov na zlepšenie kvality ovzdušia na regionálnej úrovni;

Projektové aktivity sa budú realizovať vo všetkých 6 spomedzi 8 regiónov NUTS: Banská Bystrica, Trenčín, Trnava, Žilina, Prešov, Košice, na ktorých území sa nachádzajú zóny a aglomerácie kvality ovzdušia (pozri mapu všeobecného umiestnenia projektovej oblasti) vrátane Oblastí riadenia kvality ovzdušia (ORKO). Bratislavský kraj bude riešiť MŽP SR. Nitriansky kraj bude riešiť Mesto Nitra z pozície zainteresovaných strán (pozri nižšie).

b) Zvolených obciach (mestách) v rámci Oblastí riadenia kvality ovzdušia, ktoré majú zodpovednosť v súvislosti s opatreniami týkajúcimi sa kvality ovzdušia zahrnutými do Programov na zlepšenie kvality ovzdušia na miestnej úrovni: Bratislava, Košice, Banská Bystrica, Jelšava, Hnúšťa, Tisovec, Krompachy, Prešov, Prievidza, Nováky, Trenčín, Trnava, Nitra, Ružomberok, Žilina.

Priamo na MŽP SR budú zamestnaní 4 ďalší manažéri kvality ovzdušia, vďaka čomu vznikne príležitosť na začatie spolupráce s Mestom Bratislava, ktoré v súčasnosti vytvára nový Program na zlepšenie kvality ovzdušia. Jeden manažér kvality ovzdušia sa môže priradiť do tímu, ktorý zostavuje Program na zlepšenie kvality ovzdušia pre Bratislavu. Táto práca môže byť prospešná oboma smermi, pretože manažér kvality ovzdušia sa od prvého dňa bude učiť priamo v teréne a neskôr môže tieto cenné skúsenosti uplatniť a zároveň pomôcť už pridruženým prijímateľom. V druhej etape môžu byť do projektu zapojené aj Bratislavský a Nitriansky samosprávny kraj. Hodnotenie po skončení prvej etapy znovu otvorí diskusiu o zapojení zainteresovaných obcí a mimovládnych organizácií, ako napr. CEPTA, ako potenciálnych prijímateľov projektu.

34 obcí sa pripojilo k Dohovoru primátorov a starostov a zaviazalo sa vypracovať svoje akčné plány pre trvalo udržateľnú energiu (a zmenu klímy). Plány sú v rôznych fázach prípravy a žiadny z nich ešte nie je zverejnený. Počas implementácie projektu sa očakáva, že manažéri kvality ovzdušia zabezpečia prípadnú synergiu medzi plánmi a projektom, najmä v oblasti znižovania emisií znečisťujúcich látok z vykurovania domácností a v oblasti energetickej efektívnosti vo verejných budovách. Mestá Prešov a Trnava sú zapojené do projektu LIFE IP ako zainteresované strany a zaviazali sa vytvoriť Plán udržateľnej energetiky a ochrany klímy (SECAP).

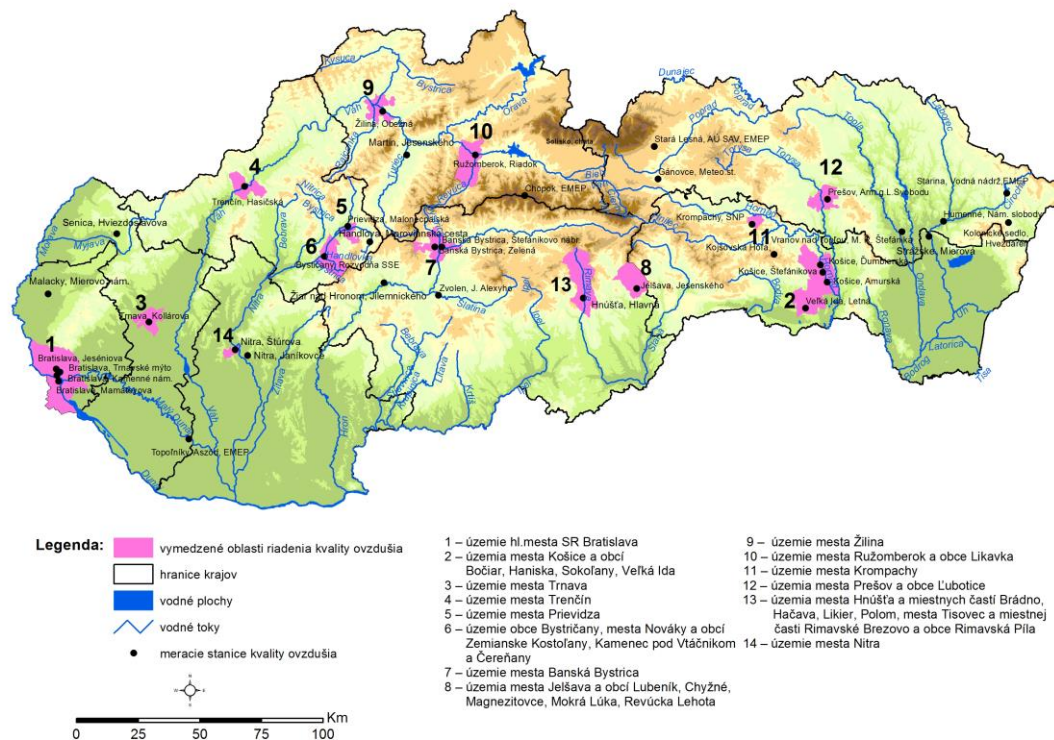
Projekt sa zameria aj na všetky regióny v Českej republike.

Pozri tiež tabuľku uvedenú vo formulári A1.

MAPY VŠEOBECNÉHO UMIESTNENIA PROJEKTOVÝCH OBLASTÍ

VŠEOBECNÝ PREHĽAD UMIESTNENIA V KRAJINE

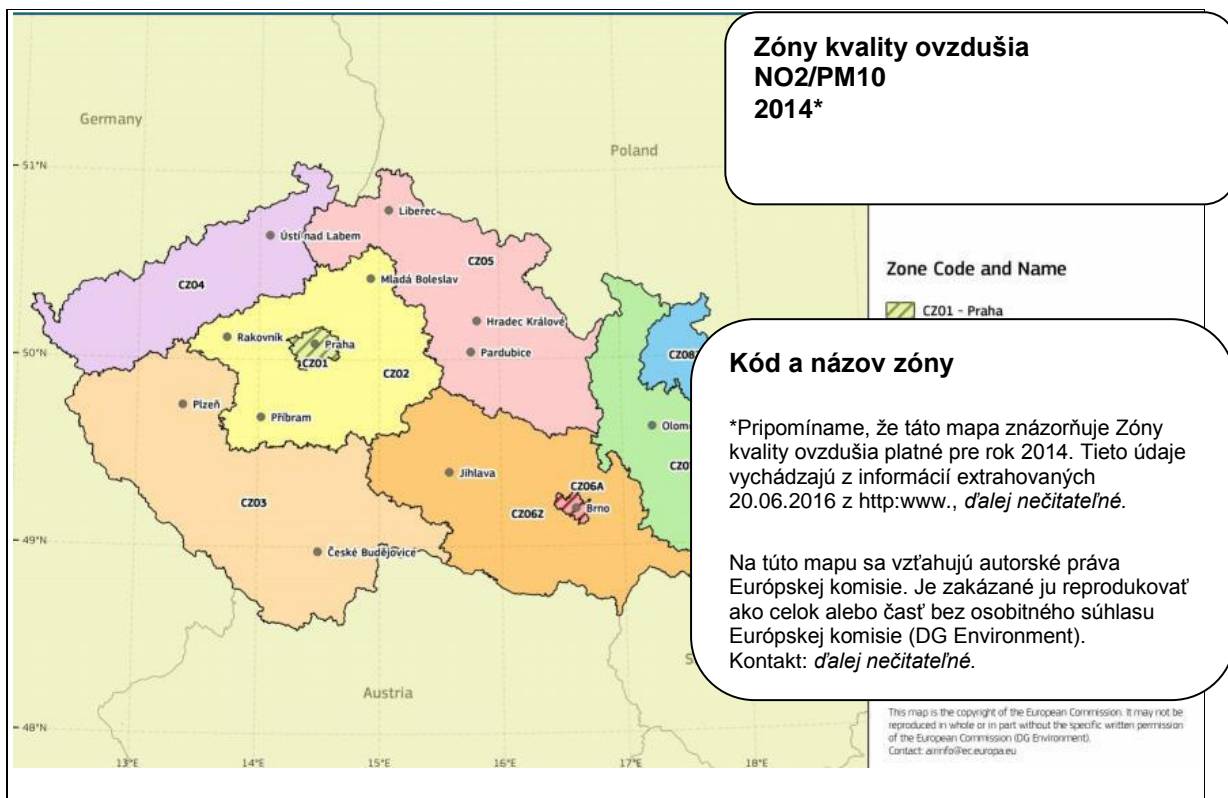
Mapa 1³⁴: Oblasť riadenia kvality ovzdušia na Slovensku

Hranice 8 samosprávnych krajov sú znázornené čiernou čiarou. Oblasť riadenia kvality ovzdušia sú označené ružovou farbou.

Mapa 2: Zóny a aglomerácie kvality ovzdušia v Českej republike

³⁴ Mapa je možné poskytnúť vo formáte A4 alebo A3.

Všetky mapy musia byť poskytnuté vo formáte A4 alebo A3

OPIS STRATÉGIE PRE REALIZÁCIU CELKOVÉHO PLÁNU

Krátkodobá (minimálne prvých 2,5 roka):

V rámci projektu získajú manažéri kvality ovzdušia potrebné kompetencie, zručnosti a know-how, s cieľom pomáhať regionálnym a miestnym orgánom pri riešení problémov s kvalitou ovzdušia; nahlasovať a monitorovať kvalitu ovzdušia na regionálnej a miestnej úrovni, podporovať opatrenia v oblasti kvality ovzdušia a zvyšovať informovanosť v oblasti ochrany a kvality ovzdušia. Manažéri kvality ovzdušia budú spolupracovať s koordinačnou jednotkou kvality ovzdušia, ktorá zabezpečí (v spolupráci s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, najmä s MŽP SR) metodické usmernenia a nástroje na podporu a koordináciu práce manažérov KO. Koordinácia jednotka kvality ovzdušia bude tiež zodpovedná za centralizované monitorovanie napredovania pri implementácii Programov na zlepšenie kvality ovzdušia.

Dlhodobá (po 2,5 roku):

Vzhľadom na rozsah opatrení na ochranu ovzdušia na Slovensku ich implementácia prekročí časový rámec 2,5 roka. Pokračovanie opatrení začatých v krátkodobom časovom rámci sa plynulo premení na dlhodobú perspektívu, ako sa predpokladá v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia. Dlhodobé opatrenia sa však budú musieť pravidelne upravovať, aby odrážali meniace sa podmienky a kvalitu ovzdušia. Aktualizácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia budú každé tri roky, ale vzhľadom na pripravovanú novú stratégiu niektoré z nich neboli včas aktualizované. Projekt LIFE IP tiež pomôže pri riešení tejto situácie.

Stratégia bude musieť odrážať aj očakávané nové právne a/alebo finančné nástroje, ktoré budú prijaté v budúcnosti. Rozsah potrebných právnych zmien, ktoré by sa mali zaviesť na centrálnej úrovni, je už uvedený v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia. Tieto zmeny majú umožniť prijatie efektívnejších opatrení na ochranu ovzdušia.

PRIDANÁ HODNOTA EÚ PROJEKTU A JEJ ČINNOSTI

Rozsah a kvalita príspevku k cieľom projektu LIFE

Cieľom projektu LIFE IP je prispieť k splneniu cieľov Programov na zlepšenie kvality ovzdušia a povinností uložených smernicou 2008/50/ES. Merateľné výsledky konkrétnych projektových opatrení sú stanovené tak, aby poskytovali priame spojenie s povinnosťami a cieľmi smernice. Tento príspevok sa uskutoční zameraním sa na odstránenie dôležitých prekážok pre efektívnu implementáciu Programov na zlepšenie kvality ovzdušia. Existujú tri konkrétne prekážky:

1. nedostatočné kapacity a chýbajúce know-how vo vybraných obciach, ktoré sú povinné implementovať Programy na zlepšenie kvality ovzdušia
2. nedostatočná koordinácia medzi regionálnymi a miestnymi orgánmi a chýbajúce stimuly na vybudovanie spolupráce medzi rôznymi orgánmi,
3. Obmedzené povedomie o problémoch s kvalitou ovzdušia u tvorcov regionálnej a obecnej politiky, občanov vybraných obcí a širokej verejnosti.

Projekt LIFE IP využije poznatky a skúsenosti z najlepších postupov z niektorých vybraných projektov (uvedených vyššie). Tento prenos vedomostí podporí rozhodovacie procesy a rast know-how regionálnych a miestnych orgánov.

Rozsah a kvalita mobilizácie iných prostriedkov

Projekt bude podporovať efektívnu mobilizáciu finančných prostriedkov EÚ a domácich zdrojov na zlepšenie kvality ovzdušia (t.j. odstránenie starých kotlov, zvýšenie energetickej efektívnosti, obnoviteľné zdroje energie a trvalo udržateľná doprava). Orientačne pridelené prostriedky na opatrenia súvisiace so zlepšením kvality ovzdušia dosahujú do roku 2020³⁵ 1086 miliónov EUR. Tieto zahŕňajú:

1. Výmena starých kotlov na tuhé palivo v domácnostiach - RO pre OP KŽP pripravuje výzvu na predkladanie návrhov. Podľa orientačného harmonogramu je vyhlásenie tejto výzvy naplánované na august 2019 vo výške 30 mil. EUR z KF (v minulosti plánované 27 mil. EUR). Pri priemernej výške podpory a s prihliadnutím na očakávané výdavky na správu takejto podpory sa vymení približne 10 000 kotlov v domácnostiach.
2. Výmena starých kotlov vo verejných budovách – RO pre OP KŽP vyhlásil výzvu č. 45 v októbri 2018 v rámci OP KŽP za účelom výmeny starých kotlov vo verejných budovách za kotly s nízkymi emisiami (s výnimkou OZE). Táto výzva sa vyhlasuje formou otvorenej výzvy s alokáciou 30 mil. EUR, a preto, ak sa výzva neukončí do dátumu implementácie projektu LIFE IP, bude možné tento projekt realizovať ako doplnok k tejto otvorenej výzve. Žiadatelia predložili projekty vo výške príspevku EÚ 2,6 mil. EUR, ktoré sú zatiaľ v procese posudzovania.
3. Podpora využívania OZE (národný projekt Zelená domácnostiam): Slovenská inovačná a energetická agentúra vyhlásila v decembri 2018 OP KŽP výzvu na národný projekt pre podporu domácností pri inštalácii fotovoltaických panelov, veterných turbín, solárnych kolektorov a tepelných čerpadiel v rodinných a bytových domoch. Tento národný projekt je uzavretý na sumu 48 mil. EUR a poukážky pre domácnosti sa v súčasnosti vydávajú (odhadom celkovo 21 000 domácností). Realizácia projektu sa plánuje do decembra 2023, a preto je možné identifikovať doplnkovosť medzi týmto projektom a projektom LIFE IP.
4. Zvýšenie energetickej efektívnosti vrátane zvýšenia využívania obnoviteľných zdrojov energie v podnikoch: v rámci OP KŽP Slovenská inovačná a energetická agentúra vyhlásila v septembri 2017 výzvu na predloženie návrhov č. 30 s alokáciou EÚ 40 mil.

³⁵ Boli to najnovšie údaje dostupné v čase predloženia úplného návrhu.

EUR. Žiadatelia predložili projekty vo výške príspevku EÚ nad 40 mil. EUR, preto bola táto výzva ukončená a projekty sa hodnotia. V decembri 2018 bola vyhlásená výzva na predloženie návrhov č. 46 s alokáciou 50 mil. EUR a žiadatelia predložili projekty vo výške príspevku EÚ 10,5 mil. EUR, ktoré sú zatiaľ v procese posudzovania. Tieto výzvy boli spustené vo forme otvorenej výzvy, a preto, ak sa výzva neukončí do dátumu implementácie projektu LIFE IP, bude možné tento projekt IP realizovať ako doplnok k tejto výzve. Žiadatelia predložili projekty vo výške príspevku EÚ viac ako 50 mil. EUR, ktoré sú zatiaľ v procese posudzovania.

5. Renovácia verejných budov (vrátane izolácií a modernizácie vykurovacích systémov, používania systémov diaľkového vykurovania: V rámci OP KŽP Slovenská inovačná a energetická agentúra v decembri 2018 vyhlásila výzvu na predloženie návrhov č. 48 s alokáciou EÚ 50 mil. EUR. Žiadatelia predložili projekty vo výške príspevku EÚ viac ako 50 mil. EUR, takže výzva bude ukončená koncom júna 2019 a projekty sú v procese posudzovania. Táto výzva bola spustená formou otvorenej výzvy a preto, ak sa výzva neukončí do dátumu implementácie projektu LIFE IP, bude možné tento projekt IP realizovať ako doplnok k tejto výzve.
6. V rámci špecifického cieľa IROP 4.1 Zvýšenie energetickej efektívnosti bytových domov, dohoda o financovaní bola uzavretá 28. mája 2015 a nadobudla účinnosť 30. septembra 2015. Zvýšenie energetickej efektívnosti bytových domov v celkovej výške 139 mil. EUR, z čoho prostriedky EÚ boli celkom 111 mil. EUR. V dôsledku podpory IROP v rámci opatrení špecifického cieľa 4.1 sa zníži energetická náročnosť bytových domov. Podľa súčasného stavu implementácie finančných nástrojov v rámci osobitného cieľa 4.1. výber finančného sprostredkovateľa pre energetickú efektívnosť bytových domov bol dokončený v novembri 2018 a podpísanie zmluvy sa predpokladá v prvom štvrtroku 2019. V súčasnosti je proces výberu finančného sprostredkovateľa predmetom kontroly Úradu pre verejné obstarávanie.
7. Zlepšenie mestskej dopravy (plynulosť dopravy, výmena starých autobusov, parkovacie zariadenia, cyklistické trasy atď.), v rámci IROP, prostriedky EÚ v celkovej výške 129 mil. EUR rozdelené medzi cyklistické aktivity: poskytnutých 30 mil. EUR, má sa požadovať 35,5 mil. EUR (výzva sa stále pripravuje), výmena autobusov: poskytnutých 29,6 mil. EUR a mestská doprava: poskytnutých 10,7 mil. EUR má sa požadovať 23,5 mil. EUR (výzva spustená v máji 2019)
8. Opatrenia týkajúce sa zelenej infraštruktúry v rámci IROP, prostriedky EÚ v celkovej výške takmer 23 mil. EUR, poskytnutých 12,8 mil. EUR, má sa požadovať 10,1 mil. EUR
9. Modernizácia prostriedkov verejnej dopravy a infraštruktúry, v rámci OP II, výška financovania 322 mil. EUR, poskytnutých 144 mil. EUR (zdroje EÚ) výzvy spustené v máji 2016, prijaté žiadosti o financovanie v procese posudzovania
10. **Modernizácia a elektrifikácia železníc v rámci OP II, výška financovania 103 mil. EUR, poskytnutých 1,9 mil. EUR (zdroje EÚ), výzva spustená v máji 2016**

V sektore dopravy sú v dvoch oblastiach identifikované nasledovné aktivity IROP, ktoré prispievajú k zlepšeniu kvality ovzdušia:

1. Verejná osobná doprava, najmä plynulosť premávky, výmena starých autobusov, parkovacie zariadenia, terminály intermodálnej dopravy, atď.
2. Cyklistická doprava, najmä cyklistické trasy, zdieľanie bicyklov atď.

Dostupné orientačne pridelené prostriedky v prvej oblasti sú vo výške 29 miliónov, v druhej oblasti 17 miliónov.

V súčasnosti nie je k dispozícii pridelenie prostriedkov v rámci prioritnej osi 3 - Verejná osobná doprava v OP II.

Program rozvoja vidieka je pod Ministerstvom pôdohospodárstva, ale v súčasnosti neexistujú žiadne relevantné výzvy a opatrenia týkajúce sa kvality ovzdušia v pôdohospodárstve v tomto programovom období 2014 - 2020. V nasledujúcom období navrhovaná pracovná skupina bude hľadať možné nové synergie a navrhne nové, ktoré sa zaradia do výziev a opatrení nového programového obdobia, a to nielen do IROP, ale aj do

Programu rozvoja vidieka. Naše Ministerstvo životného prostredia pripravuje Kódex osvedčených postupov pre poľnohospodárov, ktorý pomôže poľnohospodárom znížiť emisie NH₃ a dosiahnuť požadované zníženie NH₃ do roku 2030.

Medzi ďalšie dostupné prostriedky na mobilizáciu patria systém štátnej pomoci zameraný na ochranu životného prostredia v energetickom sektore, schéma pomoci zo štátneho rozpočtu zameraná na zníženie emisií skleníkových plynov a znečisťovanie ovzdušia, zlepšenie energetickej efektívnosti, využívanie OZE, modernizácia systémov diaľkového vykurovania, zavedenie BAT atď. (alokácia vo výške 100 mil. EUR).

Počas doby trvania programu LIFE IP budú pridelení projektoví manažéri, ktorí budú pracovať priamo na MŽP a budú financovaní z tohto grantu. Budú pracovať na hľadaní relevantných výziev a synergii s inými európskymi fondmi, ako napr. CEF alebo EFSI. Príprava plánov trvalo udržateľnej mobility sa vykonáva na úrovni obcí a je priamo financovaná z IROP. Usmernenia k vytvoreniu plánov trvalo udržateľnej mobility vypracovalo Ministerstvo dopravy.

Pre efektívnu koordináciu úsilia na projektoch s ostatnými ministerstvami bude zriadený ďalší inštitút „Pracovnej skupiny“ a bude zaradený do celkovej štruktúry riadenia projektu. Cieľom tejto Pracovnej skupiny bude nadviazať úzku spoluprácu medzi všetkými príslušnými ministerstvami spravujúcimi doplnkové financovanie opísané vo formulári FP. Predpokladáme, že v rámci Pracovnej skupiny bude vymenovaný jeden zástupca z každého ministerstva, ktorý bude pôsobiť ako hlavný kontaktný bod.

Koordinátor projektu bude pravidelne kontaktovať členov Pracovnej skupiny s cieľom prepojiť, vytvárať synergie, podporovať a rozširovať činnosti, ktoré poskytujú. Cieľom je zmapovať poskytnuté doplnkové financovanie a vyhnúť sa duplicitám a odstrániť medzery.

Všetci členovia Pracovnej skupiny budú pozvaní na zasadnutia riadiaceho výboru ako externí pozorovatelia bez hlasovacieho práva.

Pracovná skupina IP bude pracovať súbežne a nadväzovať na pracovnú skupinu pre synergie a komplementárnosť zriadenú a riadenú Ústredným koordináčnym orgánom (Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu), ktorý predstavuje aktívnu spoluprácu riadiacich orgánov a ďalších orgánov zodpovedných za finančné nástroje EÚ a SR v procese identifikácie synergii v navrhovanej výzve na predloženie návrhov. Každá výzva na predloženie návrhov v rámci ktoréhokoľvek OP sa prekonzultuje a vyhodnotí v prípravnej fáze na základe synergii definovaných v metodickom dokumente, ktorý zahŕňa všetky synergie medzi OP definovanými na začiatku PO 2014-2020.

Kvalita viacúčelového mechanizmu, synergie a integrácia

Projekt Life IP umožní integráciu rôznych politík na miestnej úrovni, ktoré zatiaľ nie sú integrované. Integrácia týchto stratégií umožní súbežné a efektívne plnenie cieľov politík EÚ v týchto oblastiach:

- ✓ zníženie emisií skleníkových plynov (súčasť opatrení politiky EK v oblasti klímy)
- ✓ zlepšenie kvality ovzdušia (dosiahnutie požiadaviek na kvalitu ovzdušia stanovených v smerniciach EÚ o kvalite ovzdušia, napr. v smernici 2008/50/ES o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe)
- ✓ podpora energetickej efektívnosti (smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti); - obnoviteľné zdroje energie.
- ✓ obnoviteľné zdroje energie.

Vďaka koordináčnej jednotke kvality ovzdušia a školeniam manažérov kvality ovzdušia miestne orgány v plnej miere pochopia viacúčelový mechanizmus realizácie (pomôže im to dosiahnuť niekoľko cieľov súčasne). Koordináčna jednotka kvality ovzdušia tiež poskytne

informácie o ďalších výhodách vyplývajúcich z týchto stratégií pre zdravie, podporu ekologického rastu a vznik pracovných miest atď.

Opakovateľnosť a prenosnosť

Osvedčené postupy projektu (manažéri kvality ovzdušia, kampane na zvyšovanie povedomia a vzdelávacie materiály) vytvorené počas projektu pre vybrané obce majú významný potenciál pre opakovateľnosť a prenosnosť do ďalších obcí na Slovensku a ďalších regiónoch (nielen na Slovensku, ale najmä v Českej republike, čiastočne aj v Poľsku, kde môže dopĺňať účinky projektu Malopoľského regiónu a prípadne aj v Maďarsku a v ďalších východoeurópskych krajinách). Výsledkom projektu budú ihneď použiteľné pokyny pre ďalšie obce a regióny. Preto je potrebné vytvoriť a prakticky implementovať podrobné postupy pre činnosť manažérov kvality ovzdušia v obciach a regiónoch. Mali by zahŕňať aj postupy zamestnania manažérov KO, ich odbornej prípravy, supervízie a hodnotenia ich výkonu práce. Prenesú sa aj skúsenosti a návrhy finančných nástrojov na zlepšenie kvality ovzdušia. Môžu sa týkať zásad programovania, prevádzkových a finančných zásad a podrobných pravidiel poskytovania financovania.

Môžeme očakávať, že manažéri kvality ovzdušia budú zamestnaní v iných obciach (tieto zdroje sú potrebné na splnenie cieľov politik a právnych záväzkov na zlepšenie kvality ovzdušia). Koordinujúci a pridružení prijímatelia sa podelia o skúsenosti s projektom s útvarmi životného prostredia iných miest na Slovensku.

Nadnárodné, zelené obstarávanie, využívanie výsledkov výskumu:

Projekt Life IP v značnej miere využíva výsledky z iných projektov financovaných EÚ (už financovaných, ako aj tých, ktoré sa objavia v budúcnosti). Niektoré kľúčové identifikované projekty sú uvedené v časti B1 a A7 vyššie.

OSVEDČENÝ POSTUP / INOVÁCIA / DEMONŠTRAČNÝ CHARAKTER PROJEKTU**OSVEDČENÝ POSTUP:**

Projekt Life IP sa venuje viacerým presne vymedzeným prekážkam, ktoré zabraňujú (okrem iného) efektívnej implementácii financovania opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia, spôsobujú nízku informovanosť verejnosti o otázke znečistenia ovzdušia a uvádza možné riešenia týchto problémov. Stratégia projektu je komplexná: snaží sa paralelne odstrániť niekoľko prekážok toho istého problému a radikálnym zvýšením šancí na efektívnejšiu implementáciu plánu kvality ovzdušia predstavuje prístup osvedčených postupov.

Vytvorenie systému manažérov kvality ovzdušia (opatrenie C1.1 a C1.2) na regionálnej úrovni podporuje najlepšie dostupné postupy, pretože nedostatok ľudských a inštitucionálnych kapacít a know-how na krajských úradoch a v obciach predstavuje jednu z kľúčových prekážok pre efektívnu implementáciu Programov na zlepšenie kvality ovzdušia v takýchto obciach.

Konkrétne, regionálne a obecné verejné orgány nemajú dobre vyškolené a kvalifikované ľudské zdroje. Takisto im chýbajú finančné nástroje a nástroje na zvyšovanie povedomia pre podporu opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia. Tento problém je viditeľný najmä vo vybraných obciach, kde je dôležitým problémom kvalita ovzdušia, ale miestne orgány neboli osobitným spôsobom vybavené na boj proti tomuto problému. Regióny a obce by mali stáť v popredí pri riešení problému miestneho znečistenia ovzdušia, a preto má pre efektívnu implementáciu Programov na zlepšenie kvality ovzdušia kľúčový význam rozvoj primeranej základne ľudských zdrojov.

Preskúvanie regionálnej politiky zlepšovania kvality ovzdušia patrí medzi úlohy manažérov kvality ovzdušia. Mali by slúžiť ako integrátori viacerých strategických dokumentov v oblasti hospodárenia s energiou a ochrany ovzdušia a tiež podporovať rozhodujúce politické kroky na regionálnej a miestnej úrovni zamerané na zlepšovanie kvality ovzdušia. Medzi tieto politické kroky patrí vypracovanie integrovanej a efektívnej stratégie zlepšovania kvality miestneho ovzdušia. Tieto stratégie sa budú zameriavať najmä na oblasti riadenia kvality ovzdušia a hľadať dopravné riešenia. To umožní využívať rôzne synergie medzi hospodárením s energiou a ochranou ovzdušia.

Systematický prístup k strategizácii a plánovaniu preto predstavuje prvok osvedčených postupov. Tento prístup si vyžaduje kombináciu dostatočných ľudských zdrojov (manažérov kvality ovzdušia) a finančných kapacít (doplňkových aktivít) pre vytvorenie základov pre implementáciu integrovanej stratégie v reálnom živote.

Zriadenie „koordinčnej jednotky kvality ovzdušia“ by sa navyše malo vnímať ako najlepší postup. Koordinačná jednotka kvality ovzdušia bude tiež zodpovedná za centralizované monitorovanie napredovanie pri implementácii Programov na zlepšenie kvality ovzdušia. Aby sa umožnilo využívanie rôznych synergií medzi príslušnými opatreniami na zlepšenie kvality ovzdušia (napr. výmena zdrojov tepla / zlepšenie energetickej efektívnosti / malé obnoviteľné zdroje energie), je potrebné zamerať všetky potrebné vedomostné zdroje do jedného centra – kordinačnej jednotky kvality ovzdušia. Táto jednotka bude tiež pomáhať pri komunikácii medzi regionálnymi orgánmi (zodpovednými za zlepšenie kvality ovzdušia a plány kvality ovzdušia) a obcami (ktoré sú povinné implementovať príslušné opatrenia uvedené v plánoch kvality ovzdušia). Takáto komunikácia bola zatiaľ obmedzená z dôvodu neexistencie takého koordinačného inštitútu, ktorý by obciam poskytoval nepretržitý prístup ku komplexnému know-how o opatreniach na zlepšenie kvality ovzdušia.

Ďalším osvedčeným postupom použitým v projekte je, že aktivuje a zapája širokú škálu zainteresovaných strán. Patria sem (okrem iného) subjekty s rozhodovacou právomocou

na všetkých úrovniach, úradníci, tvorcovia verejnej mienky (lekári, učitelia, tréneri atď.), občianska spoločnosť (napr. mimovládne organizácie), univerzity a iné inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, inšpektoráty životného prostredia, inštitúcie poskytujúce financovanie, profesijné združenia, atď. Je dôležité poskytnúť priestor každej kľúčovej skupine alebo inštitúcii, ktorá môže mať vplyv na akýkoľvek aspekt opatrení pre zlepšenie kvality ovzdušia. Tieto zúčastnené strany zabezpečia dosiahnutie pákového efektu pre prijaté opatrenia a urobia ich dostatočne komplexnými. Podrobné informácie o tom, ako sa v projekte rieši každá skupina zainteresovaných strán, sú k dispozícii v časti o zainteresovaných stranách.

Tento rámec tiež poskytne homogénny základ pre vypracovanie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia vo vybranej Oblasti riadenia kvality ovzdušia. Je potrebné poznamenať, že projekt LIFE IP bude predstavovať osobitnú príležitosť na spojenie orgánov zodpovedných za ochranu ovzdušia a vykonávanie smernice CAFE vo vybranej Oblasti riadenia kvality ovzdušia. Poskytnutie takéhoto základu je najdôležitejšie, pretože iba rozsiahla komunikácia pomôže tvorcom politiky prijímať informované rozhodnutia.

DEMONŠTRÁCIA:

Jedným z cieľov tohto projektu LIFE IP je vytvoriť komplexný systém, ktorý odstráni miestne a regionálne prekážky efektívnej implementácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia na Slovensku. Jeho cieľom je zamerať sa na potreby budovania kapacít zriadením manažérov kvality ovzdušia, zlepšiť informovanosť verejnosti vzdelávacími aktivitami a zapojením niekoľkých dôležitých zainteresovaných strán. Projekt LIFE IP obsahuje zoznam doplnkových opatrení, ktoré sa zameriavajú na finančné prekážky. Opatrenia projektu umožnia mobilizáciu značných finančných prostriedkov z týchto doplnkových opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia v regióne. Systém vytvorený v rámci projektu LIFE IP, ak sa preukáže ako úspešný pri dosahovaní cieľov zlepšovania kvality ovzdušia, sa bude presadzovať aj v Českej republike. V tomto zmysle projekt zahŕňa demonštračné prvky.

PILOT (INOVÁCIA):

Kľúčovým cieľom tejto činnosti je poskytnúť stimuly vybraným mestám v Oblastiach riadenia kvality ovzdušia, v ktorých sú hlavné problémy s kvalitou ovzdušia spôsobené dopravou, aby sa zabezpečilo vypracovanie štúdií uskutočniteľnosti zameraných na dopravné riešenia na zlepšenie kvality ovzdušia, napríklad zriadenie nízkoemisných zón alebo zavedenie spoplatneného vstupu do miest atď. Výsledky týchto štúdií by sa mali začleniť do plánov trvalo udržateľnej mobility. Využijú sa v nich a budú sa opierať o skúsenosti z iných projektov LIFE. Túto činnosť budú vykonávať vybrané obce (mestá) v spolupráci s odborným konzorciom, vrátane Koordinačnej jednotky kvality ovzdušia, MŽP SR a relevantných odborníkov v oblasti dopravy (univerzity) a znečistenia ovzdušia.

V otázke zavedenia nízkoemisných zón bude cieľom projektu aj zdieľanie poznatkov s ČR, pretože niektoré mestá v Českej republike už uvažujú o zavedení NEZ a už vypracovali štúdiu uskutočniteľnosti. Táto výmena skúseností môže byť užitočná, pretože situácia/štruktúra mnohých miest v ČR a na Slovensku je podobná.

ÚSILIE O ZNIŽOVANIE „UHLÍKOVEJ STOPY“ PROJEKTU

Činnosti stanovené v projekte nie sú náročné na uhlík, pretože sa zameriavajú na budovanie inštitucionálnych kapacít, pokiaľ ide o zamestnancov, modelovanie kvality ovzdušia a zvyšovanie informovanosti. Na zníženie uhlíkovej stopy činností plánovaných v rámci projektu sa však vynaloží nasledujúce úsilie:

Elektronické komunikačné prostriedky sa budú používať vo všetkých prípadoch, kedy priame stretnutia nie sú výslovne potrebné, na zredukovanie potreby cestovania

Účastníci stretnutí, workshopov a konferencií budú povzbudzovaní, aby využívali dopravné prostriedky, ktoré sú šetrné voči životnému prostrediu. Ak sa používajú autá, bude sa podporovať zdieľanie automobilov medzi zúčastnenými stranami;

Tlač je obmedzená na nevyhnutné minimum. Vzhľadom na to, že pre činnosti v rámci kampane na zvýšenie informovanosti budú potrebné tlačené materiály, na tento účel sa zvolí recyklovaný papier

V prípade potreby realizovať verejné obstarávanie sa budú dodržiavať kritériá ekologického verejného obstarávania EÚ.

ZAINTERESOVANÉ STRANY ZAPOJENÉ DO PROJEKTU

Projektoví partneri:

Zainteresované strany môžeme rozdeliť na subjekty, ktoré sú zapojené ako pridružení prijímatelia, a subjekty, ktoré sa na aktivitách budú podieľať iným spôsobom.

Koordinujúci prijímateľ

Ministerstvo životného prostredia SR zohráva kľúčovú úlohu pri príprave a implementácii Programov na zlepšenie kvality ovzdušia – keďže je zodpovedné za vypracovanie plánu a za koordináciu jeho implementácie. Zodpovedá tiež za programovanie a riadenie regionálneho operačného programu (doplnkové opatrenia). MŽP tiež zamestná 4 manažérov kvality ovzdušia na úrovni obcí a na regionálnej úrovni.

Pridružení prijímatelia

Pridružení prijímatelia zahŕňajú 6 samosprávnych krajov (NUTS), z ktorých všetky sú zahrnuté do Oblasí riadenia kvality ovzdušia, čo znamená, že musia implementovať rozsiahle opatrenia zamerané na zlepšenie kvality ovzdušia. Vďaka LIFE IP a doplnkovým opatreniam (t.j. prostriedkom, ktoré sa zmobilizujú vďaka LIFE IP na ochranu ovzdušia) sa odstránia regionálne a miestne prekážky, ktoré bránia efektívnej implementácii Programov na zlepšenie kvality ovzdušia: zriadi sa šesť pozícií manažérov kvality ovzdušia na regionálnej úrovni a osem ďalších manažérov kvality ovzdušia na komunálnej úrovni. Budú vyškolení a zodpovední za vytvorenie a vykonávanie miestnej politiky ochrany ovzdušia a za mobilizáciu externých fondov v tejto oblasti, čím sa implementujú Programy na zlepšenie kvality ovzdušia na miestnej úrovni. Tieto orgány navyše získajú významnú podporu v oblasti know-how od koordinačnej jednotky kvality ovzdušia. Budovanie kapacít na miestnej úrovni rieši jednu z hlavných prekážok brániacich efektívnej implementácii Programov na zlepšenie kvality ovzdušia.

Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP) je odbornou organizáciou Ministerstva životného prostredia SR s celoslovenskou pôsobnosťou zameranou na starostlivosť o životné prostredie a tvorbu krajiny v súlade so zásadami trvalo udržateľného rozvoja. SAŽP poskytuje odbornú a podpornú dokumentáciu pre návrhy stratégií, koncepcií, programov a právnych predpisov pre Ministerstvo životného prostredia SR. Okrem toho koordinuje činnosti, organizuje konferencie, semináre, školenia, výstavy a iné podujatia, zostavuje plány a posudzuje ich plnenie, pripravuje alebo obstaráva projekty, stanoviská, odborné stanoviská, informácie a dokumenty, poskytuje vzdelávacie činnosti v oblasti životného prostredia a školské programy, poskytuje odborný dohľad pri uplatňovaní právnych predpisov o životnom prostredí a odborných činností zameraných na plnenie záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z medzinárodných dohovorov, poskytuje Ministerstvu odbornú pomoc pri harmonizácii environmentálnej legislatívy Slovenskej republiky s nariadeniami a postupmi Európskej únie a spolupracuje s dotknutými odbornými inštitúciami v Slovenskej republike a v zahraničí. SAŽP bude viesť vzdelávacie programy a činnosti zamerané na šírenie a zvyšovanie povedomia v rámci LIFE IP. SAŽP bude zamestnávať aj 4 manažérov kvality ovzdušia na komunálnej úrovni.

Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ) je špecializovaná organizácia vykonávajúca hydrologickú a meteorologickú službu na národnej aj medzinárodnej úrovni. K činnostiam SHMÚ patria: monitorovanie kvantitatívnych a kvalitatívnych parametrov ovzdušia a vôd na území Slovenska; zhromažďovanie, overovanie, interpretácia a archivácia údajov a informácií o stave a režime ovzdušia a vôd; opisovanie dejov v atmosfére a hydrosfére; vydávanie predpovedí, varovaní a iných informácií týkajúcich sa atmosféry a hydrosféry. Všetky vyššie uvedené údaje, informácie a ďalší výskum sa sprístupňujú verejnosti. V

rámci tohto projektu LIFE IP bude SHMÚ zodpovedný za oznamovanie inventúry emisií a monitorovanie kvality ovzdušia.

PEDAL Consulting je inovačná a riadiaca konzultačná spoločnosť, ktorá sa zameriava na: (i) poskytovanie služieb na podporu podnikania a inovácií štátnym orgánom, podnikateľom, začínajúcim podnikom a MSP (viac ako 100 klientov) a (ii) návrh, riadenie a implementácia európskych projektov na podporu inovácií a výskum, podporných akcií a politických štúdií v rôznych sektoroch vrátane životného prostredia, poľnohospodárstva, ekologického hospodárstva, energetiky (vrátane bioenergetiky), atď. a ich príslušných vertikálnych a horizontálnych obchodných sietí a hodnotových reťazcov. Od roku 2010 sa spoločnosť zúčastnila vo viac ako 35 úspešných výskumných a inovačných projektoch a štúdiách, ako aj na podporných akciách financovaných EK (FP7, H2020, Erasmus Plus, COSME atď.), v niektorých prípadoch ako koordinátor projektu alebo líder pracovného balíka zodpovedný za riadenie a šírenie projektov. Vzhľadom na svoje doterajšie skúsenosti bude spoločnosť PEDAL podporovať najmä MŽP SR a SAŽP pri realizácii aktivít v oblasti riadenia projektov, šírenia a zvyšovania povedomia verejnosti.

VŠB - Technická univerzita Ostrava čerpá zo 170-ročných skúseností s výskumom a z akademickej excelentnosti pri poskytovaní vzdelávania svetovej úrovne na 7 fakultách, ktoré ponúkajú bakalárske, magisterské, doktorandské a výmenné programy študentom zo šiestich kontinentov. Najmodernejšie výskumné zariadenia, spolupráca s poprednými spoločnosťami a partnerstvá s univerzitami a výskumnými inštitúciami na celom svete poskytujú vynikajúce príležitosti pre študentov, učiteľov a výskumníkov.

Ostatné zúčastnené strany

Zúčastnená strana	Pôvodný opis uvedený v návrhu	Doplňujúci opis týkajúci sa projektu LIFE
Vybraté obce: Bratislava, Košice, Banská Bystrica, Jelšava, Hnúšťa, Tisovec, Krompachy, Prešov, Prievidza, Nováky, Trenčín, Trnava, Nitra, Ružomberok, Žilina.	Pokrývajú všetky Oblasti riadenia kvality ovzdušia, pre ktoré boli Programy na zlepšenie kvality ovzdušia pripravené. Náklady na manažérov kvality ovzdušia, ktorí budú pôsobiť v týchto obciach, budú hradené z projektu prideleného pre SAŽP. Z rozpočtu prideleného MŽP SR bude platený jeden manažér kvality ovzdušia na regionálnej úrovni.	Obce budú spolupracovať s manažérom kvality ovzdušia, podieľať sa na príprave, schvaľovaní, implementácii a aktualizácii Programov na zlepšenie kvality ovzdušia.
CEPTA – Centrum pre trvalo udržateľné alternatívy		Mimovládna organizácia, ktorá kontroluje prípravu Programov na zlepšenie kvality ovzdušia, transparentnosť, navrhuje nové politiky a opatrenia.
Ministerstvo vnútra SR	Právna zodpovednosť za okresné úrady v krajskom meste - štátna správa na regionálnej úrovni, zodpovedá za vytvorenie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia	Uverejňovanie, príprava a monitorovanie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia

Ministerstvo dopravy a výstavby SR	Ústredný orgán štátnej správy pre dopravu a výstavbu, riadiaci orgán OP Integrovaná infraštruktúra	Bude sa podieľať na prípadných dopravných riešeniach potrebných na dosiahnutie vhodnej kvality ovzdušia v mestách. Schvaľovací orgán pre OP II a Štátny fond rozvoja bývania (vrátane programu Zateplovanie domov)
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	Ústredný orgán štátnej správy pre pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka, riadiaci orgán Programu rozvoja vidieka, Regionálneho operačného programu a Cezhraničných programov	Schvaľovací orgán pre vyššie uvedené programy (napr. podpora pri príprave Plánov trvalo udržateľnej mobility)
Ministerstvo zdravotníctva SR	Ústredný orgán štátnej správy	Poskytovanie údajov o zdraví občanov, ak sú k dispozícii. Zvyšovanie povedomia verejnosti o vplyve znečistenia ovzdušia na zdravie
Ministerstvo hospodárstva SR	Ústredný orgán štátnej správy v oblasti hospodárstva	
Slovenská inšpekcia životného prostredia	Orgán štátnej správy, ktorý vykonáva štátny dozor a kontrolu plnenia povinností prevádzkovateľov zdrojov znečisťovania ovzdušia	
Environmentálny fond	Organizácia, ktorá je zriadená zo zákonom na poskytovanie štátnej podpory na ochranu životného prostredia, riadiacim orgánom tejto organizácie je MŽP SR.	Potenciálny darca pre rôzne činnosti súvisiace s kvalitou ovzdušia
Štatistický úrad Slovenskej republiky	Ústredný orgán štátnej správy Slovenskej republiky pre oblasť štatistiky vrátane prieskumov a zhromažďovania údajov	Zúčastňuje sa na prieskume týkajúcom sa režimov vykurovania a operácií v domácnostiach a zlepšovania kvality ovzdušia
Univerzity (napr. Žilinská univerzita - odborné poznatky v oblasti dopravy, partner projektu AIR TRITIA implementovaného v rámci programu Interreg Central Europe)		Možná spolupráca na štúdiách uskutočniteľnosti v oblasti dopravných riešení v mestách (napr. NEZ)

Mienkotvorné kruhy na regionálnej a miestnej úrovni	Pre zvýšenie povedomia verejnosti o probléme znečistenia ovzdušia, je potrebné zapojiť také skupiny, ako sú učitelia a miestni podnikatelia. Zapojenie tejto skupiny zainteresovaných strán sa uskutoční najmä prostredníctvom opatrenia C2, ktorá zahŕňa miestne informačné a vzdelávacie kampane, regionálne kampane, zdieľanie skúseností a podporu projektov.	Zvyšovanie povedomia verejnosti o kvalite ovzdušia.
Miestne, regionálne a národné médiá	Z dôvodu potreby zvýšiť povedomie verejnosti o znečisťovaní ovzdušia a možných opatreniach na ochranu ovzdušia. Ich účasť na projekte prinesie výhody zo zvyšovania povedomia novinárov o probléme znečisťovania ovzdušia, jeho príčinách, jeho účinkoch, riešeníach	Zvyšovanie povedomia verejnosti o kvalite ovzdušia a o súčasnom stave kvality ovzdušia, o možných spôsoboch financovania v tejto oblasti
Miestne, regionálne a národné mimovládne organizácie	Ich zapojenie by sa malo premietnuť priamo do aktivácie miestnych komunít v súvislosti so zvyšovaním kvality ovzdušia a zvyšovaním povedomia verejnosti o problémoch so znečistením ovzdušia v niektorých oblastiach Slovenska	Mimovládna organizácia kontroluje prípravu Programov na zlepšenie kvality ovzdušia, transparentnosť, navrhuje nové politiky a opatrenia.
Občianska iniciatíva Za čisté ovzdušie	Vyjadrili záujem o účasť s MŽP SR, najmä v súvislosti s prípravou „Plánu opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia v Bratislave“. Keďže tento dokument bude prvým svojho druhu, bude sa s nimi testovať usmernenie a metodika.	
Cech kachliarov (http://www.cechkachliarov.sk/)		Príprava príručky o správnom vykurovaní domácnostiach, školenia nových vlastníkov, prípadne zdieľanie informácií a údajov s manažérmi KO
Stavebná komora Slovenskej republiky: (https://www.stavebnakomora.sk/?page_id=552)		Navrhovanie nových opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia pri výstavbe miest (napr. zelené budovy, zelené verejné priestranstvá)
Slovenská komora architektov (https://www.komarch.sk/en/)		Navrhovanie nových opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia pri výstavbe miest (napr. zelené budovy, zelené verejné priestranstvá)

<p>Občianske združenie Cyklokoalícia (https://cyklokoalicia.sk/)</p>		<p>Navrhovanie riešení v mestskej doprave zameraných na cyklistov, spolupráca s manažérom KO v tejto oblasti</p>
<p>Slovenská asociácia verejného zdravia (https://eupha.org/savez-slovak-public-healthassociation)</p>		<p>Poskytovanie údajov o zdraví občanov, ak sú k dispozícii. Zvyšovanie povedomia verejnosti o vplyve znečistenia ovzdušia na zdravie</p>
<p>Slovenská rada pre zelené budovy (http://skgbc.eu/portal/)</p>		<p>Navrhovanie nových opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia pri výstavbe miest (napr. zelené budovy, zelené verejné priestranstvá)</p>
<p>Ďalšia potenciálna zúčastnená strana v rámci "Ostatných zainteresovaných strán": Komora kominárov Slovenska (https://www.kks-sr.sk/)</p>		<p>Príprava príručky o správnom vykurovaní domácnostiach, školenia nových vlastníkov, prípadne zdieľanie informácií a údajov s manažérmi KO</p>

OČAKÁVANÉ OBMEDZENIA A RIZIKÁ TÝKAJÚCE SA IMPLEMENTÁCIE PROJEKTU A STRATÉGIA PRE ICH ZMIERNENIE

Táto časť opisuje hlavné identifikované riziká, ktoré môžu mať negatívny vplyv na implementáciu projektu v prípade, že nebudú prijaté žiadne nápravné opatrenia. Podrobnejšie informácie sú uvedené v popisoch príslušných činností.

Riadenie projektu LIFE IP bude predstavovať veľkú výzvu vzhľadom na rozsah plánovaných aktivít a veľký počet partnerov a zainteresovaných strán zapojených do projektu. Z tohto dôvodu bude riadiaci výbor pozostávať z ľudí so skúsenosťami s realizáciou projektov s mnohými partnermi a so spoluprácou s regiónmi a obcami. Na základe týchto skúseností sa výrazne zvyšuje pravdepodobnosť, že projekt bude efektívne a účinne riadený a že jeho ciele sú splnené. Projekt navyše obsahuje množstvo komunikačných riešení, ktoré podporujú rýchlu komunikáciu.

S prevádzkou systému manažérov kvality ovzdušia súvisí mnoho rizík, ktorý je jedným z hlavných opatrení v rámci IP. Pre každé z týchto rizík sú však uvedené preventívne alebo nápravné opatrenia. Existuje riziko, že manažéri kvality ovzdušia nebudú riadne oprávnení v rámci štruktúry úradov VUC alebo že ľudia vybraní na túto pozíciu nebudú mať primeranú kvalifikáciu. Existuje tiež možnosť, že manažéri kvality ovzdušia budú mať nízku motiváciu a že ich komunikácia so zúčastnenými stranami bude neefektívna. Aby sa predišlo týmto situáciám, riadiaci výbor pripraví usmernenia o vhodnom umiestnení manažérov kvality ovzdušia v rámci regionálnych štruktúr a posúdi konkrétne návrhy, ktoré predložili v tejto súvislosti všetky obce. V pravidelných správach budú musieť manažéri kvality ovzdušia poskytovať informácie o efektívnosti a výsledkoch spolupráce s obecnými úradmi. MŽP SR pripraví tiež usmernenia k potrebnej kvalifikácii manažérov kvality ovzdušia. Akékoľvek medzery v tejto oblasti budú vyplnené školeniami organizovanými koordinačnou jednotkou kvality ovzdušia. MŽP SR bude zodpovedné aj za vypracovanie všeobecných usmernení a za návrh preventívnych/nápravných opatrení týkajúcich sa motivácie manažérov kvality ovzdušia. Pripraví tiež usmernenia o spolupráci/komunikácii so zúčastnenými stranami a koordinačná jednotka kvality ovzdušia bude poskytovať rozsiahlu podporu manažerom kvality ovzdušia pri vedení miestnych informačných a vzdelávacích kampaní. Všetky aspekty práce manažérov kvality ovzdušia sa budú monitorovať prostredníctvom systému pravidelného podávania správ riadiacemu výboru, ktorý umožní hodnotiť prácu manažérov kvality ovzdušia, výsledky ich činností a identifikáciu problémov.

V súvislosti s miestnymi informačnými a vzdelávacími kampaňami je hlavné riziko spojené s nízkou aktivitou manažérov kvality ovzdušia, pokiaľ ide o priamy kontakt s obyvateľmi a mienkotvornými skupinami. Aby sa tomu zabránilo, manažéri kvality ovzdušia budú musieť poskytovať interné správy o prijatých informačných opatreniach. Ich činnosti sa navyše budú hodnotiť v dotazníkoch, ktoré vyplnia obyvatelia, ktorí využívajú služby manažérov kvality ovzdušia. Do konca každého roka sa pripraví správa hodnotiaca miestne vzdelávacie a informačné kampane (ako súčasť výročnej správy o implementácii PZKO).

Nasledujúca tabuľka predstavuje niektoré ďalšie (pôvodne) identifikované najväčšie riziká implementácie a príslušné pohotovostné plány.

Opis rizika	Pravdepodobnosť	Pravdepodobnosť (P) / Vplyv a navrhované opatrenia na zmiernenie
Problémy so získavaním relevantných zainteresovaných strán	stredná	Partneri konzorcia už spolupracujú s veľkým počtom regionálnych a miestnych zainteresovaných strán v rámci svojich regiónov a sú súčasťou niekoľkých sietí a zoskupení. Existujúca sieť kontaktov bude doplnená a rozšírená prostredníctvom implementačných aktivít.
Nízka alebo nedostatočná spolupráca medzi zúčastnenými regiónmi	stredná	Prístup projektu s priamou účasťou regiónov pomôže identifikovať potenciálne synergie medzi nimi. Koordinácia medzi manažermi kvality ovzdušia a koordinačnou jednotkou kvality ovzdušia umožní výmenu skúseností a vzájomnú podporu.
Poskytovanie informácií a komunikácia sú nedostatočné	nízka	Vedúci diseminácie má rozsiahle skúsenosti s vedením týchto aktivít. SAZP bude podporovaná skupinou odborných organizácií v oblasti komunikácie. V rámci Opatrenia E sa dosiahne kvalitná stratégia pre poskytovanie informácií a komunikáciu.
Partner odíde z konzorcia	stredná	Konzorcium je vysoko kvalifikované a prevzalo by úlohy od partnera, ktorý odchádza z projektu. V opačnom prípade by partneri našli v rámci svojich veľkých sietí najlepšiu organizáciu na prevzatie stratenej pozície.
Kvalita, rozsah a oneskorenie práce partnerov	stredná	Zavedie sa povinný pracovný plán s operatívnym plánom, ktorý majú pripraviť vedúci aktivít, aby sa predišlo opatreniam s nízkou kvalitou, strate smerovania alebo prílišnému preťaženiu. V prípade, že sa to zistí, koordinujúci prijímateľ bude kontaktovať vedúceho aktivít za účelom úpravy.
Zlý komunikačný tok medzi partnermi	stredná	Na všetkých stretnutiach konzorcia sa bude uplatňovať otvorený a dialektický prístup a korešpondenciu a komunikáciu bude podporovať a zabezpečovať skúsený koordinátor projektu podporovaný spoločnosťou PEDAL.
Problémy medzi partnermi (vnútorné nezhody, práva duševného vlastníctva...)	stredná	Príručka projektu bude obsahovať všetky postupy už akceptované v Dohode o konzorciu. Na všetkých stretnutiach konzorcia a v korešpondencii sa bude uplatňovať otvorený a dialektický prístup. Otázky duševného vlastníctva sa prediskutujú a stanovujú v rámci spoločného CA.
Nedostatok finančných zdrojov	stredná	Bola posúdená solventnosť projektových partnerov, čím sa zabezpečia ich finančné zdroje počas projektu. Väčšina partnerov sa už zúčastnila na národných projektoch alebo projektoch EÚ, majú bohaté skúsenosti a históriu, čo znižuje toto riziko.
Chyba pri odhade trvania úloh	nízka	Kontrolovanie projektu bude časté. Míľniky a výstupy boli podrobené kontrole. Pri zistení omeškania koordinátor projektu podporí preskúmanie postupu úloh a iniciuje partnerov, aby vyvinuli väčšie úsilie.
Obce nekonajú súlade s príslušnými opatreniami v oblasti kvality ovzdušia.	nízka	V tomto čase sa pripravuje nová novela zákona o ovzduší a jej predloženie našej vláde sa plánuje v budúcom roku. Táto novela prinesie kompetencie samosprávnym krajom a obciam, aby sa zaviazali vypracovať plány opatrení, ktoré budú obsahovať dlhodobé aj krátkodobé opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia, ak to nariadia OÚ SR. Zámerom týchto plánov opatrení je špecifikovať opatrenia uvedené v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia. Viac informácií o tejto téme je k dispozícii v bode C1.1
Dlhodobé budovanie kapacít vo verejnej správe je ťažké kvôli častej fluktuácii personálu	stredná	Postupy, ktoré sa zavedú počas celého cyklu projektu (C1.1, C1.2, C2, C3, C4.1, C4.2, D, E) a sú podporované efektívnou štruktúrou riadenia projektu (F) zaručia, že v rámci dotknutých organizácií bude súčasne a nepretržite vyškolených viac odborníkov. Tým sa výrazne zníži riziko spojené so stratou kapacít a príslušných zručností. Očakáva sa, že pozície manažérov kvality ovzdušia a prevádzka koordinačnej jednotky kvality ovzdušia budú aktívne aj po skončení projektu.

Doplnkové opatrenia

Chýbajúce povinné emisné normy pre domáce spotrebiče a chýbajúca zákonná možnosť zavedenia oblastí kontroly dymu (smoke control areas) na Slovensku môžu brániť úspešnej implementácii kľúčových úloh uvedených v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia, t.j. výmene neefektívnych kotlov na tuhé palivo v domoch a znížení cestnej premávky. Výmena je dobrovoľná, a preto existuje značné riziko, že obyvatelia nebudú ochotní nahradiť kotly vo svojich domoch (ani v prípade existencie dotácií pre domácnosti). V súčasnosti je kampaň na zvyšovanie povedomia verejnosti jediným nástrojom na zmiernenie tohto rizika (pred tým, ako sa slovenská legislatíva zmení a doplní tak, aby sa umožnilo povinné vytvorenie oblastí kontroly dymu (smoke control areas).

Chýbajúce normy pre uhlie a slabé mechanizmy presadzovania. Toto riziko bude zmiernené iba čiastočne, t.j. kontrolou používania paliva v domácnostiach, ktoré využili dotačné schémy.

Slabé mechanizmy presadzovania v prípade nezákonného spaľovania odpadov v kotloch na tuhé palivo. Toto riziko sa bude riešiť vytvorením vzorového mechanizmu presadzovania v spolupráci s obecnými úradmi, políciou, inšpekciou životného prostredia a mestskou políciou.

**POKRAČOVANIE / ZHODNOTENIE A DLHODOBÁ UDRŽATEĽNOSŤ
PO SKONČENÍ PROJEKTU**

- Ako zabezpečíte dlhodobú implementáciu plánu po skončení projektu?

Okresné úrady v sídle kraja sú zo zákona povinné vypracovať Program pre zlepšenie kvality ovzdušia pre oblasti, v ktorých sú prekročené limitné a cieľové hodnoty príslušných látok znečisťujúcich ovzdušie. Podľa slovenskej legislatívy sa tieto Programy musia aktualizovať každé tri roky, až kým sa nedosiahnu záväzné normy v oblasti kvality ovzdušia. To by malo pomôcť pri výbere vhodných opatrení na ochranu ovzdušia. Programy na zlepšenie kvality ovzdušia navyše predstavujú akty miestneho práva, čo znamená, že sú všeobecne záväzné v oblastiach, na ktoré sa vzťahujú. Z tohto dôvodu sú regióny povinné implementovať konkrétne opatrenia uvedené v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia. V prípade potreby obce vypracujú miestne plány pre zlepšenie kvality ovzdušia. Slovenská legislatíva teda zabezpečí, že plán, na ktorý sa zameriava projekt LIFE IP, t.j. Program na zlepšenie kvality ovzdušia, sa bude realizovať aj po skončení projektu, pokiaľ koncentrácie látok znečisťujúcich ovzdušie budú naďalej prekračovať limitné a cieľové hodnoty.

Opatrenia určené na implementáciu v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia zo strany regiónov a obcí spadajú do kompetencie miestnych samospráv (podľa definície vo vnútroštátnych právnych predpisoch). Obce a mestá sú okrem iného zodpovedné za dodávku tepla a miestnu verejnú dopravu, zatiaľ čo starostovia a primátori riadia aj miestne cestné systémy. Zákon o ochrane ovzdušia tiež stanovuje spôsob kontroly vykonávania Programov na zlepšenie kvality ovzdušia. Orgánom oprávneným na tento účel je Slovenská inšpekcia životného prostredia, ktorá môže ukladať finančné sankcie súkromným subjektom, ktoré nevykonávajú úlohy vyplývajúce z Programov na zlepšenie kvality ovzdušia.

Spolupráca medzi kľúčovými inštitúciami zodpovednými za vykonávanie a financovanie opatrení Programov na zlepšenie kvality ovzdušia, spoločné chápanie dlhodobého cieľa a nevyhnutnosť prijatia potrebných opatrení sú potrebné pre účinné a efektívne vykonávanie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia. Implementácia projektu LIFE IP umožní posilnenie spolupráce v oblasti ochrany ovzdušia medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi verejnej správy. Bude sa rozvíjať vedomostný a kompetenčný potenciál, čo sa premietne do lepšieho pochopenia problému medzi zamestnancami samospráv, osobami s rozhodovacou právomocou a obyvateľmi.

Celý tento súbor právnych nástrojov, a čo je ešte dôležitejšie, spolupráca na miestnej a regionálnej úrovni medzi kľúčovými inštitúciami a partnermi, ako aj rozvoj vedomostného potenciálu v útvaroch regionálnych orgánov verejnej správy zaručí, že aj po skončení projektu LIFE IP bude zabezpečená dlhodobá realizácia Programov na zlepšenie kvality ovzdušia, ktorá bude efektívna a účinná.

Zameranie na znižovanie emisií skleníkových plynov a ochranu kvality ovzdušia bude predmetom podpory aj v ďalšom programovom období rokov 2021 - 2027. V súčasnosti sa pripravuje nový návrh všeobecného nariadenia na programové obdobie 2021 – 2027.

- Aké opatrenia sa budú musieť vykonať alebo pokračovať po skončení projektu?

Opatrenie C1.1

Manažéri kvality ovzdušia budú poskytovať priamu pomoc pri plnení úloh ochrany ovzdušia obcí a miest. Ich pozícia prinesie množstvo výhod. Regióny budú mať koherentnú a integrovanú stratégiu ochrany ovzdušia a hospodárenia s energiou. Manažéri kvality

ovzdušia pomôžu pri zabezpečovaní a efektívnom riadení externých fondov na investičné alebo vzdelávacie opatrenia v takých oblastiach, ako sú ochrana ovzdušia, zlepšenie energetickej efektívnosti a využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Manažéri kvality ovzdušia budú prospešní aj pre obyvateľov, ktorým budú poskytovať odbornú pomoc a pomoc pri získavaní finančných prostriedkov. Investície realizované pomocou manažérov kvality ovzdušia zvýšia štandard budov a znížia náklady na údržbu. Vzhľadom na všetky výhody, ktoré môžu mať obce a regióny z práce manažérov kvality ovzdušia, sa predpokladá, že budú na tejto pozícii pokračovať aj po skončení projektu LIFE IP.

Spolupráca medzi obcami a regiónmi a výmena skúseností z vykonávania opatrení na ochranu ovzdušia, iniciovaných v rámci projektu LIFE IP bude pokračovať aj po skončení projektu. Obce a mestá budú môcť okrem iného spolupracovať v rámci následných projektov alebo investičných opatrení.

Opatrenie C1.2

Koordinačná jednotka kvality ovzdušia bude naďalej fungovať. Koordinácia jednotka kvality ovzdušia bude v rámci projektu LIFE IP získavať odborné poznatky, rozvíjať kontakty s odborníkmi, inštitúciami a zahraničnými partnermi a podporovať spoluprácu s regiónmi a obcami. Vďaka tomu všetkému bude Koordinácia jednotka kvality ovzdušia naďalej zohrávať kľúčovú úlohu pri podpore a integrácii opatrení na ochranu ovzdušia prijatých v regióne.

Opatrenie C2

Opatrenia súvisiace so vzdelávaním obyvateľov v oblasti ochrany ovzdušia musia byť systematické a budú pokračovať aj v komunálnych opatreniach a na školách aj po skončení projektu.

Opatrenie D.1

Podrobná databáza vykurovania domácností, ktorá sa vytvorí v rámci tohto opatrenia, sa bude naďalej aktualizovať, aby sa umožnilo efektívne zameranie opatrení, ako aj vyhodnotenie ich vplyvov v budúcnosti.

Monitorovanie implementácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia a príprava analýz pre ich aktualizáciu zostane naďalej zodpovednosťou MŽP SR. Okrem toho budú Programy na zlepšenie kvality ovzdušia po skončení projektu LIFE IP slúžiť ako základ pre pravidelné správy o napredovaní pri vykonávaní opatrení zameraných na ochranu ovzdušia a inventarizáciu emisií látok znečisťujúcich ovzdušie. Cieľom je identifikovať oblasti, v ktorých hrozí prekročenie limitných a cieľových hodnôt látok znečisťujúcich ovzdušie podľa definície v usmernení programu Čistý vzduch pre Európu (CAFE - Clean Air For Europe).

- Ako sa to dosiahne? Aké zdroje budú potrebné na vykonanie týchto opatrení a ako budú tieto kapacity zabezpečené?

Pre zabezpečenie pokračovania hlavných opatrení projektu aj po jeho implementácii je potrebné zdôrazniť pozitívne vplyvy týchto opatrení. K tomu je potrebné, aby bol projekt vhodne riadený a aby osoby zapojené do jeho realizácie mali potrebné zručnosti a znalosti a boli dostatočne motivované. Bude dôležité, aby sa pozitívne výsledky a vplyvy projektu jasne oznamovali osobám s rozhodovacou právomocou a mienkotvorným subjektom. Prispeje to k správne posúdeniu primeranosti pokračujúcich opatrení projektu po skončení projektu. Pre pokračovanie projektových aktivít budú potrebné pozitívne ohlasy na opatrenia na miestnej a regionálnej úrovni medzi verejnosťou. Financovanie pokračovania projektových opatrení sa zabezpečí z prostriedkov Ministerstva životného prostredia, zo zdrojov regiónov a externých zdrojov.

- Budú zamestnanci prijímaní / vyškolení počas projektu naďalej pracovať pri implementácii plánu?

Keďže manažéri kvality ovzdušia budú užitoční pri plnení komunálnych úloh, ktoré sú výsledkom Programov na zlepšenie kvality ovzdušia, ako aj úloh súvisiacich s energetickým plánovaním, úsporami energie a používaním OZE, veľká časť z nich bude po skončení projektu pokračovať v práci (v podobnom rozsahu). Očakáva sa, že najmenej 2/3 z nich budú naďalej pracovať na krajských a obecných úradoch, kde rozsah úloh a výziev súvisiacich s hospodárením s energiou zostane veľký napriek výraznému zlepšeniu kvality ovzdušia.

Napríklad dopravná politika zostane pravdepodobne naďalej výzvou. V tejto súvislosti bude obzvlášť vhodné pokračovať v zamestnávaní pracovníkov, ktorí v rámci IP získajú know-how a skúsenosti s realizáciou analýz vplyvu dopravných zmien na kvalitu ovzdušia v meste.

- Ako, kde a kto bude používať zariadenia, ktoré sa získali, po skončení projektu? (ak je to vhodné)

Počítače a kancelárske vybavenie zakúpené v rámci projektu sa použijú na vykonávanie úloh miestnej a regionálnej samosprávy spojených s ochranou životného prostredia po skončení projektu LIFE IP. Vzhľadom na rýchle tempo technologického rozvoja je ťažké určiť, ako dlho bude toto zariadenie užitočné.

- Do akej miery sa budú po skončení projektu výsledky a skúsenosti z projektu aktívne poskytovať tým osobám a / alebo organizáciám, ktoré ich môžu najlepšie využiť (uvedte tieto osoby / organizácie)?

Najdôležitejšími príjemcami výsledkov projektu LIFE IP sú miestne a regionálne samosprávy na Slovensku a v Českej republike, ale aj ďalšie členské štáty EÚ. Problém znečisťovania ovzdušia tuhými znečisťujúcimi látkami a benzo(a)pyrénom sa týkajú najmä Českej republiky, Poľska, Rumunska a Bulharska. Keďže hlavný zdroj znečisťovania ovzdušia zostáva rovnaký (spaľovanie tuhých palív), skúsenosti získané v rámci projektu budú užitočné aj pre iné oblasti. Výsledky projektu LIFE IP na konci projektu budú aktívne propagované zo strany jeho prijímateľov. Vplyvy realizácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia dosiahnuté vďaka projektu LIFE IP sa budú propagovať počas spoločných stretnutí, projektov a podujatí. Obce, ktoré vystupujú ako pridružení prijímatelia v rámci projektu budú tiež rozvíjať spoluprácu s ostatnými miestnymi samosprávami v rámci rôznych združení a iniciatív. Bude to príležitosť prezentovať prínosy ochrany ovzdušia a skúsenosti z realizácie projektu.

Koordináčna jednotka kvality ovzdušia v spolupráci s odborom ochrany ovzdušia na Ministerstve životného prostredia postúpi osvedčené postupy z projektu do ďalších regiónov a obcí. Uskutoční sa to prostredníctvom rôznych seminárov, konferencií a stretnutí po skončení projektu, ktoré zorganizuje samotné Ministerstvo alebo iné príslušné organizácie. MŽP plánuje upraviť kompetencie a úlohy obcí a miest prostredníctvom novely zákona o ochrane ovzdušia. Rozšírené kompetencie dajú obciam a mestám väčšiu flexibilitu pri implementácii opatrení na zabezpečenie lepšieho riadenia kvality ovzdušia na základe výsledkov projektu LIFE.

Ak sa to ukáže ako užitočné, MŽP sa bude po skončení projektu usilovať pokračovať v praxi s podporou ostatných obcí a miest pri využívaní potenciálu manažérov KO. Pôvodní manažéri KO potom budú pracovať aj ako školitelia, budú pomáhať pri výbere nových manažérov v príslušných oblastiach a budú ich následne školiť. *Na zabezpečenie udržateľnosti projektu zavedieme aj dobrovoľné osobné prehodnotenie manažérov KO, ak bude potrebné, takže vždy budeme vedieť niest zodpovednosť za ich kvalifikáciu a produktivitu počas projektu.* V priebehu projektu bude kľúčovou úlohou manažéra KO aj vytvorenie fungujúcej siete medzi štátnymi inštitúciami a samosprávou. Vďaka plánovanej sieti sa vybuduje dôvera v systém a budú sa podporovať nové obce, ktoré budú mať záujem o zlepšenie kvality svojho ovzdušia, a to aj opatreniami navrhnutými bud

pôvodným, alebo novo prijatým a vyškoleným manažérom KO. Obce osloví každý manažér KO počas doby trvania projektu pri takých aktivitách ako sú zvyšovanie povedomia alebo miestne workshopy. Tieto informácie budú k dispozícii aj na pripravovanom portáli o KO, na webových stránkach samosprávnych krajov a manažéri KO zabezpečia newsletter pre oslovené obce.

Webové stránky projektu budú spravované aj po skončení projektu. Vďaka tomu budú mať všetky zainteresované strany nepretržitý prístup k vedomostnej báze, správam, analýzam prezentujúcim prínosy projektu.

Integrované projekty LIFE na rok 2018

Fáza 2 – Kompletný návrh

TECHNICKÉ FORMULÁRE ŽIADOSTI

Časť C – Podrobný technický opis navrhovaných opatrení

Dôležité poznámky:

- Do finančných formulárov F by sa mali zahrnúť všetky výpočty a podrobné rozpisy nákladov potrebné na zdôvodnenie nákladov na každé opatrenie. Aby sa predišlo opakovaniu finančných informácií (s rizikom spôsobenia nesúladu), časť C by mala obsahovať iba finančné informácie, ktoré nie sú uvedené vo finančných formulároch (napr. podrobnosti vysvetľujúce, ako sa odhadli náklady na opatrenie).
- Všetky formuláre v tejto časti sa môžu duplikovať, aby obsahovali všetky základné informácie.
- Každé opísané opatrenie by malo mať zreteľné označenie o svojom fyzickom ciele (napr. opatrenie 1 sa uskutoční v oblasti „X“ a/alebo sa zameria na druhy „Y“). Vždy, keď je to vhodné, by sa umiestnenie týchto opatrení malo označiť aj na jednej alebo viacerých mapách, ktoré sa musia uviesť v prílohe.

- Akékoľvek opatrenie, ktoré je predmetom subdodávateľskej zmluvy, by sa malo rovnako jasne opísať ako opatrenie, ktoré budú priamo vykonávať prijímatelia.

PODROBNOSTI NAVRHOVANÝCH OPATRENÍ

A. Prípravné opatrenia (príprava plánov riadenia/akčných plánov, získanie licencií a povolení, školenia atď.)

Nasledujúce prípravné opatrenia sa predpokladajú vo fáze implementácie projektu LIFE IP.

1. Vypracovanie podrobnej koncepcie systému manažérov kvality ovzdušia a koordinačnej jednotky kvality ovzdušia, ktorá okrem iného vymedzí zodpovednosti a potrebnú kvalifikáciu manažérov kvality ovzdušia, ich želanú pozíciu v obci, rozsah ich úloh, systém podávania správ a hodnotenia. Podrobný opis koordinačnej jednotky kvality ovzdušia bude obsahovať jej štruktúru, pravidlá fungovania, funkcie, ktoré by mal plniť a služby, ktoré by mala poskytovať.
2. Vypracovanie plánu pre národnú a regionálnu mediálnu kampaň, definovanie hlavných odkazov, ktoré má niesť kampaň, médií, ktoré sa majú použiť, a času jednotlivých kôl kampaní. Mediálny plán pripraví SAŽP v spolupráci so spoločnosťou PEDAL a s inými partnermi projektu.
3. Vypracovanie plánu miestnych vzdelávacích a informačných kampaní s uvedením prostriedkov, ktoré sa majú použiť, hlavných zainteresovaných strán a cieľových skupín. Plán vypracuje SAŽP v spolupráci so spoločnosťou PEDAL a s ostatnými pridruženými prijímateľmi.
4. Príručka projektu bude interným dokumentom, ktorý stanoví základ pre štruktúru riadenia, komunikačné kanály a metódy, ako aj frekvenciu podávania správ lídrom opatrení, koordinátorovi projektu a EK. Stanoví tiež metódy riešenia konfliktov. Bude to živý dokument, ktorý sa môže meniť podľa potrieb projektu počas celej jeho doby platnosti. Opatrenie F prispeje k príručke vytvorením nasledujúceho obsahu: požiadavky na kvalitu projektu, organizačná štruktúra, všeobecné opatrenia a prijaté opatrenia, plánovanie a kontrola (vrátane pohotovostného plánu v prípade odchýlky), riešenie konfliktov a práva duševného vlastníctva (podľa Dohody o konzorciu - CA), riadenie rizík, súbory a archívy. Tento dokument pripraví spoločnosť PEDAL v koordinácii s MŽP SR.

Na realizáciu projektu nie sú potrebné žiadne povolenia.

MŽP SR zorganizovalo počas fázy prípravy návrhov niekoľko rokovaní s väčšinou pridružených prijímateľov. Zorganizovalo sa špecializované stretnutie so zástupcami všetkých 8 slovenských samosprávnych krajov. Podobne sa MŽP SR stretlo so svojimi partnermi z Českej republiky s cieľom dohodnúť sa na druhu a rozsahu ich činnosti. Tieto prípravné stretnutia predstavovali prvý krok pri vytvorení silnej koalície na implementáciu PZKO.

C. Konkrétne (zachovanie/implementácia) opatrenia

<p>Opatrenie C1.1 Manažéri kvality ovzdušia</p> <p>prijímateľ zodpovedný za implementáciu:</p> <p>Hlavnú zodpovednosť má MŽP SR.</p> <p>Opis (čo, ako, kde a kedy):</p> <p><u>Opatrenie C1.1 Manažéri kvality ovzdušia</u> Hlavným cieľom tejto činnosti je podpora riadenia kvality ovzdušia prostredníctvom špecializovaných pracovných pozícií „manažérov kvality ovzdušia“ v samosprávnych krajoch a vo zvolených obciach nachádzajúcich sa v Oblastiach riadenia kvality ovzdušia. V rámci projektu získajú manažéri kvality ovzdušia potrebné kompetencie, zručnosti a know-how, aby pomáhali regionálnym a miestnym orgánom pri riešení otázok kvality ovzdušia; pri podávaní správ a sledovaní kvality ovzdušia na regionálnej a miestnej úrovni, podporovali opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia a zvyšovali povedomie v oblasti ochrany ovzdušia a kvality ovzdušia. Projekt bude vychádzať zo skúseností a osvedčených postupov z projektu LIFE IP Malopoľský región („ekologickí manažéri“) a z ďalších vhodných príkladov.</p> <p>Manažéri kvality ovzdušia budú súčasťou tímu v príslušných obciach/úradoch samosprávnych krajov, ktorý bude na základe osvedčených postupov uplatňovať možné opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia. Budú zodpovední za analýzu podielov zdrojov znečistenia ovzdušia, ktorá umožní lepšie zameranie a identifikáciu opatrení. Budú tiež pomáhať pri poskytovaní nápadov a možných alternatív financovania opatrení a navrhovať harmonogram jednotlivých krokov opatrení. Prostredníctvom diskusie v tíme všetkých manažérov kvality ovzdušia sa zabezpečí primerané zohľadnenie prierezových a cezhraničných opatrení, lepšia harmonizácia programov a prijatie rozdielov v kvalite.</p> <p>6 manažérov kvality ovzdušia prijmú samosprávne kraje. 4 manažérov kvality ovzdušia prijme SAŽP a 4 manažérov kvality ovzdušia prijme MŽP SR. Všetci budú mať rovnaké kompetencie a úlohy a budú predstavovať stabilnú sieť na vládnej a samosprávnej úrovni. To znamená, že všetci manažéri KO sa môžu zapojiť do revízií a zlepšovania existujúcich Programov na zlepšenie kvality ovzdušia, pretože očakávame, že všetci z nich prispejú k ich implementácii. Okrem 4 manažérov KO na MŽP prijmeme 3 manažérov ako Koordinačnú jednotku a 2 manažérov ako projektových manažérov, teda spolu 9 ďalších ľudí na MŽP SR. Revízia a zlepšenie Národného programu znižovania emisií (NPZE) je v kompetencii odboru ochrany ovzdušia na MŽP SR, v spolupráci s ostatnými zapojenými ministerstvami, ale manažéri KO môžu k spolupráci prispieť z ich skúseností v teréne.</p>

Where do AQ managers fit in?

Kam patria manažéri KO?

Government (connected to AQMP)

Vláda (v súvislosti s Programami na zlepšenie kvality ovzdušia)
Ministerstvo vnútra Ministerstvo životného prostredia
79 okresných úradov
Prijatie 9 ďalších manažérov*
K ďalším prijatým pracovníkom patria 4 manažéri KO, 3 manažéri koordinačnej jednotky a 2 projektoví manažéri
SHMÚ SIŽP SAŽP

8 okresných úradov v krajskom meste
71 ďalších okresných úradov
Prijatie 4 manažérov KO

8 District Offices in the Seat of Region

71 Other District Offices

Hiring 4 AQ managers

air Quality M... establish network be governme

Self – Government

Samospráva (v súvislosti s Programami na zlepšenie kvality ovzdušia)
Samosprávne kraje Obce
6 krajov zapojených do projektu LIFE IP, prijatie 1 manažéra KO v každom kraji
Plánuje sa zapojenie všetkých 8 krajov Slovenska po prvej fáze projektu
15 vybratých obcí dotknutých nižšou úrovňou kvality ovzdušia a spadajúcich do Oblasť riadenia kvality ovzdušia sú zapojené do projektu ako zúčastnené strany

Manažéri kvality ovzdušia zriadia pracovnú sieť medzi dvoma vládnymi úrovňami

Prijatých bude celkom 19 nových manažérov – 14 manažérov kvality ovzdušia, 3 manažéri v koordinačnej jednotke a 2 projektoví manažéri

Čo budú robiť manažéri KO v súvislosti s Programom na zlepšenie KO?

Riadenie kvality ovzdušia

Metodické pokyny (realizuje MŽP SR)
Monitorovanie KO (realizuje SHMÚ)
Program na zlepšenie kvality ovzdušia
zhromažďovanie údajov a analýza pre rozdelenie zdrojov (realizuje SHMÚ)
príprava textu, opatrení a ukazovateľov, identifikácia problematických oblastí (participatívny proces riadi okresný úrad v krajskom meste, zapojené sú NO, obce, samosprávne kraje, univerzity, hlavní znečisťovatelia, okresné úrady a dodatočne manažéri KO)
zverejnenie Programu na zlepšenie kvality ovzdušia (realizuje OÚ SK)
implementácia (realizujú vybrané orgány počas prípravy – obce, samosprávne kraje, znečisťovatelia)
podávanie správ, monitorovanie a hodnotenie (realizuje OÚ SK, manažéri KO budú tiež zapojení do tejto fázy)

Zvyšovanie povedomia (realizujú manažéri KO, SAŽP)

Riadenie LIFE IP

Projektoví manažéri
2 manažéri
Pod MŽP SR
riadia projekt LIFE IP

Koordinačná jednotka
3 manažéri
Pod MŽP SR
budú koordinovať

Manažéri kvality ovzdušia
14 manažérov KO

6 manažérov KO pod samosprávnymi kraji
4 manažéri KO pod SAŽP

4 AQM under MoE SR

Ako je znázornené na schémach vyššie, sú dva orgány, ktoré môžeme chápať ako „región“: samosprávny kraj a okresný úrad v sídle kraja (OÚ SK).

Ak sa zameriame na samosprávne kraje, ich kompetencie pri príprave Programov na zlepšenie kvality ovzdušia sú na participatívnej báze a vzťah s obcami je v súčasnosti obmedzený, kým sa pripravuje novela zákona o ovzduší a naša vláda ju plánuje schváliť budúci rok. Táto novela prinesie kompetencie samosprávnym krajom a obciam, aby sa zaviazali vypracovať plány opatrení, ktoré budú obsahovať dlhodobé aj krátkodobé opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia, ak to nariadia OÚ SK. Zámerom týchto plánov opatrení je špecifikovať opatrenia uvedené v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia.

V súčasnosti na základe kompetencií zákona č. 302/2001 Z. z. samosprávne kraje riešia opatrenia

v súvislosti s:

- ✓ činnosťami územného plánovania samosprávneho kraja
- ✓ tvorbou a ochranou životného prostredia
- ✓ údržbou vedľajších a hlavných ulíc (cesty II. a III. triedy)
- ✓ spoluprácou s obcami pri príprave programov sociálneho a hospodárskeho rozvoja

Tieto kompetencie už zaväzujú samosprávne kraje k zlepšovaniu životného prostredia vrátane kvality ovzdušia. Novela zákona o ovzduší rozšíri tieto kompetencie a zodpovednosti. V tejto fáze nemá samosprávny kraj žiadnu zákonnú právomoc k obciam pre splnenie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia ale obaja sa musia podieľať na príprave a vykonávaní Programov na zlepšenie kvality ovzdušia. Toto bolo uznané ako možné riziko s nízkou pravdepodobnosťou a do tabuľky vo formulári B6 bolo doplnené príslušné zmierňujúce opatrenie.

Na druhej strane, OÚ SK je priamo zodpovedný za vypracovanie, podávanie správ a hodnotenie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia. To znamená, že môžu obciam aj samosprávnym krajom nariadiť, aby ich dodržiavali.

V súvislosti s už existujúcimi právomocami OÚ SK sú to tieto:

- ✓ Informovanie verejnosti o kvalite ovzdušia, každoročné zverejňovanie informácií o kvalite ovzdušia a príspevku jednotlivých zdrojov k znečisťovaniu ovzdušia pre jeho územie - (podľa zákona o ovzduší § 13 - 1)
- ✓ Vyhlásenie a identifikovanie oblastí, ktoré si vyžadujú špeciálnu ochranu ovzdušia (Program na zlepšenie kvality ovzdušia)
- ✓ Majú zodpovednosť za prípravu Programov na zlepšenie kvality ovzdušia (podľa zákona o ovzduší § 10). To znamená, že OÚ SK:
 - zostavia plány, prekonzultujú s obcami a inými verejnými orgánmi opatrenia a vydávajú plány implementácie
 - budú viesť verejnú konzultáciu o návrhu programu, vyhodnotia vykonávanie opatrení z programu
 - budú prehodnocovať programy na zlepšenie kvality ovzdušia každé tri roky a v prípade potreby aktualizovať opatrenia
- ✓ Zostavujú a zverejňujú akčné plány všeobecne záväzným nariadením (podľa zákona o ovzduší § 11),
- ✓ Vyhlasujú začatie a skončenie uplatňovania akčných plánov a elektronicky komunikujú s dotknutými subjektmi
- ✓ V prípade rizika prekročenia výstražného prahu, limitnej hodnoty alebo cieľovej hodnoty môžu v súlade s akčným plánom obmedziť alebo zastaviť činnosť zdroja znečisťovania ovzdušia na potrebný čas.

Kompetencie manažérov kvality ovzdušia

MŽP ako koordinátor projektu vypracuje štandardný súbor povinných požiadaviek a súbor odporúčaných požiadaviek, ktoré majú miestne orgány dodržiavať pri zamestnávaní manažérov kvality ovzdušia. Medzi kritériá budú patriť okrem iného odborná kvalifikácia (vzdelanie, odbornosť), ako aj minimálna úroveň skúseností a ďalšie zručnosti (vrátane mäkkých zručností) potenciálnych kandidátov (pri zohľadnení rozsahu zodpovednosti pozície). Požiadavky sa prispôbia súčasnej situácii na trhu práce.

Aké budú hlavné zodpovednosti tír

Projektoví manažéri

2 manažéri
pod MŽP SR
budú riadiť projekt LIFE IP

Koordinačná jednotka

3 manažéri
Pod MŽP SR
budú koordinovať projekt

Manažéri kvality ovzdušia

14 manažérov KO

6 manažérov KO pod samosprávnymi krajinami

4 manažéri KO pod SAŽP

4 manažéri KO pod MŽP SR

Tento útvar bude niesť zodpovednosť za: finančnú a administratívnu stranu projektu LIFE IP spoluprácu s útvarom koordinácie a s riaditeľstvom pre životné prostredie a projekty, ktoré spadajú pod MŽP SR riadenie navrhnujetej pracovnej skupiny, ktorá pozostáva z iných príslušných ministerstiev v otázkach financovania a hľadania možných synergií

Tento útvar sa zameria na koordináciu manažérov KO prijatých na MŽP SR a samosprávnych krajov. Tento útvar bude: poskytovať odborné stanoviská a analýzy a vytvárať znalostnú bázu pre manažérov KO, vytvorí systém školení pre manažérov KO a jednoduchší prenos znalostí, spolupracovať na činnostiach C2 A E, vypracúvať metodické usmernenia pre manažérov KO a zjednodušenie ich pravidelných rokovaní.

Všetci manažéri KO budú mať rovnaké úlohy a kompetencie, vytvorí sa stabilná sieť na vládnej a samosprávnej úrovni. To znamená, že všetci manažéri KO sa môžu zapojiť do revízií a zlepšovania existujúcich Programov na zlepšenie kvality ovzdušia, pretože očakávame, že všetci z nich prispievajú k ich implementácii. Revízia a zlepšenie Národného programu znižovania emisií (NPZE) je v kompetencii odboru ochrany ovzdušia na MŽP SR, v spolupráci s ostatnými zapojenými ministerstvami, ale manažéri KO môžu čerpať z ich skúseností.

V súvislosti s Programami na zlepšenie KO ich úlohy zahŕňajú:

Poskytovanie informácií o vývoji v oblasti kvality ovzdušia na regionálnej a/alebo miestnej úrovni – identifikácia problematických oblastí, návrh opatrení a ukazovateľov pre KO

Monitorovanie plnenia jednotlivých opatrení KO zameraných na zlepšenie kvality ovzdušia zahrnutých v Programoch na zlepšenie KO a podávanie správ príslušnému okresnému úradu v sídle kraja

Poskytovanie poradenstva a podpory regionálnym a miestnym orgánom a osobám s rozhodovacími právomocami pre plánovanie efektívnych opatrení v oblasti KO (revízia a aktualizácie Programov na zlepšenie KO)

Tiež budú spolupracovať s koordinačnou jednotkou kvality ovzdušia (pozri bod C1.2) s národnými orgánmi v oblasti ochrany ovzdušia a KO.

V súvislosti so zvyšovaním povedomia ich úlohy zahŕňajú:

Poskytovanie informácií, konzultácií a odborného poradenstva občanom a regionálnym a miestnym orgánom pri uplatňovaní opatrení alebo projektov prispievajúcich k zlepšeniu kvality miestneho ovzdušia (ako je napr. výmena kotlov na tuhé palivo atď.)

Podporovanie možností financovania opatrení KO

Poskytovanie informácií a osveta v oblasti ochrany a kvality ovzdušia, publicita v miestnych/regionálnych médiách, spolupráca na kampaniach pre zvyšovanie povedomia atď.

Nábor manažérov kvality ovzdušia

Proces prijímania budú vykonávať stanovené na regionálnej úrovni, z na komunálnej úrovni.

Zohľadnia sa kvalifikácie a skúsenosti, vytvárať integrované stratégie ochrany a nízkouhlíkového hospodárstva na r

Roly a úlohy manažérov kvality ovzdušia

Hlavné úlohy manažérov kvality ovzdušia

- ✓ Poskytovanie informácií o vývoji v oblasti kvality ovzdušia na regionálnej a miestnej úrovni
- ✓ Monitorovanie plnenia jednotlivých opatrení KO zameraných na zlepšenie kvality ovzdušia zahrnutých v Programoch na zlepšenie KO a podávanie správ príslušnému okresnému úradu v sídle kraja
- ✓ Poskytovanie informácií, konzultácií a odborného poradenstva občanom a regionálnym a miestnym orgánom pri uplatňovaní opatrení alebo projektov prispievajúcich k lokálnemu zlepšeniu kvality ovzdušia (ako je napr. výmena kotlov na tuhé palivo atď.)
- ✓ Podporovanie možností financovania opatrení KO
- ✓ Poskytovanie informácií a osveta v oblasti ochrany a kvality ovzdušia, publicita v miestnych/regionálnych médiách, spolupráca na kampaniach pre zvyšovanie povedomia atď.
- ✓ Spolupráca s koordinačnou jednotkou kvality ovzdušia (pozri bod C1.2), s národnými orgánmi v oblasti ochrany a kvality ovzdušia. Koordinácia jednotka kvality ovzdušia bude zriadená priamo pod MŽP SR.
- ✓ Poskytovanie poradenstva a podpory regionálnym a miestnym orgánom a osobám s rozhodovacími právomocami pre plánovanie efektívnych opatrení v oblasti KO (revízia a aktualizácie Programov na zlepšenie KO).

Predpokladá sa, že projektová aktivita pomôže posilniť nové vnímanie dôležitosti

uprednostňovania riadenia kvality ovzdušia a financovanie prostredníctvom projektu uľahčí vytvorenie špecializovanej pracovnej pozície. Zároveň pomôže integrovať ciele KO a zlepšiť synergie s ostatnými politikami a plánmi týkajúcimi sa udržateľnej mobility, energetickej efektívnosti, klimatických plánov, hluku a územného plánovania.

Spolupráca s inými subjektmi

Na správne plnenie svojich úloh budú musieť manažéri kvality ovzdušia spolupracovať s viacerými subjektmi na rôznych úrovniach. V prvom rade budú spolupracovať s miestnymi úradmi a pracovníkmi obcí zo všetkých organizačných zložiek a pomáhať starostom a primátorom/predsedom mestskej rady/vedúcim miestnej samosprávy pri uskutočňovaní efektívnej politiky na ochranu ovzdušia. V rámci samosprávy budú manažéri kvality ovzdušia spolupracovať s členmi miestnych komunít, s podnikateľmi a mienkotvornými subjektmi (miestne médiá, mimovládne organizácie, miestni lídri (učitelia, lekári)). Manažéri kvality ovzdušia budú tiež spolupracovať s partnermi projektu a s inými administratívnymi orgánmi na regionálnej a národnej úrovni.

Vzdelávací systém pre manažérov kvality ovzdušia

Úspešnosť projektu v zásade závisí od zabezpečenia kvalifikovaných ľudských zdrojov na riešenie vývoja a implementácie integrovaných stratégií ochrany ovzdušia na komunálnej úrovni. Ako súčasť koordinačnej jednotky kvality ovzdušia (C1.2) vznikne systém odbornej podpory, školení a prenosu znalostí, čo umožní dosiahnutie vyššie uvedeného cieľa. Rovnako dôležité je konať pri zvyšovaní povedomia a vytváraní príslušných zručností medzi hlavnými predstaviteľmi tvorcov mienky, ktorí môžu mať významný vplyv na úspešnú realizáciu stratégie ochrany ovzdušia, čo sa uskutoční v rámci opatrenia E a C2. Viac informácií o vzdelávacom systéme nájdete v Opatrení C1.2.

Hodnotenie výkonu a motivácie

Manažéri kvality ovzdušia budú na štvrťročnej báze podávať správy koordinačnej jednotke kvality ovzdušia, ktorej zástupcovia budú vybavení vhodnými softvérovými nástrojmi na monitorovanie a hodnotenie ich výkonu (Opatrenie D). Rokovania a školenia sa budú konať pravidelne, aby sa zabezpečila centrálna koordinácia (na regionálnej úrovni) činností vykonávaných manažermi kvality ovzdušia.

Ich výkon sa bude hodnotiť aj na základe výsledkov prieskumov spokojnosti vykonaných medzi ich „klientmi“ (miestnymi obyvateľmi), testov kompetencií alebo dohľadu miestnych orgánov. Očakáva sa, že manažéri kvality ovzdušia sa zúčastnia študijných pobytov zorganizovaných s cieľom zdieľať osvedčené postupy a skúsenosti s vykonávaním opatrení v oblasti kvality ovzdušia.

Zabezpečenie kontinuity opatrení

Informácie a znalosti poskytované manažérom kvality ovzdušia sa sprístupnia zamestnancom iných obcí a nezávislým osobám prostredníctvom koordinačnej jednotky kvality ovzdušia.

Na trhu práce bude tak k dispozícii skupina potenciálnych zamestnancov s kvalifikáciou a znalosťami, ktoré zodpovedajú kvalifikáciám a znalosťami manažérov kvality ovzdušia, čo zabezpečí kontinuitu v prípade dlhodobej neprítomnosti zamestnanca (choroba, materská/rodičovská dovolenka) alebo v prípadoch, kedy je daný zamestnanec prepustený z dôvodu neprimeraného výkonu.

Keďže manažéri kvality ovzdušia by mali obciam priniesť viacero výhod (integrované, efektívne Programy na zlepšenie kvality ovzdušia, externé financovanie opatrení na ochranu ovzdušia atď.), predpokladá sa, že 2/3 manažérov kvality ovzdušia budú naďalej pracovať pre VÚC a SAŽP aj po skončení projektu.

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné

Jednou z hlavných prekážok efektívnej implementácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia na miestnej úrovni je nedostatok ľudských zdrojov a organizačných schopností, ako aj nedostatočné znalosti a skúsenosti v rámci obcí. Nie sú odborníci, ktorí by sa zaoberali komplexnou implementáciou úloh pre ochranu kvality ovzdušia. Keďže obce sú zodpovedné za implementáciu opatrení špecifikovaných v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia, tento nedostatok personálu sa premieta do obmedzenej implementácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia. Okrem toho na úrovni obcí neboli vypracované základné strategické dokumenty (plán nízkouhlíkového hospodárstva, programy znižovania emisií zo zdrojov s výškou menšou ako 40 m (low-stack), usmernenia pre plány zásobovania teplom, plynými palivami a elektrickou energiou) alebo sú vzájomne v rozpore a neimplementujú stratégiu ochrany ovzdušia stanovenú v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia. Nakoľko miestne orgány nie sú aktívne zapojené do ochrany ovzdušia, povedomie verejnosti o tomto probléme, ktorý je jedným z kritických faktorov ovplyvňujúcich úspešnú realizáciu všetkých druhov iniciatív v oblasti kvality ovzdušia, je obmedzené.

Prijatie zamestnanca na riešenie úloh spojených s implementáciou Programov na zlepšenie kvality ovzdušia výrazne zvýši zapojenie komunálnych orgánov v tejto oblasti. Manažéri kvality ovzdušia budú zodpovední nielen za získanie externého financovania projektov ochrany ovzdušia, ale aj za podporovanie miestnych obyvateľov, aby používali dostupné nástroje, ktoré im umožnia nahradiť staré vykurovacie kotly alebo realizovať tepelnú modernizáciu budovy.

Manažéri kvality ovzdušia budú formovať miestnu politiku ochrany ovzdušia (integrováním rôznych dokumentov, ako napríklad plánu nízkouhlíkového hospodárstva, programov znižovania emisií zo zdrojov s výškou menšou ako 40 m, usmernení pre plány zásobovania teplom, plynými palivami a elektrickou energiou) a budú dohliadať na jej efektívne vykonávanie s cieľom zabezpečiť efektívnosť a udržateľnosť vykonávaných činností.

Obmedzenia a predpoklady

Existuje riziko, že manažéri kvality ovzdušia nebudú v rámci štruktúry VÚC dostatočne oprávnení na efektívne plnenie svojich úloh. Riadiaci výbor (RV) pripraví usmernenia týkajúce sa splnomocnenia manažérov kvality ovzdušia. V tejto súvislosti RV vyhodnotí aj návrhy obecných úradov. Manažéri kvality ovzdušia budú podávať pravidelné správy (každý štvrtrok) Riadiacemu výboru o svojej spolupráci s ostatnými organizačnými útvarmi obcí.

Existuje riziko, že pozícia manažéra kvality ovzdušia bude obsadená nekompetentnou osobou. Riadiaci výbor pripraví usmernenia, v ktorých špecifikuje základné znalosti manažérov kvality ovzdušia. Ako náhle sa zistia medzery v znalostiach, budú sa riešiť školením v koordinačnej jednotke kvality ovzdušia.

Zamestnávateľia budú musieť monitorovať napredovanie v rozvoji znalostí manažérov kvality ovzdušia a výsledky predkladať RV. Existuje riziko, že ciele stanovené pre manažérov kvality ovzdušia sú nedosiahnuteľné. Riadiaci výbor vypracuje usmernenia o tom, ako definovať ciele, implementovať ich a riešiť prekážky, s ktorými sa stretnú. Strategické a operačné ciele sa stanovujú pre každú obec a napredovanie v ich implementácii sa bude monitorovať a oznamovať RV. Existuje riziko, že spolupráca a komunikácia so zúčastnenými stranami nebude efektívna. Koordináčna jednotka kvality ovzdušia zabezpečí ciele školenia v tejto oblasti. Vypracujú sa usmernenia o efektívnej komunikácii. Manažéri kvality ovzdušia budú dostávať výraznú podporu pri vytváraní miestnych informačných kampaní. O týchto udalostiach budú musieť podávať správy na pravidelnej báze.

Očakávané výsledky:

- 1) 6 manažérov kvality ovzdušia prijímú samosprávne kraje. 4 manažérov kvality ovzdušia prijme SAŽP a 4 manažérov kvality ovzdušia prijme MŽP SR. Dodatočne MŽP prijme 3 manažérov ako Koordináčna jednotka a 2 manažérov ako projektových manažérov, teda spolu 9 ďalších ľudí na MŽP SR.
- 2) V cieľových obciach zúčastnených v projekte LIFE dôjde k rýchlejšej výmene kotlov v

porovnaní s ostatnými obcami.

- 3) Regióny, ktoré zamestnávajú manažerov kvality ovzdušia, majú dostatočné kapacity na efektívne splnenie úloh stanovených v Programoch na zlepšenie KO.
- 4) Všetky regióny zavedú integrovaný systém riadenia kvality ovzdušia a plánovania spotreby energie.
- 5) Do skončenia projektu LIFE sa miestni obyvatelia viac dozvedia a viac budú angažovať v oblasti ochrany ovzdušia a ekologického správania. Zvýšenie úrovne informovanosti sa bude monitorovať pomocou kvantitatívneho výskumu.
- 6) Výročné správy zostavované každý rok o úlohách a činnostiach, ktoré vykonávajú manažéri kvality ovzdušia, vrátane hodnotenia ich práce a pokroku pri dosahovaní ich cieľov (zahrnuté do výročnej správy o implementácii Programov na zlepšenie KO).
- 7) Vykonávanie Programov na zlepšenie KO sa každoročne posudzuje v osobitnej správe, v ktorej sa okrem iného uvádzajú činnosti vykonávané manažermi kvality ovzdušia.

Odhad nákladov:

Fáza 1:

Mzdové náklady:

MŽP SR	C1.1	trvalé	Projektový manažér	79.980
SAŽP	C1.1	dodatočné	Projektový manažér	0
SAŽP	C1.1	dodatočné	4 x manažéri kvality ovzdušia	271.760
MŽP SR	C1.1	dodatočné	9 x manažéri kvality ovzdušia, z toho: - 4 AQ manažéri prijatí na prácu na C1.1. - 3 manažéri koordinačnej jednotke - 2 ďalšie osoby ako projektívni manažéri	611.460
MŽP SR	C1.1	trvalé	Projektový manažér	16.960
BBSK	C1.1	dodatočné	Manažér kvality ovzdušia	67.940
BBSK	C1.1	trvalé	Supervízor	16.960
TSK	C1.1	dodatočné	Manažér kvality ovzdušia	67.940
TSK	C1.1	trvalé	Supervízor	16.960
TTSK	C1.1	dodatočné	Manažér kvality ovzdušia	67.940
TTSK	C1.1	trvalé	Supervízor	16.960
ZSK	C1.1	dodatočné	Manažér kvality ovzdušia	67.940
ZSK	C1.1	trvalé	Supervízor	16.960
PSK	C1.1	dodatočné	Manažér kvality ovzdušia	67.940
PSK	C1.1	trvalé	Supervízor	16.960
KSK	C1.1	dodatočné	Manažér kvality ovzdušia	67.940

KSK	C1.1	trvalé	Supervízor	16.960
Cestovné náklady				
SAŽP	C1.1	Slovensko	4 manažéri kvality ovzdušia zamestnaní v SAŽP: v priemere je na cestovanie v ich príslušných oblastiach vyčlenených 781,25 EUR na osobu a mesiac	75.000
MŽP SR	C1.1	Slovensko	4 manažéri kvality ovzdušia zamestnaní na MŽP SR: v priemere je na cestovanie v ich príslušných oblastiach vyčlenených 781,25 EUR na osobu a mesiac	75.000
MŽP SR	C1.1	Slovensko	5 x manažér kvality ovzdušia, ktorý sa zúčastňuje najmenej 2 pracovných stretnutí každý mesiac (priemerne 48 stretnutí vo fáze 1)	72.000
BBSK	C1.1	Slovensko	Manažér kvality ovzdušia, ktorý sa zúčastňuje najmenej 2 pracovných stretnutí každý mesiac (priemerne 48 stretnutí vo fáze 1)	14.400
TSK	C1.1	Slovensko	Manažér kvality ovzdušia, ktorý sa zúčastňuje najmenej 2 pracovných stretnutí každý mesiac (priemerne 48 stretnutí vo fáze 1)	14.400
TTSK	C1.1	Slovensko	Manažér kvality ovzdušia, ktorý sa zúčastňuje najmenej 2 pracovných stretnutí každý mesiac (priemerne 48 stretnutí vo fáze 1)	14.400
ZSK	C1.1	Slovensko	Manažér kvality ovzdušia, ktorý sa zúčastňuje najmenej 2 pracovných stretnutí každý mesiac (priemerne 48 stretnutí vo fáze 1)	14.400
PSK	C1.1	Slovensko	Manažér kvality ovzdušia, ktorý sa zúčastňuje najmenej 2 pracovných stretnutí každý mesiac (priemerne 48 stretnutí vo fáze 1)	14.400
KSK	C1.1	Slovensko	Manažér kvality ovzdušia, ktorý sa zúčastňuje najmenej 2 pracovných stretnutí každý mesiac (priemerne 48 stretnutí vo fáze 1)	14.400
Zariadenie:				

SAŽP	C1.1	Softvér pre notebook, mobil a kancelársky softvér pre 4 manažérov kvality ovzdušia	7200
MŽP	C1.1	Softvér pre notebook a kancelársky softvér pre 9 manažérov kvality ovzdušia	14.700
MŽP	C1.1	IT úložisko	2.400
BBSK	C1.1	Softvér pre notebook a kancelársky softvér pre manažéra kvality ovzdušia	1.500
TSK	C1.1	Softvér pre notebook a kancelársky softvér pre manažéra kvality ovzdušia	1.500
TTSK	C1.1	Softvér pre notebook a kancelársky softvér pre manažéra kvality ovzdušia	1.500
ZASK	C1.1	Softvér pre notebook a kancelársky softvér pre manažéra kvality ovzdušia	1.500
PSK	C1.1	Softvér pre notebook a kancelársky softvér pre manažéra kvality ovzdušia	1.500
VŠB	C4.1	Inforterma: pomôcky a plyny potrebné pre ukážku (propán bután atď.)	4.167
VŠB	C4.1	Aquaterm: pomôcky a plyny potrebné pre ukážku (propán bután atď.)	2.083
VŠB	C4.1	Roadshow Smokeman: pomôcky pre ukážku	4.000
VŠB	C4.1	Kampaň o správnom vykurovaní v domácnostiach: vybavenie potrebné pre dané miesto (balóny, liehoviny atď.)	4.688
VŠB	C4.1	Program vzdelávania o ekologickom vykurovaní: vybavenie a pomôcky potrebné pre kurz (balóny, liehoviny atď.)	2.000
VŠB	C4.2	Monitorovanie skutočných parametrov spaľovacích zariadení v domácnostiach: pomôcky a plyny potrebné pre skúšky	3.333
VŠB	C4.2	Monitorovanie skutočných parametrov spaľovacích zariadení v domácnostiach: laboratórne vybavenie (analyzátor)	91.667
KSK	C1.1, E F	Softvér pre notebook a kancelársky softvér pre manažéra kvality ovzdušia	1.500

Externé náklady

SAŽP	C1.1	Rozpočet pre 4 manažérov kvality na organizovanie stretnutí	20000
MŽP SR	C1.1	Rozpočet pre 4 manažérov kvality na organizovanie stretnutí	33.378

Ostatné náklady

MŽP SR	C1.1	Prenájom kancelárskych priestorov pre 9 manažérov kvality ovzdušia, ktorých má zamestnávať MŽP SR	45.000
SAŽP	C1.1	Prenájom kancelárskych priestorov pre 4 manažérov kvality ovzdušia, ktorých má zamestnávať SAŽP	40.000

Výstupy

- 1) Usmernenia, v ktorých sa uvádzajú potrebné vzdelanie, kvalifikácia a prax, ktoré musia mať zamestnaní manažéri kvality ovzdušia, vrátane popisu práce a metodických pokynov pre prvý rok 29/2/2020.
- 2) Výročné správy vypracované každý rok o úlohách a činnostiach, ktoré vykonávajú manažéri kvality ovzdušia, vrátane hodnotenia ich práce a napredovania pri dosahovaní ich cieľov do 31/12/2020 a v nasledujúcich rokoch do zodpovedajúcich termínov. Tieto správy sumarizujú realizáciu Programov na zlepšenie KO.

Míľniky

- 1) Vypracovanie návrhov kritérií zamestnávania manažérov kvality ovzdušia (povinných a odporúčaných) do 29/2/2020
- 2) Prijatie manažérov kvality ovzdušia najneskôr do 30/4/2020

Opatrenie C1.2. Koordinačná jednotka kvality ovzdušia

prijímateľ zodpovedný za implementáciu

Hlavnú zodpovednosť má MŽP SR.

Opis (čo, ako, kde a kedy)

Ďalšou súčasťou činnosti bude zriadenie „Koordinačnej jednotky kvality ovzdušia“, ktorý (v spolupráci s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, najmä s MŽP SR) zabezpečí metodické usmernenia a nástroje na podporu a koordináciu práce manažérov KO. Koordinačná jednotka kvality ovzdušia bude tiež zodpovedný za centralizované monitorovanie napredovania pri implementácii Programov na zlepšenie kvality ovzdušia. Koordinačná jednotka kvality ovzdušia bude zriadená priamo pod MŽP SR.

Hlavnou úlohou koordinačnej jednotky kvality ovzdušia je podporovať vykonávanie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia poskytovaním vysokokvalifikovaných ľudských zdrojov zodpovedných za vytvorenie miestnych stratégií na zlepšenie kvality ovzdušia a implementáciu iniciatív na ochranu ovzdušia na komunálnej úrovni (manažéri kvality ovzdušia). Koordinačná jednotka kvality ovzdušia bude tiež zapojená do zriaďovania kompetencií ostatných hlavných subjektov, ktoré sa zaoberajú ochranou ovzdušia, t.j. regionálnych a obecných úradov z celého Slovenska, mienkotvorných subjektov atď. Koordinačná jednotka kvality ovzdušia bude tiež podporovať proces aktualizácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia. Svoje povinnosti bude plniť v súlade s ročnými pracovnými plánmi vypracovanými koordinátorom, ktorý bude súčasťou riadiaceho výboru projektu.

Koordinačná jednotka kvality ovzdušia bude:

- ✓ poskytovať odborné stanoviská a analýzy a vytvárať znalostnú bazu
- ✓ vytvorí systém školení pre manažérov KO a jednoduchší prenos znalostí
- ✓ poskytovať podporu a poradenstvo obciam.
- ✓ spolupracovať na činnostiach C2 a E
- ✓ vypracúvať metodické usmernenia pre manažérov KO a zjednodušenie ich pravidelných rokovaní

Koordinačná jednotka bude zriadená pod Ministerstvom životného prostredia SR ako dotovaná odborná organizácia Ministerstva životného prostredia SR.

Odborné stanoviská, analýzy, znalostná báza

Vytvorenie metodiky a vykonávanie efektívneho Programu na zlepšenie kvality ovzdušia na regionálnej a miestnej úrovni si vyžaduje neustálu podporu vo forme analýz a odbornej pomoci, ako aj aktívne zdieľanie skúseností s domácimi a medzinárodnými inštitúciami zapojenými do

ochrany ovzdušia. Takáto podpora bude potrebná počas všetkých fáz projektu. V rámci aktivít E sa zabezpečí výmena skúseností medzi medzinárodnými inštitúciami pre vytvorenie siete na zdieľanie poznatkov a skúseností s inými projektmi.

Počas prvých dvoch rokov realizácie projektu sa vykonajú tieto analýzy a štúdie:

1) Prehľad skúseností získaných všetkými projektovými partnermi v oblasti ochrany ovzdušia. Predstavujú sa hlavné smery činnosti a stratégie ochrany ovzdušia uskutočňované na Slovensku, v Českej republike a v Poľsku. Bude sa diskutovať o rozdieloch v právnych rámcoch a mechanizmoch financovania opatrení prijatých na zlepšenie kvality ovzdušia.

2) Monitorovanie dodržiavania predpisov o spaľovaní tuhých palív v domácich a priemyselných kotloch (napr. v Oblastiach riadenia kvality ovzdušia, ale aj nezákonné spaľovanie odpadov v domácich kachliach a kotloch, čo je na Slovensku bežné). Táto oblasť je stále zanedbávaná a vyžaduje si zlepšenie. Vytvorenie metódy na zlepšenie monitorovacieho systému bude zahŕňať analýzu inštitucionálnych a právnych rámcov, ako aj postupov a technických možností vykonávania monitorovacích činností (napr. odber a analýzu vzoriek prachu z domácich kachlí atď.). Budú sa musieť viesť rozsiahle konzultácie so zástupcami miestnych úradov, mestskej polície, štátnej polície, Slovenskej inšpekcie životného prostredia, komory kominárov atď.

3) Zlepšovanie zručností a spôsobilostí manažérov kvality ovzdušia v oblasti kvality ovzdušia

Zabezpečia sa školenia a poradenstvo pre manažérov kvality ovzdušia, ako aj zamestnancov verejnej správy, ktorých cieľom je zvyšovanie odbornosti, know-how, zručností a kompetencií v oblasti ochrany ovzdušia a riadenia kvality ovzdušia.

Táto činnosť bude zahŕňať aj konkrétne školenia a semináre zamerané na:

- ✓ podrobné požiadavky na vypracovanie efektívnych miestnych Programov na zlepšenie kvality ovzdušia
- ✓ analytické práce v oblasti kvality ovzdušia a znečistenia v obciach, krajoch a okresoch
- ✓ poskytovanie informácií o možnostiach financovania z vnútroštátnych fondov a fondov EÚ (ESIF) a príprava projektov a žiadostí o granty na dostupné prostriedky zamerané na zlepšenie kvality ovzdušia,
- ✓ poskytovanie odborného poradenstva občanom, ktorí majú v prevádzke malé zdroje znečisťovania ovzdušia (kotly a vykurovacie zariadenia),
- ✓ efektívnu komunikáciu o význame kvality ovzdušia smerom k občanom
- ✓ zdieľanie skúseností a osvedčených postupov v oblasti riadenia kvality ovzdušia medzi odborníkmi, vrátane odborníkov z iných krajín,
- ✓ školenia na vykonávanie kontrol kotlov domácností a ich prevádzky

Rámec a obsah školení zabezpečí MŽP SR v spolupráci s koordinačnou jednotkou kvality ovzdušia, ako aj s ďalšími štátnymi orgánmi (napr. okresné úrady v krajskom meste, Slovenská inšpekcia životného prostredia).

Školenia a materiály budú k dispozícii pre všetky kraje a obce, aby sa zabezpečila maximálna podpora pri plnení úloh Programov na zlepšenie kvality ovzdušia. Zabezpečia sa školenia a poradenstvo o: znečisťovaní, monitorovaní a predpovedaní kvality ovzdušia; právnych predpisoch týkajúcich sa kvality ovzdušia a energetickeho plánovania; stratégiách ochrany ovzdušia a rastu nízkouhlíkového hospodárstva; energetickej efektívnosti budov; financovaní ochrany ovzdušia; finančnom inžinierstve a novom modeli financovania, vedení kampaní na zvýšenie povedomia, komunikácii so zúčastnenými stranami atď.

Na konci roku 2021 koordinátor projektu vymedzí rozsah analýz, odborných stanovísk, školiacich a poradenských služieb, ktoré sa majú vykonať/poskytnúť v následnej fáze projektu, pričom sa zohľadnia skúsenosti získané počas fázy 1.

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné

Hlavným dôvodom zriadenia koordinačnej jednotky kvality ovzdušia je zabezpečiť poradenskú a vzdelávaciu základňu pre manažérov kvality ovzdušia, ktorá je kľúčovým faktorom úspechu projektu. Táto jednotka zabezpečí, aby sa hodnotné znalosti dostali k manažérom kvality ovzdušia a ostatným cieľovým skupinám (tvorcovia rozhodnutí, mimovládne organizácie, mienkotvorné subjekty).

Správne fungovanie systému manažérov kvality ovzdušia závisí od školiťskej a poradenskej základne poskytovanej koordinačnou jednotkou kvality ovzdušia. Bez tejto základne nebude možné zabezpečiť vhodné ľudské zdroje potrebné na úrovni obcí, čo je jednou z hlavných prekážok efektívnej implementácie Programov na zlepšenie KO na miestnej úrovni.

Ďalším dôvodom zriadenia koordinačnej jednotky kvality ovzdušia je podpora vykonávania Programov na zlepšenie KO na regionálnej úrovni. Je potrebné vykonať analýzy a externé štúdie, aby sa vyriešili problémy (nedostatok poznatkov/informačný deficit) zistené v priebehu plnenia Programov na zlepšenie KO.

Zároveň je veľmi dôležité, aby susedné krajiny zdieľali svoje skúsenosti a prístupy v oblasti zlepšovania kvality ovzdušia, keďže skúsenosti získané jednou krajinou sa dajú vhodne uplatniť v iných krajinách. Zdieľanie skúseností v susedných krajinách bolo doteraz značne obmedzené. Činnosti v tejto súvislosti, ktoré sa predpokladajú v rámci koordinačnej jednotky kvality ovzdušia, sa budú koordinovať s činnosťami uvedenými v rámci aktivít E.

Obmedzenia a predpoklady

Vyššie uvedené činnosti podliehajú pomerne nízkemu riziku. Riziko nesprávneho prispôsobenia ponuky školení potrebám manažérov kvality ovzdušia a osôb s rozhodovacou právomocou je nízke, pretože Koordináčna jednotka kvality ovzdušia a zainteresované strany zostanú v pravidelnom kontakte. Manažéri kvality ovzdušia a miestna samospráva poskytnú koordinačnej jednotke kvality ovzdušia spätnú väzbu o službách, ktoré prijímajú. Program školení bude prispôsobený aktuálnym potrebám manažérov kvality ovzdušia a ďalších zainteresovaných strán.

Očakávané výsledky

- ✓ Subjekty, ktoré sa venujú otázke kvality ovzdušia, sú kompetentnejšie a kvalifikovanejšie na plnenie svojich povinností (najmä manažéri kvality ovzdušia), zatiaľ čo osvedčené postupy sa prenesú na komunálnu úroveň. Pokiaľ ide o množstvo, 8 komunálnych a 6 regionálnych manažérov kvality ovzdušia má podrobné znalosti o otázkach ochrany ovzdušia.
- ✓ Zdieľanie skúseností medzi manažermi kvality ovzdušia sa rozšíri prostredníctvom fóra.
- ✓ Poradenské služby sa poskytnú iným obciam v oblasti hospodárenia s energiou a ochrany ovzdušia.
- ✓ Vytvorí sa znalostná báza a bude sprístupnená viacerým iným subjektom (nielen manažérom kvality ovzdušia) vrátane starostov a primátorov, členov obecného zastupiteľstva, kontrolných orgánov atď.
- ✓ Bude spustená webová stránka, na ktorej budú predstavené všetky materiály.
- ✓ Proces aktualizácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia bude efektívnejší, pretože sa bude spoliehať na výsledky ďalších analýz.
- ✓ Praktickú pomoc príslušným orgánom pri rozhodovaní o zlepšovaní kvality ovzdušia a hospodárení s energiou bude poskytovať Koordináčna jednotka kvality ovzdušia
- ✓ Susedné krajiny budú môcť tiež využívať skúsenosti ostatných so zlepšovaním kvality ovzdušia.

Odhad nákladov

Fáza 1

Mzdové náklady

MŽP SR	C1.2	trvalé	Koordinátor projektu (50 %)	48.160
MŽP SR	C1.2	trvalé	Projektový manažér	59.706

Výstupy

Výstupy uvedené nižšie sa vzťahujú iba na fázu 1 projektu:

- 1) Vzdelávacie materiály a príručka pre manažérov kvality ovzdušia – do 30/4/2020
- 2) Správa, v ktorej sa analyzujú rôzne scenáre znižovania emisií zo zdrojov s výškou komínov menšou ako 40 m a zvyšovania energetickej efektívnosti vo vybraných regiónoch do roku 2030, vrátane výskumu CATI na reprezentatívnej vzorke 1000 domov – do 30/6/2020
- 3) Prehľad slovenských, českých a poľských skúseností s implementáciou Programov na zlepšenie kvality ovzdušia v oblasti, na ktorú sa projekt vzťahuje (zverejnené iba v elektronickej verzii) – do
- 4) Správa s analýzou možností zvýšenia efektívnosti systému kontroly emisií znečisťujúcich ovzdušie na Slovensku (zverejnená len v elektronickej verzii) – do 31/7/2020

Míľniky súvisiace s opatrením C1.2

- 1) Zriadenie koordinačnej jednotky kvality ovzdušia do 31/3/2020
- 2) Pripravia sa prvé školiace materiály pre manažérov kvality ovzdušia – do 30/4/2020
- 3) Začnú sa školenia pre manažérov kvality ovzdušia – do 30/4/2020

Opatrenie C.2 Vzdelávacie programy a informovanie verejnosti

prijímateľ zodpovedný za implementáciu:

Slovenská agentúra životného prostredia

Opis (čo, ako, kde a kedy):

Cieľom tejto aktivity je príprava a implementácia vzdelávacích programov a informačných aktivít. Cieľom tohto opatrenia je na jednej strane zvýšiť povedomie miestnych úradníkov a verejnosti o otázke znečistenia ovzdušia, jeho príčinách a vplyvoch; a na druhej strane podporovať iniciatívy v oblasti kvality ovzdušia, podporovať zapojenie verejnosti a poskytovať informácie o ponúkaných podporných nástrojoch.

1. Webová aplikácia na informovanie verejnosti o kvalite okolitého ovzdušia v Oblastiach riadenia kvality ovzdušia

Opis:

- informácie o zverejňovaní smogovej výstrahy, o zrušenej smogovej výstrahe, dôvodoch oznamovania smogovej výstrahy, o tom, čo je potrebné v týchto prípadoch urobiť, aké opatrenia boli prijaté na zlepšenie situácie
- Informácie o dennom prekročení limitných alebo cieľových hodnôt pre znečisťujúce látky (údaje 1 - deň) s krátkou interpretáciou pre verejnosť, čo to znamená
- Historické údaje o kvalite ovzdušia o ročnom a dennom prekročení limitných alebo cieľových hodnôt s krátkou interpretáciou pre verejnosť, čo to znamená
- Informácie o dôležitých stacionárnych a mobilných zdrojoch znečistenia ovzdušia
- Informácie o prijatých opatreniach v programoch na zlepšenie kvality ovzdušia
- Informácie o vplyve znečistenia ovzdušia na ľudské zdravie

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné:

- Podpora verejného záujmu pri dosahovaní dobrej kvality ovzdušia
- Zapojenie verejnosti do vykonávania riadenia kvality ovzdušia a do procesu vývoja programov na zlepšenie kvality ovzdušia
- Zapojenie verejnosti do vykonávania opatrení stanovených v programoch na zlepšenie kvality ovzdušia a do kontroly implementovaných opatrení.

Míľniky:

- 2020, aktualizácie a servis webovej aplikácie nepretržite počas celého obdobia projektu

Očakávaný výsledok / výstupy:

- Webová aplikácia

2. Vzdelávanie predstaviteľov samosprávnych orgánov zamerané na implementáciu opatrení v oblasti kvality ovzdušia, výmenu skúseností a riešení

Cieľom je vzdelávať osoby s rozhodovacou právomocou na regionálnej a miestnej úrovni a vysvetliť význam zlepšovania kvality ovzdušia z hľadiska verejného záujmu, najmä vo vzťahu k verejnému zdraviu. Budovanie povedomia o možných riešeniach na základe pozitívnych skúseností s ich implementáciou v iných oblastiach riadenia kvality ovzdušia alebo v zahraničí. Táto činnosť bude zahŕňať workshopy a výmenu skúseností v rámci Slovenska a ďalších (hlavne susedných) krajín.

Workshopy o kvalite ovzdušia pre zástupcov samosprávnych orgánov

Opis:

Workshopy budú tematicky zamerané na:

- Proces vytvárania Programov na zlepšenie kvality ovzdušia a úlohu samosprávy
- Príklady osvedčených postupov - vykonávacie opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia
- Prepojenie medzi dokumentmi miestneho a regionálneho plánovania a dokumentmi riadenia kvality ovzdušia
- Komunálne finančné zdroje a iné zdroje financovania na vykonávanie opatrení pre zlepšenie kvality ovzdušia

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné:

- Zdôrazniť zodpovednosť tvorcov miestnej a regionálnej politiky za vytváranie a vykonávanie opatrení na dosiahnutie dobrej kvality ovzdušia

Míľniky: 2021/2024

- 3 x v 1 roku (západné, stredné a východné Slovensko, 1 workshop = účastníci zo 6 oblastí riadenia KO, až do 60 ľudí), 2 x počas projektu, t.j. celkom 6 workshopov počas projektu

Očakávaný výsledok / výstupy:

- 6x1-denný workshop pre starostov a primátorov, ich zástupcov, odborný personál zo samosprávnych orgánov, ktoré spadajú do oblasti riadenia KO, odborníkov, počet účastníkov max. 60/1 workshop

3. Vzdelávanie o výhodách diaľkového vykurovania pre zlepšenie lokálnej kvality ovzdušia

Cieľom je podpora využívania diaľkového vykurovania ako účinného opatrenia na zníženie emisií z vykurovania domácností (čistá energia), zlepšenie plánovania dodávok tepla. Táto činnosť bude zahŕňať workshopy, prípravu a distribúciu informačných letákov a študijných materiálov.

Workshopy o dôležitosti centrálného zásobovania teplom (CZT) z hľadiska zlepšovania kvality ovzdušia

Opis:

Workshop tematicky zameraný na:

- CZT v súvislosti s plánovaním dodávky tepla obyvateľstvu v obci
- CZT - Účinné opatrenia na zníženie emisií vypúšťaných do ovzdušia a iné
- Riešenie spolupráce medzi výrobcami tepla pre zariadenia na diaľkové vykurovanie a obce.
- Modernizácia CZT

- Rozhodovanie samosprávy pri schvaľovaní miestnych zdrojov tepla
- Informácie o výhodách CZT pre čistejší vzduch v mestách

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné:

- Podpora vykonávania opatrení na zníženie emisií z miestneho vykurovania

Míľniky: 2022/2025

- 3 krát v 1 roku (západné, stredné a východné Slovensko, 1 workshop maximálne 60 ľudí), 2-krát počas projektu

Očakávaný výsledok / výstupy:

- 6x1-denný workshop pre starostov a primátorov, ich zástupcov, zamestnávateľov miestnej samosprávy, majiteľov v komunite, bytové družstvá, počet účastníkov max. 60

4. Vzdelávanie o správnych vykurovacích technikách a odporúčaníach pre viac ekologické vykurovanie

Cieľom je vysvetliť správne techniky vykurovania a naučiť ľudí ich používať. Tieto činnosti budú zamerané na správnu prevádzku kotlov, prípravu paliva, vysvetlenie negatívnych vplyvov znečisťovania ovzdušia vrátane „znečisťovania vnútorného prostredia“ atď. (vzdelávacie podujatia vrátane ukážok). Vytvorenie a šírenie tohto vzdelávacieho programu bude pravdepodobne koordinované s partnerom z CZ (pravdepodobne aj s PL), pretože nesprávne miestne vykurovanie ovplyvňuje kvalitu ovzdušia v oboch krajinách a predpokladá sa, že prispieva aj k znečisťovaniu ovzdušia presahujúcemu štátne hranice

Workshopy o opatreniach na zníženie emisií z vykurovania domácností

Opis:

Workshop tematicky zameraný:

- Zvyšovanie povedomia o efektívite vlády v čistejšom ovzduší pri vykurovaní domácností
- Povolenie a kontrolu prevádzky malých zdrojov znečistenia ovzdušia - domácnosti
- Opatrenia na zníženie emisií z vykurovania tuhými palivami v domácnostiach
- Systémy dotácií na podporu znižovania emisií z vykurovania domácností

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné:

- Podpora vykonávania opatrení na zníženie emisií z miestneho vykurovania

Tieto workshopy sa budú konať v r. 2021, 2023, 2025 a 2027

Očakávaný výsledok / výstupy:

- 4x1-denný workshop pre starostov a primátorov, ich zástupcov, zamestnávateľov miestnej samosprávy, počet účastníkov max. 150 / workshop

5. Vzdelávanie v oblasti trvalo udržateľnej dopravy/mobility

Cieľom je vytvoriť odborné materiály a vzdelávacie programy, organizovať školenia na prípravu a implementáciu plánov udržateľnej mestskej mobility atď. Táto činnosť bude zahŕňať vzdelávacie podujatia, školenia, výmenu skúseností

5.1 Metodická príručka „Udržateľná mestská mobilita“

Opis: V dvojiročných intervaloch bude vypracovaná tematická metodická príručka, realizované jej grafické spracovanie, tlač a distribúcia účastníkom plánovaných podujatí, zverejnenie elektronickej verzie na webovej stránke www.eurotm.sk.

Metodická príručka sa zameria na rôzne usmernenia, náčrty a príklady osvedčených postupov pri príprave a realizácii plánov udržateľnej mobility.

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné:

Tieto metodické príručky budú slúžiť ako pomocné materiály pre vzdelávanie a budovania verejného povedomia v oblasti udržateľnej mestskej mobility.

Príručky sa vypracujú v marci 2020; marci 2022, marci 2024 a v marci 2026.

Očakávaný výsledok / výstupy:

- Odborné zázemie pre vzdelávanie a budovanie verejného povedomia v oblasti udržateľnej mestskej mobility
- 500 výtlačkov ročne, t.j. 2000 výtlačkov tejto metodické príručky počas celých 8 rokov trvania projektu
- Bezplatný prístup k elektronickej verzii tejto príručky

5.2 Odborné semináre pod názvom „Ako realizovať a pripraviť strategické plány udržateľnej mobility“

Opis: Realizácia poldenných odborných seminárov v každom slovenskom samosprávnom regióne so zameraním na trvalo udržateľnú mobilitu. Ich účastníkmi budú zástupcovia samosprávnych krajov, obcí vrátane poslancov obcí s plánovaným počtom max. 25 osôb. Každý rok sa budú konať 4 semináre v 4 vybraných samosprávnych krajoch na zvolenú tému. V dvojročných intervaloch sa budú opakovanne konať semináre v každom samosprávnom kraji. Celkovo sa počas celého projektového obdobia uskutoční 32 seminárov.

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné:

Dôvodom zahrnutia tejto aktivity do projektu je zapojenie politikov a predstaviteľov každého samosprávneho kraja Slovenska, obcí a miest do riešenia opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia. Okrem toho je cieľom zaviesť príležitosti na prípravu a implementáciu strategických plánov na podporu udržateľnej mestskej mobility, ako aj informovať o tom, ako získať finančné prostriedky na ich implementáciu, informovať o príkladoch osvedčených postupov atď.

Očakávaný výsledok / výstupy:

- 4 semináre ročne
- Max. 25 účastníkov na 1 seminár; t.j. 100 účastníkov ročne/800 účastníkov počas 8 rokov trvania projektu.

5.3 Študijná cesta pre príklady osvedčených postupov v oblasti udržateľnej mestskej mobility

Opis: Realizácia študijnej cesty v trvaní 2-3 dni pre max. 25 účastníkov. Cieľom tejto aktivity bude výmena skúseností a príkladov dobrej praxe v oblasti udržateľnej mestskej mobility na Slovensku a vo vybraných krajinách EÚ. Na tejto študijnej ceste sa zúčastnia vybraní predstavitelia slovenských obcí, ktorí sa zúčastnili národnej kampane Európsky týždeň mobility v predchádzajúcich rokoch. Kontaktnou osobou bude zahraničný miestny koordinátor mestskej mobility, zahraniční vplyvní experti na udržateľnú mestskú mobilitu, zástupcovia zahraničnej samosprávy, slovenský sprievodca pre štúdium a tlmočník. Účastníci študijnej cesty budú mať zabezpečený transport na vybrané miesto, ubytovanie a stravu.

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné:

Cieľom týchto študijných ciest bude zvýšiť osvetu a povedomie verejnosti o téme udržateľnej mestskej mobility a výmena skúseností a príkladov osvedčených postupov v oblasti udržateľnej mestskej mobility.

V rámci trvania projektu (počas rokov 2020 – 2027) sa každý rok v 2. alebo 3. štvrťroku roka uskutoční jedna študijná cesta vo vybranej krajine EÚ.

Očakávaný výsledok / výstupy:

- Max. 25 účastníkov 1 študijnej cesty; t.j. 200 účastníkov počas 8 rokov projektu
- 8 navštívených krajín EÚ

5.4 Propagačný materiál

Opis: Cieľom tejto činnosti je obstaranie propagačných predmetov - kovových pier, linajkových zápisníkov veľkosti A5 a roll-up bannerov rozmerov Š 100 x V 200 cm. Perá a zápisníky budú účastníkom distribuované počas workshopov a študijných ciest a budú obsahovať potrebné prvky/logá projektu. Grafické a textové časti roll-up bannerov s potrebnými prvkami/logami sa každý rok aktualizujú a budú sa používať pre každú činnosť (workshop/študijná cesta).

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné:

Dôvodom tejto činnosti je podpora vykonávania aktivít realizovaných v oblasti udržateľnej mestskej mobility.

Načasovanie: 1. štvrťrok každého roku trvania projektu (v rokoch 2020 – 2027)

Očakávaný výsledok / výstupy:

- Kovové perá: 1 rok = 200 ks pier s vytlačenými potrebnými prvkami projektu/logami; 8 rokov = 1600 kusov
- Linajkové zápisníky formátu A5: 1 rok = 200 ks zápisníkov s vytlačenými potrebnými prvkami projektu/logami; 8 rokov = 1600 kusov
- Roll-up bannery: 1 rok = 3 ks roll-up bannerov veľkosti Š 100 x V 200 cm; 8 rokov = 24 kusov

5.5 Udržateľná mestská mobilita - propagácia v médiách

Opis: Cieľom tejto činnosti je zabezpečiť výrobu televíznych a rozhlasových spotov, ktoré propagujú tému a zameriavajú sa na vzdelávacie aktivity a činnosti zamerané na zvyšovanie povedomia verejnosti o tomto projekte v oblasti udržateľnej mestskej mobility, ako aj kúpa priestoru v médiách (tlačené a elektronické médiá, televízia a rádio).

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné:

Tieto televízne a rozhlasové spoty budú podporovať osvetu a povedomie verejnosti o téme udržateľnej mestskej mobility.

Očakávaný výsledok / výstupy:

- Výstupom bude propagácia vzdelávacích, odborných a verejných podujatí zameraných na udržateľnú mestskú mobilitu.

6. Vzdelávacie a osvetové aktivity a kampane pre učiteľov, študentov a školákov

Cieľom je vytvoriť a implementovať vybrané vzdelávacie a školiace aktivity zamerané na učiteľov, študentov a školákov.

6.1 Vzdelávací program

Opis:

Cieľom Vzdelávacieho programu bude zvýšiť záujem detí, žiakov a študentov o kvalitu ovzdušia v ich okolí. Program bude mať charakter občianskeho vedeckého projektu s nasledujúcimi aktivitami: Jeho hlavnou činnosťou bude: (a) monitorovanie kvality ovzdušia lišajníkmi (na základe štúdie morfológie stielky lišajníkov na ilustráciu dlhodobých účinkov znečistenia ovzdušia na biotu), (b) meranie kvality ovzdušia mobilnými zariadeniami (s cieľom analyzovať zdroj znečistenia ovzdušia, hlavné znečisťujúce látky prítomné vo vzduchu, aké sú miesta so skutočne dobrým vzduchom a kde je vzduch najhorší), (c) štúdium meteorologických faktorov ovplyvňujúcich kvalitu ovzdušia (na pochopenie faktorov ovplyvňujúcich distribúciu znečisťujúcich látok v priestore). V rámci programu bude vytvorený webový portál, ktorý bude poskytovať informácie o kvalite ovzdušia, ktoré sa majú zbierať pri monitorovaní kvality ovzdušia. Tiež budú vypracované príručky s metodikou monitorovania aj hodnotenia získaných výsledkov. Budú sa organizovať sprievodné podujatia. Prezentácia programu bude prebiehať podľa metodických dní a rôznych podujatí pre učiteľov, koordinátorov školení o životnom prostredí a študentov univerzít. Informačné materiály o programe

(pracovné hárky, plagáty, letáky, metodika mapovania) budú vytvorené a distribuované zúčastneným školám poštou alebo počas školení.

Cieľová skupina: študenti základných škôl, stredných škôl, univerzít, verejnosť

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné:

Podporovanie hlavnej cieľovej skupiny projektu - učiteľov, žiakov a študentov z hľadiska budovania ich povedomia o kvalite ovzdušia, jeho vzťahov k biote a zdraviu obyvateľstva.

Načasovanie 2023 – 2027

- Vytvorenie webového portálu – kde budú prezentované údaje zozbierané jednotlivými školami zapojenými do programu
- Mobilné monitorovacie zariadenia so senzormi na meranie CO, CO₂, SO₂, teploty a vlhkosti vzduchu (približne 20 zostáv) s vyškolenými pracovníkmi pre splnenie potrieb škôl, ktoré majú záujem o tento druh činnosti
- Vzdelávacie dni – 5-krát ročne počas 3 rokov - spolu 15 dní
Vzdelávacia príručka pre učiteľov: lišajníky – prírodné indikátory - 3,000 ks
Vzdelávacia príručka pre učiteľov Monitorovanie kvality ovzdušia pomocou mobilných zariadení - 3,000 ks
Pracovné hárky pre žiakov a študentov - 5,000 ks
Informačný leták - 10,000 ks
Identifikačné kľúče s metodikou: lišajníky – prírodné indikátory - 10,000 ks
Identifikačné kľúče s metodikou: meteorologické faktory - 10,000 ks
Pexeso - lišajníky - 5,000 ks
Poster - 3,000 ks
Záverečná správa o programe - 300 ks
Darčkové predmety: 3000 papierových poznámkových blokov s perami, 1 200 ks lupy, 3000 tričiek s logom projektu,
Ceny pre zúčastnené školy (na 3 roky): zelená vertikálna stena, exkurzia pre 40 žiakov, čistička vzduchu

6.2 Festival environmentálnych výučbových programov ŠIŠKA

Opis:

Poslaním festivalu je aktívna výmena nápadov, znalostí a informácií na poli environmentálnej výchovy. Poskytuje priestor pre aktívnu výmenu skúseností a otvára dvere všetkým nadšencom environmentálneho vzdelávania. V rámci projektu budú dva roky zamerané na otázky Ovzdušia.

Cieľová skupina: učitelia, koordinátori a odborníci na environmentálne vzdelávanie, mimovládne organizácie

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné:

Podporovanie hlavnej cieľovej skupiny projektu - učiteľov, žiakov a študentov z hľadiska budovania ich povedomia o kvalite ovzdušia, negatívnych vplyvov v prípade zhoršenej kvality ovzdušia a možností opatrení na zlepšenie nepriaznivého stavu ovzdušia.

Načasovanie: 2024/2027

Očakávaný výsledok / výstupy:

- 2 festivaly s účasťou 100 účastníkov každý rok

Budovanie povedomia verejnosti o vplyve emisií zo zdrojov s výškou menšou ako 40 m na znečisťovanie ovzdušia a s tým spojených negatívnych účinkoch na zdravie je rozhodujúce pre odstraňovanie jeho zdrojov v postihnutých mestách. Bez efektívnych vzdelávacích kampaní obyvatelia nemusia byť príliš ochotní prejsť na ekologickejšie riešenia vykurovania.

Realizácia osvetu (a činností pre šírenie informácií, ktoré sú podrobnejšie uvedené v Opatrení E) spolu s mediálnymi kampaňami je jednou zo základných úloh, ktorými sú poverení manažéri kvality ovzdušia. Ak sa majú miestni obyvatelia zapojiť do ochrany ovzdušia, najprv musia vedieť o probléme znečistenia ovzdušia, identifikovať ho so svojou vlastnou obcou, pochopiť jeho príčiny a vplyvy a poznať dostupné nástroje na podporu iniciatív v oblasti kvality ovzdušia (granty, poradenstvo atď.).

Je potrebné osloviť skupinu tvorcov verejnej mienky a pozitívnych šíriteľov („multipliers“), ktorí prispejú k posilneniu posolstva, ktoré presadzujú manažéri kvality ovzdušia. Preto sa vytvoria špeciálne referenčné materiály pre verejnosť, mimovládne organizácie a učiteľov.

Priamy kontakt medzi manažermi kvality ovzdušia a miestnymi obyvateľmi je veľmi dôležitý. Z toho dôvodu sa budú konať rôzne podujatia na zvýšenie povedomia verejnosti o tomto probléme. Manažéri kvality ovzdušia sa zúčastnia aj verejných podujatí organizovaných mestskými a obecnými úradmi.

Obmedzenia a predpoklady

Osvetové a informačné akcie má vykonávať Slovenská agentúra životného prostredia v úzkej spolupráci s manažermi kvality ovzdušia, takže hlavné riziko je spojené s ich nedostatočným zapojením sa do nadviazovania kontaktov s miestnymi komunitami, tvorcami verejnej mienky a pozitívnymi šíriteľmi („multipliers“) Na zmiernenie tohto rizika budú manažéri kvality ovzdušia a SAŽP predkladať podrobné správy o všetkých organizovaných vzdelávacích a informačných opatreniach. Bude sa od nich tiež požadovať, aby usporiadali určitý počet stretnutí s tvorcami verejnej mienky a komunitné akcie.

Očakávané výsledky

- Budovanie povedomia verejnosti o otázkach kvality ovzdušia distribúciou referenčných materiálov v obciach a mestách, ktoré sa zúčastňujú na projekte: materiály zamerané na miestnych obyvateľov a tvorcov verejnej mienky.
- Vzdelávacie aktivity zamerané na učiteľov, študentov a žiakov.

Budú sa vyrábať a distribuovať nasledujúce materiály:

- metodická príručka „Udržateľná mestská mobilita“
- vzdelávacia príručka pre učiteľov
- pracovné hárky pre žiakov a študentov
- informačný leták
- identifikačné kľúče s metodikou
- pexeso - lišajníky
- poster

Odhad nákladov

Fáza 1

Mzdové náklady

SAŽP	C2	trvalé	1 Projektový manažér (70 %) a 1 finančný manažér (30 %)	67.080
SAŽP	C2	trvalé	Expert 1	63.210
SAŽP	C2	dodatočné	Expert 2	50.740
PEDAL	C2	dodatočné	Projektový manažér	112.660

Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP) sa zúčastní na realizácii týchto opatrení: C1, C2, E a F. Aktivity bude zabezpečovať projektový tím pozostávajúci z projektového manažéra, finančného manažéra, 4 manažérov kvality ovzdušia a expertov. Experti budú mať rôzne úlohy a zodpovednosti, aby zabezpečili definované činnosti. Vzhľadom na povahu činností musia mať experti odlišné zameranie a skúsenosti. Rôzne pracovné náplne, ako aj rôzne úrovne zodpovednosti sú dôvodom rôznych sadzieb použitých v rozpočte.

Cestovné náklady

Počas aktivity C 2 je naplánovaných 48 workshopov a 2 vzdelávacie festivaly (vzdelávacie programy a osveťa pre verejnosť). Miesta konania workshopov sa budú v rámci Slovenska líšiť. Miesta ich konania zatiaľ nie sú presne definované. Cena sa bude tiež líšiť v závislosti od miesta konania. Podľa potreby bude tiež závisieť od počtu zamestnancov SAŽP zapojených do workshopov. Vzhľadom na tieto skutočnosti sme vypočítali náklady vo výške približne 270 € na 1 workshop (cestovné náklady a náklady na stravu).

SAŽP	C2	C2 cestovanie	3450
------	----	---------------	------

Externé náklady

SAŽP	C2 (1)	Webová aplikácia zameraná na kvalitu okolitého ovzdušia v Oblastiach riadenia kvality ovzdušia pre budovanie povedomia verejnosti (návrh, vývoj a údržba)	5.000
SAŽP	C1.1	Rozpočet na 8 manažérov kvality na organizovanie stretnutí	66.756
SAŽP	C2 (5.1)	Metodologická príručka „Udržateľná mobilita“ (500 výtlačkov)	200
SAŽP	C2 (5.1)	Dodávatelia	600
SAŽP	C2 (5.3)	Študijné pobyty pre získanie informácií o príkladoch osvedčených postupov v oblasti udržateľnej mestskej mobility (1 študijný pobyt každý rok, každý 25 účastníkov)	8.520
SAŽP	C2 (5.3)	Dodávateľ	1.000
SAŽP	C2 (5.5)	Udržateľná mestská mobilita - propagácia v médiách (televízia a rozhlas)	11.600

SAŽP	C2 (5.4)	Kovové perá, linajkové poznámkové bloky formát A5, roll-up bannery	1.720
SAŽP	C2 (2)	6 x seminár o kvalite ovzdušia pre zástupcov samosprávy (obed, 2x prestávka na kávu, miesto konania, technické vybavenie a pomoc). Každý seminár 60 účastníkov.	10.120
SAŽP	C2 (2)	Dodávatelia	2.880
SAŽP	C2 (4)	Seminár o opatreniach na zníženie emisií z vykurovania domácností (obed, 2x prestávka na kávu, miesto konania, technické vybavenie a pomoc). 150 účastníkov	6.540
SAŽP	C2 (4)	Dodávatelia	960
SAŽP	C2 (5.2)	Ako realizovať a pripraviť strategické plány udržateľnej mestskej mobility. 4 poldenné semináre každý rok (obed, prestávka na kávu, miesto konania, technické vybavenie a pomoc)	3.200
SAŽP	C2 (5.2)	Dodávatelia	2.400

Výstupy:

- Webová aplikácia
 - 6 x 1-denný seminár pre starostov, ich zástupcov, profesionálnych pracovníkov zo samosprávnych orgánov patriacich do Oblasti riadenia kvality ovzdušia, odborníkov, počet účastníkov max. 60/1 seminár
 - 6 x 1-denný seminár o význame centrálneho zásobovania teplom pre starostov, ich zástupcov, zamestnávateľov miestnej samosprávy, majiteľov v komunite, bytové družstvá, počet účastníkov max. 60/1 seminár
 - 4 x 1-denný seminár pre starostov, ich zástupcov, zamestnávateľov miestnej samosprávy o opatreniach na zníženie emisií z vykurovania domácností, počet účastníkov max. 150 / 1 seminár
 - Metodická príručka „Udržateľná mestská mobilita“
 - 32x1-denný odborný seminár pod názvom „Ako realizovať a pripraviť strategické plány udržateľnej mestskej mobility“ max. 25 účastníkov/1 seminár
 - 8x študijná cesta pre získanie osvedčených postupov v oblasti udržateľnej mestskej mobility, max 200 účastníkov
- Propagačné predmety (kovové perá: 1 rok = 200 ks pier s vytlačenými potrebnými prvkami projektu/logami; 8 rokov = 1600 ks, Linajkové zápisníky formátu A5: 1 rok = 200 ks zápisníkov s vytlačenými potrebnými prvkami projektu/logami; 8 rokov = 1600 ks, roll-up bannery: 1 rok = 3 ks roll-up bannerom veľkosti Š 100 x V 200 cm; 8 rokov = 24 ks)
- Webový portál programu – školy zapojené do programu biomonitorovania (približne 150 škôl) a široká verejnosť budú využívať informácie z portálu.
 - Vzdelávacie dni – 5-krát ročne počas 3 rokov - celkom 15 dní
 - Príručka pre učiteľov- 3,000 ks
 - Pracovné hárky pre žiakov a študentov - 3,000 ks
 - Informačný leták - 10,000 ks
 - Identifikačné kľúče s metodikou - 10,000 ks
 - Pexeso - lišajníky - 2,000 ks
 - Poster - 3,000 ks
 - Záverečná správa o programe - 300 ks
 - Darčkové predmety: 3000 papierových poznámkových blokov s perami, 3000 ks tričiek s potlačou, 1 200 ks lupy
 - Ceny pre zúčastnené školy (za 3 roky): zelená vertikálna stena, exkurzia pre 40 žiakov, čistička vzduchu

Míľniky

- Fáza 1: Realizované vzdelávacie programy a verejná osвета (31/12/2021)
- Fáza 2: Realizované vzdelávacie programy a verejná osвета (31/12/2023)
- Fáza 3: Realizované vzdelávacie programy a verejná osвета (31/12/2025)
- Fáza 4: Realizované vzdelávacie programy a verejná osвета (31/12/2027)

Opatrenie C.3 Urýchlenie vykonávania opatrení na minimalizáciu negatívnych vplyvov vykurovania domácností a dopravy na kvalitu ovzdušia

prijímateľ zodpovedný za implementáciu:

MŽP SR

Opis (čo, ako, kde a kedy):

Demonštračné projekty zamerané na vykurovanie domácností

V rámci tejto činnosti bude vo vybraných obciach demonštrovaný komplexný prístup pri implementácii rôznych opatrení v oblasti kvality ovzdušia vrátane vzdelávacích aktivít (motivácia, správne techniky spaľovania), konkrétnych investičných opatrení (výmena starých kotlov) a monitorovania pokroku v zlepšovaní kvality ovzdušia. Posúdi sa efektívnosť opatrení a ich synergia. Výsledky budú použité pri navrhovaní regionálnych a miestnych politík, ako aj právnych predpisov na zlepšenie efektívnosti opatrení v oblasti kvality ovzdušia.

Tieto činnosti budú vychádzať zo zdieľania skúseností a poznatkov z iných krajín a projektov (PL - LIFE IP Malopoľský región, DE - LIFE projekt Čisté teplo atď.) a predpokladá sa aj spolupráca s Českou republikou. Tieto činnosti bude riadiť MŽP SR v spolupráci s koordináčnou jednotkou kvality ovzdušia, vybranými obcami a manažermi kvality ovzdušia.

V rámci tohto opatrenia sa poskytne obyvateľom vybraných regiónov odborná podpora. Toto opatrenie bude zahŕňať organizovanie poradenstva v oblasti hospodárenia s energiou. Manažéri kvality ovzdušia budú pracovať na rôznych miestach na Slovensku; niektorí budú mať stále kancelárie, iní zriadia informačné kancelárie na verejných miestach a tiež zorganizujú stretnutia s obyvateľmi v ich domoch. Budú aktívne hľadať kontakt s obyvateľmi.

Hlavnou úlohou bude poskytovať informácie a pomoc v týchto oblastiach:

- ✓ Výmena zdroja tepla z uhlia a iných tuhých palív za ekologickejšie riešenia: poradcovia budú poskytovať odbornú pomoc a pomôžu pri výbere najlepšieho riešenia
- ✓ Získanie dotácie na výmenu zdroja tepla (pomoc pri príprave potrebných dokumentov);
- ✓ Zlepšenie energetickej efektívnosti: poradcovia poskytnú viac odborných informácií,
- ✓ Realizácia analýz pomocou infračervených kamier, informovanie o tom, ktoré opatrenia na zvýšenie energetickej efektívnosti sú najnaliehavejšie a kde požiadať o finančnú pomoc na vykonanie týchto opatrení
- ✓ Umiestnenie malých OZE v domácnostiach;
- ✓ Dôvody a zdravotné účinky znečistenia ovzdušia vo vybraných oblastiach

Jednou z dôležitých úloh manažérov kvality ovzdušia v tomto kontexte je mobilizácia občanov na výmenu zdrojov tepla a zlepšenie energetickej efektívnosti, ako aj ďalšie opatrenia, ktoré môžu prispieť k zlepšeniu kvality ovzdušia v ich oblasti.

Činnosti súvisiace s výmenou kotlov budú financované a realizované v rámci OP KŽP prostredníctvom týchto výziev:

- Výmena starých kotlov na tuhé palivo v domácnostiach - predpokladaná dotácia 30 mil. EUR, očakáva sa podpora viac ako 10 000 domácností s cieľom nahradiť kotly na tuhé palivo za plynové kotly,
- Výmena starých kotlov vo verejných budovách - otvorená výzva sa už začala s alokáciou 30 mil. EUR, je zameraná na inštaláciu kotlov s nízkymi emisiami (okrem OZE), technologické a technické opatrenia na zníženie emisií látok znečisťujúcich ovzdušie zo zdrojov znečisťovania ovzdušia, najmä pre splnenie požiadaviek smernice o národných emisných stropoch a/alebo kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe, zníženie emisií v dôsledku výmeny starých kotlov za nové s nízkymi emisiami predstavuje merateľný ukazovateľ pre všetky podporované projekty (NH₃, NO_x, PM₁₀, SO₂, VOC).

V súvislosti s technickými požiadavkami energetickej efektívnosti financovaných zariadení (nové kotly) musí byť v súlade s prílohou II k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 813/2013, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn energetickej významných výrobkov.

V prípade už spustenej výzvy na výmenu starých kotlov vo verejných budovách bude podpora poskytovaná ako obvykle na základe žiadosti predloženej zo strany verejného orgánu a schválenej zo strany riadiaceho orgánu (RO). Po úspešnej inštalácii a kontrole zo strany RO, RO prevedie príslušnú výšku dotácie na prijímateľa (verejný orgán). V prípade výzvy na výmenu kotlov v domácnostiach (ktorá sa stále pripravuje, finálna verzia výzvy je stále vo fáze diskusií, preto môžu nastať isté zmeny v celkovom návrhu), podpora bude poskytnutá nasledovne. Najskôr (na základe príslušnej výzvy uverejnenej zo strany RO) bude vybraný poskytovateľ podpory (verejný orgán). Poskytovateľ podpory (na základe verejného nediskriminačného postupu) vyberie a zazmluvní budúceho dodávateľa, ktorý bude zodpovedný za výmenu starých kotlov v domácnostiach. Poskytovateľ podpory podpíše dohodu / zmluvu s budúcimi prijímateľmi - domácnosťami, v ktorej sa stanovujú podmienky poskytnutia podpory pri výmene starých kotlov, ako aj maximálna výška podpory (v súlade s požiadavkami stanovenými vo výzve RO). Náklady na inštaláciu bude hradiť priamo Poskytovateľ podpory (potom, čo sa ubezpečí, či inštalácia bola vykonaná správne), prevedie príslušnú sumu peňazí priamo na dodávateľa.

Staré kotly sa budú likvidovať v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Ako už bolo uvedené, kvalita ovzdušia zostane jednou z priorít, ktoré sa budú podporovať v nasledujúcom programovom období 2021-2027, manažéri KO zabezpečia, aby bola aktualizovaná v opatrení C.3 a tiež podporovaná koordinačnou jednotkou kvality ovzdušia a Pracovnou skupinou. Jednou z úloh MŽP bude zriadiť pracovnú skupinu, určiť jej postavenie, organizačný poriadok pracovnej skupiny, pripraviť jej etický kódex (výstup 21), príslušné činnosti, kto bude členom, kto ju bude viesť, ako bude skupina pracovať, frekvenciu stretnutí atď. Tým sa zabezpečí pokračovanie cieľov projektu medzi ostatnými ministerstvami a udržateľnosť toku informácií. Úloha bude dokončená do konca roka 2019.

Koordinácia s riadiacimi orgánmi jednotlivých OP vo vzťahu k OP 2021-2027 / 2028-2034 bude stanovená vopred pracovnou skupinou podľa opisu v bode B3, definovaná v etickom kódexe – výstup 21. Navrhovaná nová úloha je seminár s účasťou manažérov KO, koordinačnej jednotky kvality ovzdušia, projektových manažérov LIFE a pracovnej skupiny, ktorý sa bude konať každé dva roky, kde sa predstavia osvedčené postupy z praxe, poskytnú sa informácie o všeobecnom postoji k výzvam, opatreniam a dotáciám navrhovaným riadiacimi orgánmi. Tieto semináre budú vzájomne prospešné, pretože pracovná skupina sa dozvie z prvej ruky o práci, prípadne ju bude motivovať k zlepšovaniu a manažéri KO sa môžu dozvedieť viac o budúcich finančných plánoch a schémach.

Pilotné projekty zamerané na vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti o dopravných riešeniach na zlepšenie kvality ovzdušia vo vybraných mestách

Kľúčovým cieľom tejto činnosti je poskytnúť stimuly vybraným mestám v Oblastiach riadenia kvality ovzdušia, v ktorých sú hlavné problémy s kvalitou ovzdušia spôsobené dopravou, aby sa zabezpečilo vypracovanie štúdií uskutočniteľnosti zameraných na dopravné riešenia na zlepšenie kvality ovzdušia, napríklad zriadenie nízkoemisných zón alebo zavedenie spoplatneného vstupu do miest atď. Výsledky týchto štúdií by sa mali začleniť do plánov trvalo udržateľnej mobility. Využijú sa v nich a budú sa opierať o skúsenosti z iných projektov LIFE. Túto činnosť budú vykonávať vybrané obce (mestá) v spolupráci s odborným konzorciom, vrátane koordinačnej jednotky kvality ovzdušia, MŽP SR a relevantných odborníkov v oblasti dopravy (univerzity) a znečistenia ovzdušia.

V otázke zavedenia nízkoemisných zón bude cieľom projektu aj zdieľanie poznatkov s ČR, pretože niektoré mestá v Českej republike už uvažujú o zavedení NEZ a už vypracovali štúdiu uskutočniteľnosti. Táto výmena skúseností môže byť užitočná, pretože situácia/štruktúra mnohých miest v ČR a na Slovensku je podobná.

Štúdia uskutočniteľnosti má preskúmať, ktoré dopravné opatrenia majú potenciál znížiť

znečisťovanie ovzdušia a ich nákladovú efektívnosť. Medzi hlavné témy môžu patriť: analýza mestskej dopravy, výber vhodnej zóny, hodnotenie dokumentácie územného plánovania týkajúcej sa NEZ, ohraničenie NEZ, reorganizácia dopravy, plánovanie dopravných značiek, analýza vybraných oblastí pre NEZ, hodnotenie vplyvu na základe modelovania dopravy a rozptylových štúdií, nákladová efektívnosť. Závety štúdie uskutočniteľnosti ukážu, či je navrhované opatrenie uskutočniteľné za primeranú cenu a či sa také opatrenie môže zahrnúť do plánov trvalo udržateľnej mobility. Programové obdobie 2014-2020 sa práve končí a začína sa nové obdobie 2021-2027, nevieme presne, kedy a ktoré prostriedky sa v tejto veci zmobilizujú, napriek tomu sme si istí, že si vyberieme akékoľvek doplnkové prostriedky, ktoré sú na tento účel k dispozícii.

Štúdia uskutočniteľnosti o NEZ môže byť priamo súčasťou analýzy Národného programu znižovania emisií (NPZE) novo navrhovaných opatrení. V súčasnej verzii NPZE sa NEZ považuje za „iné potenciálne opatrenie“. Po vykonaní štúdie uskutočniteľnosti sa výsledky analýzy môžu uverejniť v NPZE a považovať sa za primárne opatrenie na ďalšie zníženie emisií, ak sa preukáže, že je účinné. Podľa zverejneného Usmernenia Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja o príprave Plánu udržateľnej mobility musí tento Plán zohľadňovať už vytvorené relevantné strategické dokumenty, ako aj požiadavky plánov rozvoja miest. Štúdia uskutočniteľnosti NEZ je užitočným dokumentom, ktorý by sa mal uviesť a posudzovať pri príprave Plánu udržateľnej mobility.

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné

Pre urýchlené vykonanie opatrení na minimalizáciu negatívnych vplyvov vykurovania domácností a dopravy na kvalitu ovzdušia je potrebné vytvoriť systém poradcov, ktorí občanom budú poskytovať viac odborných informácií a pomoc.

Budú tiež zohrávať dôležitú úlohu pri budovaní povedomia verejnosti o príčinách znečisťovania ovzdušia a jeho zdravotných účinkoch, čo je rozhodujúce pre mobilizáciu občanov s cieľom nahradiť zdroje tepla za viac ekologické riešenia. Znalosti o možnostiach zlepšenia energetickej efektívnosti domov alebo inštalácie malých zariadení OZE sú slabé. Preto je nevyhnutné, aby sa tieto informácie šírili medzi ľuďmi, ktorí môžu získať výhody z takýchto riešení.

Obmedzenia a predpoklady

Táto činnosť predpokladá úzku spoluprácu najmä s opatreniami C2 a E. MŽP a manažéri kvality ovzdušia budú preto spolupracovať so SAŽP a spoločnosťou PEDAL s cieľom zabezpečiť efektívny a vhodný tok informácií o týchto troch typoch činností.

Očakávané výsledky

- ✓ Projekt LIFE-IP prispeje k zvýšeniu počtu vymenených zariadení na tuhé palivo na Slovensku vďaka zlepšeniu efektívnosti a dostupnosti miestnych dotácií 2- až 4-násobne.
- ✓ Administratívne postupy na udeľovanie dotácií sú zjednodušené, aby všetky zainteresované strany dostali dotácie v tom istom roku, v ktorom podali žiadosti.
- ✓ Manažéri kvality ovzdušia - poskytnú poradenstvo najmenej 50 obyvateľom za mesiac vrátane najmenej 10 návštev za mesiac v bytoch a domoch s cieľom analyzovať možnosti zlepšenia energetickej efektívnosti.
- ✓ Vyššie povedomie obyvateľov o potrebách a možnostiach zvyšovania energetickej efektívnosti v ich bytoch a domoch.

Odhad nákladov

Fáza 1

Mzdové náklady

MŽP SR	C3	trvalé	2 x projektový manažér	159.960
--------	----	--------	------------------------	----------------

SAŽP	C3	dodatočné	Projektový manažér	0
<p>Výstupy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Odporúčania zverejňované každé dva roky a vstupné materiály na návrh regionálnych a miestnych politík, ako aj právnych predpisov na zlepšenie účinnosti opatrení v oblasti kvality ovzdušia do 31/12/2021, 31/12/2023, 31/12/2025, 31/12/2027 2) 2 štúdie uskutočniteľnosti zamerané na dopravné riešenia na zlepšenie kvality ovzdušia vo vybraných mestách do 31/12/2027 				
<p>Míľniky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Štúdia uskutočniteľnosti dokončená do 31/12/2027 				

Opatrenie C.4 Podpora výmeny tepelných zdrojov (kotlov) v domácnostiach - informačná kampaň zameraná na prevádzkovateľov stacionárnych zdrojov spaľovania tuhých palív + diagnostika skutočných emisných parametrov

prijímateľ zodpovedný za implementáciu:

Výzkumné energetické centrum, VŠB - Technická univerzita Ostrava

Opis (čo, ako, kde a kedy):

C.4-1 Celoštátna kampaň v Českej republike.

- i) Interaktívna informačná kampaň - Smokeman vyučuje

Navrhuje sa rozšírenie tradičnej **vzdelávacej show Smokeman vyučuje**, ktorá je známa v Českej republike a na Slovensku (pozri webovú stránku: <http://vec.vsb.cz/smokeman/o-smokemanovi/o-smokemanovi.html>). Cieľom tejto show je predstaviť verejnosti princípy správneho spaľovania v miestnych spaľovacích zariadeniach. Smokeman predstaví svoju show na dvoch najväčších výstavách zameraných na tepelné technológie v Českej republike so svojou mobilnou kotolňou a ukáže praktické príklady najčastejších chýb a to, ako sa má správne vykurovať. Napríklad sa verejnosť môže dozvedieť, ako môže doma určiť, aké efektívne má spaľovacie zariadenia, ako veľmi ovplyvňuje to, čo vychádza z ich komínov, aké sú základné typy spaľovacích zariadení, aké sú ich základné charakteristiky a ako fungujú a ako sa starať o kotly, kachle a krby. Programy Smokemana sú zamerané aj na deti, ktoré sa zábavným spôsobom dozvedia o využívaní energie a správnych postupoch spaľovania.

Stan Smokemana sa bude nachádzať v exteriéri na dvoch najväčších výstavách o tepelných technológiách a technikách vykurovania v Českej republike. Aquaterm je raz za dva roky v marci v Prahe, Infotherma je raz za rok v januári v Ostrave. Infotherma je významná medzinárodná výstava v Ostrave, jednom z najviac znečistených regiónov Českej republiky. Aquaterm je medzinárodný špecializovaný veľtrh v Prahe, ktorá má vynikajúcu dopravnú dostupnosť a dosah veľtrhu je prakticky celoštátny.

Vhodne prispôsobená vzdelávacia show *Smokeman vyučuje* sa využije aj ako road show v spolupráci s obcami, najmä v uhoľných regiónoch (Moravskosliezsky kraj, Ústecký kraj). Show sa bude konať na verejných priestranstvách (námestia atď.) a zameria sa na správne vykurovanie a bežné chyby, ktoré spôsobujú vyššie emisie. Očakáva sa, že sa budú organizovať minimálne 4 road show ročne.

Rozšírenie show Smokeman pripraví a zrealizuje súčasný personál VŠB.

- ii) Kampaň o správnom vykurovaní v domácnostiach

Cieľom tejto činnosti bude vytvorenie jedenástich video spotov (v trvaní 1-3 minúty) a textov o správnom postupe vykurovania, ktoré sa budú ďalej propagovať na internete vrátane využívania sociálnych sietí.

Kľúčovým parametrom pre vytváranie videí bude vytvorenie skriptu. Bude to zábavný príbeh o desiatich pravidlách správneho kúrenia, ktoré predstaví postava Smokemana (sprievodca, animácia/hra, komiks) a dej by mal byť zábavný aj vzdelávací. Video osloví starších divákov, ktorí sú priamou cieľovou skupinou odkazu, ako aj mladých ľudí. Bude zahŕňať zábavný (virálny) obsah, ako aj vážne skutočnosti vysvetľujúce, prečo je pozorovaný jav dôležitý pre životné prostredie.

Prvá epizóda bude úvodom k tomu, že môžeme ovplyvniť to, čo vypúšťame z komínov, a nasledujúcich desať epizód sa sústreďujú na desať pravidiel správneho vykurovania. Video spoty budú tvoriť kompletný blok, takže sa budú vytvárať počas prvých 2 rokov projektu. Video spoty bude sprevádzať vyhradená webová stránka a stránka sociálnych médií s podrobnejšími informáciami o rôznych aspektoch používania tuhých palív na vykurovanie. Kampaň tiež poskytne domácnostiam informácie o možných krokoch na zníženie emisií z vykurovania prostredníctvom opatrení pre výmenu paliva, kotlov a energetickej efektívnosti, spolu s informáciami o možnej verejnej finančnej podpore na realizáciu takýchto opatrení.

iii) Kurz ekologického vykurovania: vzdelávací program

Vzdelávací program bude o tom, ako lepšie vykurovať domácnosti. Tento kurz je určený pre štátnych pracovníkov, ktorí pracujú v oblasti ochrany ovzdušia.

V skúšobnom laboratóriu vo Výskumnom energetickom centre sa uskutoční prehliadka so sprievodcom, ktorá sa takmer 20 rokov bude zameriavať na problematiku vykurovania tuhými palivami v domácnostiach. Interaktívna prezentácia Smokemana bude súčasťou kurzu, kde sa bude diskutovať, napríklad, o nasledujúcich témach: i) certifikácia kotlov a sporákov, ii) rozdiely medzi starými a novými vykurovacími zariadeniami, iii) to, čo je možné skontrolovať v domácnostiach, vrátane odberu vzoriek popola atď., iv) ako sa dá lepšie kúriť. Na prezentáciu sa použijú skutočné vykurovacie zariadenia, funkčné modely a fyzikálne a chemické pokusy, ktoré sú k dispozícii vo Výskumnom energetickom centre. Účastníci kurzu si ich budú môcť zopakovať. Kurz ekologického vykurovania bude prebiehať nepretržite počas celého projektu (do roku 2025, po dobu 6 rokov), 4-krát ročne s max. 20 účastníkmi na jeden kurz a bude zabezpečený súčasným personálom VŠB (bude vyškolených minimálne 200 osôb).

Kampaň na zvyšovanie povedomia v Českej republike je založená na zvyšovaní povedomia o vplyve miestneho vykurovania v starých kotloch alebo o používaní palív nízkej kvality (vrátane odpadu). Táto kampaň na zvyšovanie povedomia je priamo spojená s plánmi kvality ovzdušia - opatrenie DB1, ktorého cieľom je výmena starých kotlov pomocou OP Životné prostredie (pozri nižšie) alebo prostredníctvom súkromných/iných finančných zdrojov a opatrenie EC1, ktorého cieľom je informovanie verejnosti o otázkach kvality ovzdušia vrátane zdravotných rizík spojených s miestnym vykurovaním tuhými palivami. Tieto opatrenia sú súčasťou všetkých plánov kvality ovzdušia, ktoré boli vydané pre všetky zóny a aglomerácie v roku 2016.

Kampaň na zvyšovanie povedomia priblíži prevádzkovateľom problémy spôsobené používaním nevhodných zdrojov tepla, informuje ich o vhodnej prevádzke ich zdrojov a o vhodnom palive a jeho skladovaní. Obohatí tiež znalosti o právnych požiadavkách kladených na prevádzkovateľov malých spaľovacích zariadení, čím sa posilní vplyv najmä pravidelnej kontroly kotlov certifikovaným technikom (vyžaduje sa raz za 3 roky). Vzdelávacie kampane zároveň predvedú publiku, ako nelegálne spaľovanie odpadu alebo spaľovanie nevhodných palív vyzerá v reálnom živote. Kampane budú určite motivovať prevádzkovateľov, aby prešli na ekologické zdroje vykurovania a pomôžu splniť opatrenie DB1 plánov kvality ovzdušia. Vyradenie starých kotlov je kľúčové pre zlepšenie kvality ovzdušia v Českej republike, pretože tento zdroj znečisťovania ovzdušia má najväčší vplyv na kvalitu ovzdušia. Na lepšie šírenie kampane medzi obyvateľstvom sa použijú video nahrávky zamerané na správne spôsoby vykurovania. Ďalšie podrobnosti k tomuto bodu sú

V súčasnosti sa v Českej republike realizuje dotačný program (tzv. dotácie na kotly), ktorý spadá pod Operačný program Životné prostredie, ktorý je financovaný z európskych fondov. Tento program ponúka dotácie na výmenu starého kotla na tuhé palivo, ktorý nebude spĺňať požiadavky o 3 roky za nový plynový kotol alebo kotol na biomasu a tepelné čerpadlo, ktoré spĺňajú požiadavky na ekodizajn. V Českej republike sa už uskutočnilo okolo 50 tisíc výmen a ďalšie financovanie sa predpokladá v návrhu Operačného programu Životné prostredie na obdobie 2021 - 2027. Ďalšie možnosti financovania na výmenu zariadení na tuhé palivo sú z programu Nová zelená úsporám. Dlhodobým cieľom je nahradiť zariadenia vo všetkých 80 000 (v roku 2011) domácnostiach, ktoré na vykurovanie svojich bytov a domov využívajú kotly na tuhé palivá (bez ohrevu vody), ako je uvedené v návrhu Národného programu znižovania emisií (NAPCP) Českej republiky.

C.4-2 Monitorovanie skutočných parametrov spaľovacích zariadení v domácnostiach

Veľkou neznámou, ktorá ovplyvňuje emisie a emisnú inventarizáciu z vykurovania domácností, je správanie prevádzkovateľa (priemerného používateľa kotla na tuhé palivo). Táto činnosť sa zameria na zodpovedanie týchto otázok: i) Aké sú skutočné účinky výmeny starých kotlov za nové (emisie, efektívnosť)? ii) Aký je denný výkon kotla počas vykurovacieho obdobia? (iii) Aká je priemerná kapacita zariadenia na tuhé palivá? iv) Koľko hodín prevádzky má kotol pri menovitom výkone a pri zníženom výkone?

Dlhodobé merania tepelných a technických parametrov kotlov na tuhé palivá sa budú vykonávať priamo v domoch prevádzkovateľov (maximálne v 10 domácnostiach). Počas dlhodobých meraní sa bude sledovať potreba tepla v domácnostiach (vzhľadom na vykurovacie obdobie). Uskutoční sa meranie emisií znečisťujúcich látok. Merania sa budú realizovať na rovnakých vykurovacích zariadeniach opakovane počas vykurovacieho obdobia. Pozornosť bude venovaná faktorom ovplyvňujúcim fungovanie zariadení, ako je predpokladaná spotreba tepla počas vykurovacieho obdobia, kvalita použitých palív a údržba zariadení.

Bude realizovaný návrh a overenie meracieho zariadenia na meranie prevádzkových parametrov. Budú navrhnuté monitorované parametre a budú vybrané a overené jednotlivé meracie systémy (senzory, vyhodnocovacie systémy, prenos údajov). Monitorovací systém bude validovaný na reálnom zariadení v akreditovanom skúšobnom laboratóriu Výskumného energetického centra VŠB a následne aplikovaný v domácnostiach.

Výsledky sa použijú pri informačných kampaniach, ako aj pri posudzovaní vplyvov výmeny kotla.

Cieľom je tiež vytvoriť nástroj, ktorý poskytuje informácie na vyhodnotenie prevádzkových a emisných parametrov vykurovacích zariadení v časovom rámci vykurovacej sezóny. Ďalším cieľom je určiť a znížiť rozdiely medzi „označenými“ a skutočnými prevádzkovými hodnotami emisií a efektívnosťou spaľovacích zariadení na tuhé palivo v domácnostiach.

Získané údaje sa použijú ako vstup pre aktualizáciu metód národných inventúr emisií z vykurovania tuhých palív domácností. Výstupy budú použiteľné v Slovenskej republike, ako aj v iných krajinách EÚ.

Bude zakúpené zariadenie na zber a analýzu vzoriek spalín. Ide o analyzátor spalín O₂, CO₂, CO, NO, SO₂ a TOC, ktorý sa bude v rámci tohto projektu využívať na monitorovanie skutočných emisií znečisťujúcich látok z domácností. Zložky CO₂, CO a SO₂ sa budú merať na základe princípu NDIR, O₂ sa bude merať paramagneticky, zložka NO sa bude merať chemiluminiscenciou a zložka TOC sa bude merať plameňoionizačným detektorom (FID).

Zariadenie bude tiež obsahovať zberné zariadenie, ktoré bude slúžiť na prepravu plynnej vzorky spalín do analyzátoru. Zberné zariadenie bude obsahovať minimálne odbernú sondu s vyhrievaným filtrom pevných častíc a vyhrievané odberné potrubie z miesta odberu k analyzátoru spalín. Zariadenie bude tiež zahŕňať prípravňu vzorky, ktorá bude obsahovať aspoň chladič spalín

na odstránenie vlhkosti zo vzorky spalín (pred vstupom do analyzátorov), bezpečnostný filtračný systém a systém na podávanie a distribúciu vzorky do analyzátorov.

Odhadované rozpätia pre konkrétne zlúčeniny analyzátorov spalín:

- O₂: 0 - 25 vol %
- CO: 0 – 5000 ppm
- CO₂: 0 – 30 vol %
- NO: 0 – 2500 ppm
- SO₂: 0 – 3000 ppm
- TOC: 0 – 10000 ppm

Túto činnosť bude zabezpečovať súčasný personál VŠB.

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné

Vzhľadom na vysoký vplyv miestneho vykurovania na kvalitu ovzdušia v Českej republike je veľmi dôležité zamerať sa na túto oblasť. Podľa emisných inventúr sú emisie z vykurovania domácností zodpovedné až za 70 % emisií PM_{2.5} a za 98 % všetkých emisií benzo(a)pyrénu (v roku 2016) v Českej republike.

Vidíme možnosti na zvýšenie povedomia verejnosti a zapojenie sa do výmeny kotlov a o správnych postupoch vykurovania.

Dôvodom tejto projektovej aktivity je skutočnosť, že pomerne malý počet domácností vykurovaných tuhým palivom v Českej republike (asi 15 % všetkých domácností) produkuje viac ako 90 % niektorých látok znečisťujúcich ovzdušie (napr. benzo(a)pyrén). Na efektívne a ekologické vykurovanie tuhými palivami je potrebné zlepšiť tieto štyri parametre: i) druh spaľovacej jednotky vrátane komína, ii) druh a kvalitu paliva, iii) vplyv prevádzky spaľovacej jednotky, iv) údržbu a inštaláciu. Nestačí mať nízkoemisné spaľovacie zariadenie. Musí sa tiež použiť správne palivo, kotol sa musí obsluhovať a používať správne a je potrebná starostlivosť o kotol a komín. „Kotlíkové dotace“ spolu s legislatívnymi požiadavkami zákona o ochrane ovzdušia dokážu vyriešiť iba prvý parameter. Pri zlepšenej kvalite kotlov na tuhé palivá používaných v ČR bude mať kvalita údržby ostatných spaľovacích zariadení, ako sú napr. ohrievače na tuhé palivo, stále väčší podiel na celkových emisiách zo sektora vykurovanie domácností. Na zlepšenie týchto faktorov je dôležité mať vhodne informovanú verejnosť. Plánované celoštátne informačné kampane a kampane na najdôležitejších veľtrhoch a výstavách, video spoty, vzdelávacie kurzy, sa zamerajú na ďalšie dôležité parametre. Osveta o správnych technikách vykurovania a o úlohe kvality paliva prinesie používateľom a prevádzkovateľom vykurovacích zariadení lepšiu informovanosť a povedomie. To bude mať pozitívny vplyv na zníženie emisií zo spaľovania tuhých palív v Českej republike.

Cieľom zamerania sa na monitorovanie reálnych parametrov vykurovacích zariadení na tuhé palivo pre domácnosť (najmä tepelného výkonu) je získať informácie na odhad skutočnej spotreby domácností počas vykurovacieho obdobia, na stanovenie skutočných emisií znečisťujúcich látok, a teda na odhad vplyvu „dotácie na kotly“ na emisie znečisťujúcich látok a na zistenie dopadu povedomia o správaní prevádzkovateľov s vykurovacími zariadeniami na tuhé palivá. V súčasnosti stanovené emisné faktory pre spaľovanie tuhých palív v malých zariadeniach sa skladajú z emisií meraných pri zníženom a nominálnom tepelnom výkone, pretože tieto čísla sa výrazne líšia, celkové emisie sú ovplyvňované skutočným tepelným výkonom počas celého roka. Získajú sa aj informácie o ďalších faktoroch, ako sú frekvencia nakladania paliva a kvalita paliva.

Obmedzenia a predpoklady

C.4-1 Celoštátna kampaň v Českej republike

i) Interaktívna informačná kampaň – show Smokeman

- Zrušenie výstav Aquatherm a Infotherma (minimálne riziko, minimálny dopad). Eliminácia rizika: možnosť ďalšej výstavy alebo veľtrhu, napríklad, Medzinárodného strojárskeho veľtrhu, Země Živitelka.
- Nehoda v mobilnej kotolni a strata funkčných modelov (minimálne riziko, minimálny dopad). Eliminácia rizika: Výmena zariadení a modelov.
- Informačná kampaň nie je správne zacielená (minimálne riziko, významný dopad). Predpoklad: Plánované veľtrhy a výstavy sú zamerané na záujemcov o správne spôsoby vykurovania.
- Nedostatočná spolupráca s obcami a mestami, oni nezabezpečia vhodný verejný priestor, nezáujem o organizovanie show (minimálne riziko, významný dopad). Eliminácia rizika – Zameranie sa na obce a mestá s problémami s kvalitou ovzdušia spôsobenými miestnym vykurovaním

ii) Kampaň o správnom vykurovaní v domácnostiach

- Nenájdenie vhodného subdodávateľa na výrobu videa (nízke riziko, stredný dopad). Eliminácia rizika: proces výberu kvality dodávateľa, predchádzajúci prieskum trhu, kvalifikácia a referencie dodávateľa.

iii) Kurz ekologického vykurovania: vzdelávací program

- Záujem úradníkov (stredné riziko, stredný dopad). Eliminácia rizika: širšie zameranie vzdelávacieho programu na študentov základných a stredných škôl.

C.4-2 Monitorovanie skutočných parametrov spaľovacích zariadení v domácnostiach

- Táto činnosť je podmienená spoluprácou úradov a prevádzkovateľov, pretože merania sa budú vykonávať hlavne v reálnych domácnostiach. Predpokladáme, že jednorazové merania sa vykonajú spolu s pravidelnými kontrolami „dotácií na kotly“ (malé riziko, významný dopad). Eliminácia rizika: možnosť poskytnúť prevádzkovateľom malých vykurovacích jednotiek spoluprácu s úradmi.
- Používanie automatického monitorovacieho systému si vyžaduje opakovaný prístup k vykurovacím jednotkám (stredné riziko, významný vplyv). Eliminácia rizika: riziko a dopad sa minimalizujú ponukou testovacieho paliva prevádzkovateľom vykurovacích jednotiek.

Očakávané výsledky

- Poučení návštevníci výstav Aquatherm a Infotherma, informačné letáky a brožúry o správnom vykurovaní;
- 11 video spotov (v trvaní 1-3 minúty);
- Vzdelávacie materiály pre vzdelávací program Ekologické vykurovanie;
- Vyškolení štátni zamestnanci, ktorí sa venujú ochrane ovzdušia;
- Poučení študenti a žiaci stredných a základných škôl;
- Návrh opakovaného jednorazového merania emisií a merania efektívnosti v domácnostiach prevádzkovateľov;
- Automatický systém na monitorovanie prevádzkových parametrov malých spaľovacích zariadení (bezdrôtový prenos údajov);
- Vyhodnotenie nameraných prevádzkových a emisných parametrov reálnych zdrojov tepla v časovom rámci jednotlivých vykurovacích sezón.

Odhad nákladov

Denné sadzby vychádzajú z priemerných sadzieb na VŠB TU Ostrava.

Špecialista pre show na výstave Infotherma, Špecialista pre show na výstave Aquatherm a špecialista pre roadshow Smokeman.

Náplň práce pre tieto tri pracovné pozície je rovnaká (práca sa bude realizovať na rôznych miestach, pri

rôznych príležitostiach). Obsahom je príprava a realizácia interaktívnej informačnej kampane – Smokeman vyučuje (príprava ukázkových predmetov, fyzikálne a chemické pokusy, inštalácia výstavy).

Expert na vykurovanie domácností / špecialista pre televízne spoty

Príprava odborného obsahu video spotov, prezentácia vo video spotoch (praktické ukážky správneho kúrenia v domácnostiach, hrané scény).

Príprava nakrútených scén podľa scenárov, konzultácia s externými poradcami ohľadom video spotov (režisér, kameraman, zvukový technik atď.).

Expert na ekologické vykurovanie

Organizovanie, propagácia, príprava obsahu kurzu, učebné materiály, príprava praktických ukážok správneho vykurovania. Organizovanie kurzov odbornej prípravy, ktoré sa budú konať vo Výskumnom energetickom centre.

Expert pre monitorovanie vykurovania domácností

Výber osôb z verejnosti, ktorí sa zaujímajú o monitorovanie, prípravu monitorovacích systémov, inštaláciu / odinštalovanie monitorovacích systémov v monitorovaných domácnostiach, služby monitorovacích systémov, opakované merania emisií, vyhodnotenie dlhodobých nameraných údajov.

C.4-1 Celoštátna kampaň v celej Českej republike			EUR
i) Interaktívna informačná kampaň - Smokeman vyučuje			
Show Infoterma (jedna show ročne, celkom 6 show)			
VŠB	personál	realizácia show - 37,2 osobo-dní x 141 EUR denná sadzba x 6 rokov (jedna show ročne)	31 471
VŠB	cestovani e	transport ľudí a vybavenia, diéty – odhaduje sa vo výške 833 EUR na jednu show x 6 rokov (jedna show ročne)	5 000
VŠB	vybaveni e	pomôcky a plyny potrebné pre show (propán bután atď.) - 2083 EUR na jednu show x 6 rokov (jedna show ročne)	12 500
VŠB	ostatné náklady	prenájom a poplatky spojené so show (prenájom stanu, nájomné na výstave atď.), propagačné materiály - 4167 EUR na jednu show x 6 rokov (jedna show ročne)	25 000
Show Aquaterm (jedna show každé dva roky, celkom 3 show)			
VŠB	personál	realizácia show - 37,2 osobo-dní x 141 EUR denná sadzba x 3 roky (jedna show každé dva roky)	15 736
VŠB	cestovani e	transport ľudí a vybavenia, diéty, ubytovanie v Prahe – odhadované ako 1667 EUR na jednu show x 3 roky (jedna show každé dva roky)	5 000
VŠB	vybaveni e	pomôcky a plyny potrebné pre show (propán bután atď.) - 2083 EUR na jednu show x 3 roky (jedna show každé dva roky)	6 250
VŠB	ostatné náklady	prenájom a poplatky spojené so show (prenájom stanu, nájomné na výstave atď.), propagačné materiály - 5625 EU na jednu show x 3 roky (jedna show každé dva roky)	16 875
Roadshow Smokeman (4 show na jeden rok)			
VŠB	personál	realizácia show - 10 osobo-dní x 141 EUR denná sadzba x 4 show na jeden rok x 6 rokov	33 840

VŠB	cestovanie	transport ľudí a vybavenia, diéty, ubytovanie (podľa miesta show) - odhaduje sa vo výške 417 EU na jednu show x 4 show ročne x 6 rokov	10 000
VŠB	vybavenie	pomôcky pre show - 500 EUR na jednu show x 4 show ročne x 6 rokov	12 000
VŠB	ostatné náklady	prenájom a poplatky spojené so show, vzdelávacie materiály - 208 EUR na jednu show x 4 show ročne x 6 rokov	5 000
ii) Kampaň o správnom vykurovaní v domácnostiach (celkom 11 video spotov, 5 spotov v roku 2020, 4 spoty v roku 2021 a 2 spoty v roku 2022)			
VŠB	personál	tvorba spotu - 41,5 osobo-dní na jeden spot x 141 EUR denná sadzba x 11 spotov	64 367
VŠB	cestovanie	koordinácia a príprava stretnutí - 15 ciest na jeden spot (42 EUR na každú cestu) x celkom 11 spotov	6 875
VŠB	externá pomoc	prenájom audiovizuálneho zariadenia, animácia, dabovanie - 4688 EUR na jeden spot x 11 spotov	51 563
VŠB	vybavenie	vybavenie potrebné pre spot (balóny, liehoviny atď.) - 521 EUR na jeden spot x 11 spotov	5 729
iii) Kurz ekologického vykurovania: vzdelávací program (4 kurzy ročne - jeden kurz trvá dva dni)			
VŠB	personál	realizácia vzdelávacieho kurzu- 7,5 osobo-dní x 141 CZK denná sadzba x 4 kurzy ročne x 6 rokov	25 380
VŠB	cestovanie	cesta odborníkov na vzdelávací kurz - 42 EUR na jeden kurz x 4 kurzy ročne x 6 rokov	1 000
VŠB	cestovanie	cestovné náklady na účastníkov - 20 ľudí x 21 EUR na jednu cestu x 4 kurzy ročne x 6 rokov	10 000
VŠB	vybavenie	pomôcky a zariadenia potrebné pre kurz (balóny, liehoviny atď.) - 250 EUR na jeden kurz x 4 kurzy ročne x 6 rokov	6 000
VŠB	externá pomoc	292 EUR catering na jeden kurz x 4 kurzy ročne x 6 rokov + 29 EUR ubytovanie pre každého účastníka x 20 účastníkov x 4 kurzy ročne x 6 rokov	21 000
C.4-2 Monitorovanie skutočných parametrov spaľovacích zariadení v domácnostiach			
VŠB	personál	realizácia monitorovania - v roku 2020 (141 EUR denná sadzba x 212,5 osobo-dní), 2021 (141 EUR denná sadzba x 137,5 osobo-dní), 2022 - 2024 (141 EUR denná sadzba x 112,5 osobo-dní), 2025 (141 EUR denná sadzba x 62,5 osobo-dní), 2026 (141 EUR denná sadzba x 37,5 osobo-dní)	111 038
VŠB	cestovanie	transport ľudí a vybavenia, diéty - 1625 EUR na rok x 7 rokov	11 375
VŠB	vybavenie	pomôcky a palivá potrebné pre testovanie - 1667 EUR ročne x 7 rokov	11 667
VŠB	vybavenie	laboratórne zariadenie (analyzátor)- 91667 EUR	91 667

VŠB	externá pomoc	validácia údajov, údržba, zber a prenos údajov, laboratórny poplatok atď. - 1875 EUR ročne x 7 rokov	13 125
Výstupy			
<ul style="list-style-type: none"> • 11 video spotov (1-3 min.) – 12/2021 • Informačné a vzdelávacie materiály pre Ekologické vykurovanie – vzdelávací program – 12/2022 • Opakované jednorazové meranie emisií a meranie efektívnosti u prevádzkovateľov spaľovacích zariadení v domácnostiach – 12/2024 • Automatický monitorovací systém na meranie prevádzkových parametrov malých spaľovacích zariadení (bezdrôtový prenos údajov) – 12/2021 • Vyhodnotenie nameraných prevádzkových a emisných parametrov reálnych zdrojov tepla v časovom rámci jednotlivých vykurovacích sezón – 12/2026 			
Míľniky			
12/2020	Ekologické vykurovanie - vzdelávací program vo Výskumnom energetickom centre počas 2 dní (4 kurzy, okolo 20 ľudí na jeden kurz)		
12/2020	Štyri vzdelávacie roadshow Smokeman v českých mestách		
1/2021	Show Smokeman na výstave Infotherma 2021		
12/2021	Ekologické vykurovanie - vzdelávací program vo Výskumnom energetickom centre počas 2 dní (4 kurzy, okolo 20 ľudí na jeden kurz)		
12/2021	Automatický monitorovací systém pre prevádzkové parametre malých spaľovacích zariadení (bezdrôtový prenos údajov)		
12/2021	Štyri vzdelávacie roadshow Smokeman v českých mestách		
1/2022	Show Smokeman na výstave Infotherma 2022		
3/2022	Show Smokeman na špecializovanom veľtrhu Praha 2022		
6/2022	Dokončenie 11 video spotov o správnom vykurovaní v domácnostiach		
12/2022	Ekologické vykurovanie - vzdelávací program vo Výskumnom energetickom centre počas 2 dní (4 kurzy, okolo 20 ľudí na jeden kurz)		
12/2022	Štyri vzdelávacie roadshow Smokeman v českých mestách		
1/2023	Show Smokeman na výstave Infotherma 2023		
12/2023	Ekologické vykurovanie - vzdelávací program vo Výskumnom energetickom centre počas 2 dní (4 kurzy, okolo 20 ľudí na jeden kurz)		
12/2023	Štyri vzdelávacie roadshow Smokeman v českých mestách		
1/2024	Show Smokeman show na výstave Infotherma 2024		
3/2024	Show Smokeman na špecializovanom veľtrhu Aquatherm Praha 2024		
12/2024	Ekologické vykurovanie – vzdelávací program vo Výskumnom energetickom centre počas 2 dní (4 kurzy, okolo 20 ľudí na jeden kurz)		
12/2024	Metódy opakovaného jednorazového merania emisií a merania efektívnosti u prevádzkovateľov spaľovacích zariadení v domácnosti		
12/2024	Štyri vzdelávacie roadshow Smokeman v českých mestách		
1/2025	Show Smokeman na výstave Infotherma 2025		
12/2025	Ekologické vykurovanie – vzdelávací program vo Výskumnom energetickom centre počas 2 dní (4 kurzy, okolo 20 ľudí na jeden kurz)		
12/2025	Štyri vzdelávacie roadshow Smokeman v českých mestách		
1/2026	Show Smokeman na výstave Infotherma 2026		
3/2026	Show Smokeman na špecializovanom veľtrhu Aquatherm Praha 2026		
12/2026	Vyhodnotenie meraných prevádzkových a emisných parametrov reálnych zdrojov tepla v časovom rámci jednotlivých vykurovacích sezón		

D. Monitorovanie vplyvu projektových opatrení (povinné)

Opatrenie D. <i>Monitorovanie vplyvov implementácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia</i>
prijímateľ zodpovedný za implementáciu: Slovenský hydrometeorologický ústav
Opis (čo, ako, kde a kedy): <u>Zber miestnych údajov, hodnotenie emisných inventúr a monitorovanie vplyvu implementovaných opatrení na kvalitu ovzdušia (KO)</u> <p>V súčasnosti sú na štátnej úrovni dostupné informácie v oblasti vykurovania domácností a správania sa rezidenčného sektora založené na malom počte údajov z posledného sčítania ľudu realizovaného Štatistickým úradom Slovenskej republiky v roku 2011. Slovenský hydrometeorologický ústav v spolupráci so Štatistickým úradom Slovenskej republiky a EUROSTAT poskytli pilotný prieskum zameraný na vykurovanie domácností v rokoch 2017-2018. Výsledky boli zverejnené a obsahovali komplexnejšie údaje o vykurovacích návykoch domácností a charaktere vykurovacích telies. Tento pilotný prieskum bol príkladom toho, ako vyriešiť tento problém. Výsledky a indície však ukazujú, že existujú značné regionálne rozdiely v zložení a kvalite palív a kotlov používaných na vykurovanie jednotlivých domácností.</p> <p>Na podporu opatrení tohto projektu je potrebný ďalší štatistický prieskum na monitorovanie výsledkov a efektívnosti implementovaných opatrení. Otázky týkajúce sa stránky emisných inventúr vplyvov navrhne SHMÚ, otázky týkajúce sa sociálno-ekonomických vplyvov³⁶ navrhne MŽP a otázky v oblasti povedomia verejnosti navrhne SAŽP. Tieto prieskumy sa budú požadovať na začiatku projektu, v strede projektu a na jeho konci. Okrem toho na splnenie podmienok tohto typu projektu bude 3 roky po skončení projektu potrebný finálny prieskum.</p> <p>Počas tohto projektu bude nevyhnutná úzka spolupráca so Štatistickým úradom Slovenskej republiky. Tým sa zabezpečí spoľahlivosť získaných údajov.</p> <p>Jednou z pridaných hodnôt tejto činnosti by mohli byť špeciálne emisné inventúry znečisťujúcich látok v cieľových regiónoch prepojené s ďalším monitorovaním kvality ovzdušia za pomoci mobilných automatizovaných monitorovacích staníc vo vybraných oblastiach. Tieto údaje budú následne slúžiť ako základ pre modelovanie KO vo vyššie uvedených oblastiach. To umožní zamerať špeciálne politiky a opatrenia na vybrané regióny.</p> <p>14 nových monitorovacích staníc je tento rok súčasťou Národnej monitorovacej siete</p>

³⁶ Táto časť prieskumu sa bude týkať povedomia o otázkach týkajúcich sa kvality ovzdušia, opatrení, ktoré je potrebné prijať na jeho zlepšenie, a dostupných podporných nástrojov. Prieskum sa uskutoční na začiatku uzavretia realizácie projektu. Prieskum sa bude týkať všetkých krajov. Opakovateľnosť prieskumu umožní porovnanie úrovni povedomia a možných zmien v tejto oblasti. Výsledky prieskumu sa použijú na overenie efektívnosti mediálnych kampaní a akcií na zvýšenie povedomia (na regionálnej a miestnej úrovni) a prípadne na úpravu rozsahu opatrení na zvýšenie povedomia v následných fázach projektu.

Bude sa posudzovať aj hospodársky a sociálny vplyv projektu, aby sa určili jeho priame a nepriame vplyvy na ekonomiku a kvalitu života miestnych obyvateľov.

kvality ovzdušia, ktorú financoval OP KŽP. Finančné prostriedky sú už pridelené na ich zriadenie a bol vybraný dodávateľ. Prvé platné údaje z monitorovania nových staníc sa očakávajú do 1. štvrtroku 2020. Presné umiestnenie týchto staníc je k dispozícii v prílohe.

Na modelovanie a hodnotenie vplyvov na kvalitu ovzdušia sa použijú údaje z celej Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia (38 AMS), ktorá bude v roku 2019 doplnená o 14 nových stacionárnych AMS.

Merania v rámci kampaní sa budú okrem toho realizovať na začiatku a na konci projektu pomocou mobilných monitorovacích staníc.

Na porovnanie s inými projektmi, napr. v projekte Malopoľského regiónu sa na modelovanie použijú údaje z niekoľkých staníc (dosiahne sa tak vyššia presnosť): 38 (pôvodne) AMS + 14 (nové) AMS + meranie mobilnými stanicami počas kampaní. V súvislosti s projektom Atmosys - tento projekt vytvoril nástroj, ktorý SHMÚ použije na hodnotenie dopadu prijatých opatrení (interpoláčny model RIO).

14 nových AMS bude umiestnených v krajoch, ktoré neboli v plnej miere monitorované a nesúvisia s Oblasťami riadenia KO. Tieto lokality sú:

Aglomerácie

- aglomerácia Bratislava – Rača (PM10, PM2,5, NO, NO2, NOx)

Kraje

- Bratislava – Pezinok (PM10, PM2.5, NO, NO2, NOx, O3, benzén)
- Banská Bystrica – Lučenec (PM10, PM2.5, NO, NO2, NOx, O3)
- Banská Bystrica – Žarnovica (PM10, PM2.5, NO, NO2, NOx, benzén)
- Košice – Trebišov (PM10, PM2.5, NO, NO2, NOx, O3)
- Nitra – Plášťovce (PM10, PM2.5, NO, NO2, NOx, O3)
- Nitra – Komárno (PM10, PM2.5, NO, NO2, NOx, O3)
- Prešov – Poprad (PM10, PM2.5, NO, NO2, NOx)
- Prešov – Bardejov (PM10, PM2.5, NO, NO2, NOx, O3)
- Trenčín - Považská Bystrica (PM10, PM2.5, NO, NO2, NOx, O3)
- Trenčín– Púchov (PM10, PM2.5, NO, NO2, NOx, SO2, CO, benzén)
- Trnava – Sereď (PM10, PM2.5, NO, NO2, NOx)
- Žilina - Liptovský Mikuláš (PM10, PM2.5, NO, NO2, NOx, SO2)
- Žilina – Oščadnica (PM10, PM2.5, NO, NO2, NOx, SO2, O3)

Podávanie správ o napredovaní implementácie

MŽP SR zabezpečí nástroj na podávanie správ s cieľom vytvoriť databázu správ o napredovaní pri implementácii opatrení v oblasti kvality ovzdušia (predpokladaných v Programoch na zlepšenie KO) zo strany jednotlivých obcí. Tento nástroj budú využívať všetky obce v kraji, keďže sa od nich očakáva, že budú informovať MŽP SR o opatreniach na ochranu ovzdušia, ktoré prijali. Toto softvérové riešenie uľahčí a skonsoliduje proces zberu údajov o opatreniach prijatých na úrovni obcí, čím sa zabezpečí rýchle a spoľahlivé vyhodnotenie pokroku dosiahnutého pri implementácii Programov na zlepšenie KO. Vypracuje sa výročná súhrnná správa, v ktorej sa uvedie rozsah opatrení prijatých v predchádzajúcom roku vrátane ich odhadovaných vplyvov na zníženie emisií znečisťujúcich látok.

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné

Vytvorenie nástroja na podávanie správ umožní efektívne a rýchle zdieľanie informácií a komplexnú analýzu získaných údajov. Vďaka tomuto nástroju bude ľahké porovnávať

opatrenia v rôznych časových obdobiach, ako aj porovnávať príslušné obce a porovnávať ich s pôvodnými cieľmi.

Cieľom opatrenia je posúdiť efektívnosť prijatých opatrení analýzou zozbieraných informácií. Pomôže určiť, ktoré opatrenia sú efektívne a ktoré z nich by sa mali upraviť alebo zintenzívniť.

Dodatočné merania kvality ovzdušia vo vybraných obciach umožnia overiť efektívnosť implementovaných iniciatív a v prípade potreby prijať ďalšie kroky. Prispieje k doplneniu už existujúcich informácií o stave kvality ovzdušia v regióne, čo bude užitočné aj v súvislosti s aktualizáciou Programov na zlepšenie kvality ovzdušia.

Obmedzenia a predpoklady

Získanie spoľahlivej a komplexnej inventúry emisií na úrovni krajov bude vo veľkej miere závisieť od kvality údajov dostupných na komunálnej úrovni. Tieto údaje sa môžu použiť na prípravu vstupných údajov na úrovni krajov. Nie všetky údaje však budú k dispozícii, preto bude potrebné zohľadniť niektoré odhady a príslušné ukazovatele.

Použitie údajov z merania kvality ovzdušia na vyhodnotenie výsledkov realizovaných opatrení nesie riziko skreslenia meteorologickými podmienkami v danom roku (zima vs. teplá zima, veterné počasie vs. bezvetrie, veľa vs. pár dní s inverznými podmienkami). Môže sa ukázať, že výsledky opatrení na zníženie emisií nie sú úplne viditeľné z dôvodu nepriaznivých poveternostných podmienok.

Očakávané výsledky

- ✓ Obce a tiež MŽP SR vytvoria a budú používať aplikáciu na zber správ o činnostiach na komunálnej úrovni.
- ✓ Kvantitatívne a kvalitatívne informácie sa získavajú o opatreniach na zlepšenie kvality ovzdušia uskutočňovaných v regióne.
- ✓ Vyhotovia sa výročné správy o realizácii opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia. Príjemcom sa poskytne spätná väzba o efektívnosti prijatých opatrení.
- ✓ Vďaka kvantitatívnym rozdielom medzi inventúrami pripravenými za príslušné obdobia bude možné overiť, či sa znížili emisie zo zdrojov s výškou menšou ako 40 m (low-stack emissions).
- ✓ Vykoniajú sa ďalšie merania ohľadom zlepšenia kvality ovzdušia a pripraví sa príslušné správy.

Odhad nákladov

Fáza 1

Mzdové náklady

MŽP SR	D	trvalé	projektový manažér	79.980
SHMÚ	D	trvalé	expert 1	15.158
SHMÚ	D	dodatočné	expert 2	45.580

SHMÚ: Expert 1 - osoba zodpovedná za odborný dohľad a realizáciu štatistického prieskumu a vyhodnotenie výsledkov. Bude to osoba, ktorá zabezpečí vytvorenie dotazníka (správnosť z hľadiska obsahu), komunikáciu so Štatistickým úradom SR a výsledné odborné vyhodnotenie štatistického prieskumu.

Expert 2 – práce súvisiace s mobilným monitorovaním (preprava a starostlivosť o monitorovacie stanice, pravidelná kontrola a údržba). Zamestnanec zodpovedný za technické aspekty mobilného monitorovania - od zabezpečenia elektrického pripojenia cez dopravu a inštaláciu mobilnej stanice až po údržbu samotného zariadenia.

Externé náklady

Vytvorenie dotazníka, zaškolenie anketárov, realizácia štatistických prieskumov v domácnostiach po celom Slovensku, spracovanie štatistického dotazníka. Túto službu bude zabezpečovať Štatistický úrad SR, ktorý zrealizuje prieskum s niekoľkými tisíckami respondentov v celej krajine.

SHMÚ	D	Monitorovanie ukazovateľov týkajúce sa zníženia emisií (prieskum)	100.000
------	---	---	---------

Ostatné náklady

- Faktúra za elektrinu – obsahuje ochladenie alebo zahriatie mobilného kontajnera do laboratórnych podmienok a prevádzku monitorovacích zariadení
- Zriadenie elektrickej prípojky – cena za zriadenie dočasnej elektrickej prípojky, ktorá závisí od vzdialenosti od rozvádzača a potrebných stavebných úprav
- Preprava mobilnej monitorovacej stanice - náklady na prepravu (palivo), kalibrácia monitorovacích zariadení pred meraním, pravidelná kontrola zariadenia, kalibračné palivá, prenos údajov a validácia

SHMÚ	D1	Faktúra za elektrinu (EUR 1000 mesačne na stanicu).	95.177
SHMÚ	D1	12 x zriadenie elektrickej prípojky 400 V	24.000
SHMÚ	D1	Jednorazové náklady spojené s prepravou mobilnej monitorovacej stanice vrátane kalibrácie, dennej kontroly, validácie údajov (1 000 EUR na jedno miesto)	12.000

Výstupy

- 1) Inventúra emisií pre vybrané kraje bude k dispozícii do 31/12/2021, 31/12/2025, 31/12/2027
- 2) Správa o hodnotení kvality ovzdušia krajov a databáza do 31/12/2023 a 31/12/2027

Míľniky

- 📁 Prvá inventúra emisií v súvislosti s bývaním pre vybrané kraje bude k dispozícii do 31/12/2021
- 📄 Monitorovanie ukazovateľa týkajúceho sa zlepšenia kvality ovzdušia 31/12/2027

E. Povedomie verejnosti a šírenie výsledkov (povinné)

<p>Názov opatrenia: E. Opatrenia na zvýšenie povedomia verejnosti, šírenie a využívanie informácií</p>
<p>prijímateľ zodpovedný za implementáciu: Slovenská agentúra životného prostredia PEDAL Consulting</p>
<p>Opis opatrenia (čo, ako, kde a kedy):</p> <p>Cieľom tohto opatrenia bude šírenie výsledkov projektu v rámci aj za hranicami projektu LIFE so zapojením ďalších sietí a projektov. Vychádza z informácií o ďalších opatreniach, ktoré formuje a zabezpečuje globálnu súdržnosť a štruktúru potrebné pre príslušné šírenie informácií.</p> <p>Ciele kampane:</p> <p style="padding-left: 40px;">Budovanie povedomia miestnych komunít o skutočnosti, že problém znečistenia ovzdušia ovplyvňuje aj ich mesto/dedinu. Budovanie povedomia miestnych komunít o skutočnosti, že znečistenie ovzdušia prispieva k mnohým negatívnym zdravotným, ekonomickým (napr. pokles príjmov z cestovného ruchu) a spoločenským vplyvom (napr. negatívny vplyv na zdravie). Propagovanie dostupných nástrojov na podporu iniciatív v oblasti kvality ovzdušia (s osobitným dôrazom na eliminovanie emisií zo zdrojov s výškou menšou ako 40 m): pomoc ponúkaná manažérmi kvality ovzdušia, dotácie na výmenu starých vykurovacích systémov za ekologické, podpora pre domácnosti pri zvyšovaní energetickej efektívnosti pre ich domovy, ak sa takýto nástroj vytvorí. Povzbudzovanie miestnych komunít, aby využili vyššie uvedené doplnkové nástroje.</p> <p>Kampane zamerané na budovanie povedomia sa zamerajú na rôzne cieľové skupiny, napríklad na širokú verejnosť (dospelí), učiteľov, študentov/žiakov škôl a zástupcov samosprávnych orgánov (samosprávne kraje, obce).</p> <p><u>ÚLOHA 1: Strategický plán šírenia informácií a komunikácie</u></p> <p>Stratégia šírenia informácií a komunikácie sa vytvorí s jedným hlavným cieľom: v rámci prideleného rozpočtového balíka dosiahnuť čo najväčší možný vplyv medzi identifikovanými cieľovými skupinami. Plán bude obsahovať nasledujúce fázy:</p> <p>Fáza 1 – Stratégia Dôležitosť situačnej analýzy projektu determinuje definíciu koherentnej a konzistentnej kampane. Fáza stratégie značky zahŕňa vytvorenie celej značky projektu v holistickom rozmere. Na tento účel je potrebné na základe cieľov a analýz realizovaných v predchádzajúcej fáze nájsť odpovede a obsah ústredných prvkov, ktoré budú základom všetkých skúseností a akcií, ktoré má značka vygenerovať: hodnoty, atribúty (ako chceme, aby bola značka vnímaná), umiestnenie na trhu a jazyk značky.</p> <p>Fáza 2 – Akčný plán Akčný plán systematicky zahŕňa podrobné plánovanie všetkých komunikačných aktivít pre kampaň LIFE IP SK a CZ. Zahŕňa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vytvorenie opatrení: kreatívne definovanie komunikačných opatrení, ako aj informovanie o tom, ako sa to bude realizovať v praxi. ✓ Definovanie cieľov: kontextualizácia opatrenia z hľadiska spôsobu, akým bude

- každá akcia/odkaz prispôsobená konkrétnemu cieľovému publiku.
- ✓ Definovanie a poverenie zodpovednej strany na vykonanie každého opatrenia.
- ✓ Načasovanie: definovanie časového obdobia opatrenia na základe koordinácie s ostatnými opatreniami
- ✓ Materiály: definovanie komunikačných materiálov, ktoré sa majú vytvoriť.

Plán šírenia informácií a komunikácie vypracuje spoločnosť PEDAL v koordinácii s SAŽP.

ÚLOHA 2: Šírenie informácií a komunikácia

Úloha 2.1 Vytvorenie materiálov pre šírenie informácií

Na základe definície komunikačnej stratégie projektu bude táto úloha zahŕňať vytvorenie vizuálnej identity a koncepcie značky projektu vrátane: loga projektu; príručky Štandardy; Keynote/Prezi; šablón: hlavičkového papiera, Word, PowerPoint, e-mailového podpisu; identifikátora - hashtagu pre sociálne siete; vzorových brožúr/letákov, ktoré sa majú preložiť do každého národného jazyka.

Informačné a osvetové kampane budú vychádzať zo skúseností z prebiehajúcich kampaní realizovaných na Slovensku, v Českej republike a v ďalších členských štátoch EÚ s cieľom využiť všetky dostupné prostriedky na podporu rozsiahlej kampane zameranej na čo najväčší počet občanov. Súčasťou bude aj poskytovanie informácií o možnostiach financovania.

Národné a regionálne (obecné) televízne stanice	Televízna kampaň má zvýšiť povedomie o závažnosti problému – 60-sekundové spoty (8 rôznych verzií)/publikovaných 48-krát ročne
Miniboardy, postery	Používanie exteriérových médií pomáha posilniť odkaz a vylepšiť zapamätanie kampane. Miniboardy a postery sa budú používať na niektorých strategických miestach (nákupné centrá, supermarkety, v blízkosti kostolov, komunitné centrá, prostriedky verejnej dopravy atď.). Cieľom miniboardov a posterov je: <ul style="list-style-type: none"> - Podpora záujmu u verejnosti pre dosiahnutie dobrej kvality ovzdušia - Zapojenie verejnosti do implementácie riadenia kvality ovzdušia a procesu tvorby programov kvality ovzdušia - Účasť verejnosti na implementačných opatreniach z programov kvality ovzdušia a na kontrole implementovaných opatrení z týchto programov
Informačné tabule s logom LIFE s opisom projektu	Budú sa zobrazovať počas celej doby trvania projektu natrvalo na strategických miestach vrátane hlavných vstupov do budov koordinujúceho prijímateľa a všetkých pridružených prijímateľov (štátne orgány). Okrem toho budú tieto informačné tabule dočasne umiestnené na miestach všetkých projektových podujatí (workshopy, školenia, konferencie, rokovania atď.). Nakoniec budú

	<p>informačné tabule vo vstupných halách pracovísk všetkých manažérov kvality ovzdušia. Navrhuje sa, aby opis takejto tabule obsahoval tieto informácie: „LIFE18 IPE/SK/000010: Podpora implementácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia na Slovensku posilnením kapacít a kompetencií regionálnych a miestnych orgánov a podporou opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia</p>
Národné a lokálne rozhlasové stanice	<p>Začne sa kampaň so spotmi. 60-sekundové spoty (8 rôznych verzii)/ publikované 48-krát ročne informujú ľudí o kvalite ovzdušia, príčinách a následkoch, o riadení kvality ovzdušia, o možnosti požiadať o radu manažérov kvality ovzdušia, o podporných nástrojoch atď.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozhlasové diskusie - 16 rozhlasových diskusií o informáciách o kvalite ovzdušia v oblastiach riadenia kvality ovzdušia, o príčinách a dôsledkoch znečistenia ovzdušia, o opatreniach na zlepšenie kvality ovzdušia, o implementácii týchto opatrení a ich účinkoch atď. budú viesť dvaja/traja zúčastnení odborníci.
Tlač	<p>Tlačová kampaň prispeje k zvyšovaniu povedomia. Aj tu je možné pre ľudí zverejniť viac informácií, aby si našli čas na prečítanie podrobných informácií o opatrení. Reklamy budú umiestnené v najčítanejších regionálnych novinách aj v malých miestnych týždenníkoch, ktoré oslovia čitateľov z vybraných obcí. Niektoré reklamy budú umiestnené na webových stránkach miestnej tlače.</p>
Cielený e-mailový marketing	<p>E-mailový marketing má veľmi vysokú mieru prekliknutia (CTR - click-through rate). Zameranie podľa poštových smerovacích čísel umožňuje presné oslovenie cieľovej skupiny. Navyše informácie obsiahnuté v e-mailoch môžu vďaka svojej kapacite pomôcť dosiahnuť ciele osvedčenia.</p>
Kampaň na Google a obsahová sieť	<p>Komplexná online kampaň zameraná na ľudí žijúcich vo vybraných obciach. Kampaň bude prebiehať v dvoch líniách: bude zameraná na domácnosti, ktoré majú záujem o výmenu svojich kotlov a sporákov (napr. prostredníctvom remarketingovej alebo behaviorálnej kampane), ale aj na všetkých miestnych obyvateľov (napr. reklamy umiestnené na webových stránkach miestnych novín).</p>
Tranzitná reklama (verejná doprava a	<p>Väčšina foriem vonkajšej reklamy sa bude</p>

súkromné autobusy), nákupné centrá, neadresná reklamná pošta (direct mail), odber vzoriek tlačovín v stánkoch, reklama v kinách

realizovať vo vybraných obciach, mestách a v lokalitách, kde bude jej umiestnenie opodstatnené (mimo veľkých aglomerácií je náročnejšie realizovať tieto kampane). Zároveň sa pri výbere reklamných médií bude venovať osobitná pozornosť ich informačnej kapacite a viditeľnosti.

Okrem toho budú medzi vybranými formami reklamy tie, ktoré umožňujú presné adresovanie (napr. neadresné letáky doručované poštou do domov z vybraných okresov alebo oblastí daného mesta, ako sú napr. tie, v ktorých prevláda starý bytový fond, nie do bytov)

Kampane bude riadiť a realizovať Slovenská agentúra životného prostredia, ktorá má bohaté skúsenosti v oblasti informovania verejnosti a kampaní na zvyšovanie povedomia. Plánuje sa spolupráca s partnerom z Českej republiky a zapojenie expertov na komunikáciu (PEDAL).

Úloha 2.2: Spustenie a aktualizovanie webovej stránky projektu

Webová stránka projektu bude neustále aktualizovaná o informácie o prebiehajúcich činnostiach a výsledkoch projektu. Verejná časť tejto webovej stránky bude okrem iného obsahovať aj vyhradenú:

- ✓ časť so správami a podujatiami týkajúcimi sa projektu;
- ✓ časť pre všeobecnú informovanosť, ktorá sa má aktualizovať;

Webová stránka projektu bude natrvalo prepojená a propagovaná na iných relevantných webových stránkach a portáloch pre deti a učiteľov a toto opatrenie bude recipročné, aby sa zabezpečila maximálna expozícia.

Za túto úlohu bude primárne zodpovedná SAŽP.

Úloha 2.3 Šírenie informácií na internete a sociálnych sieťach

Využívanie sociálnych sietí (SNS) bude pokračujúcou aktivitou od začiatku projektu. Posilní sa tým kapacita rôznych sietí a zviditeľnenie projektu počas celého obdobia medzi rôznymi zúčastnenými stranami. Na tento účel sa vytvorí osobitný plán komunikácie na sociálnych sieťach, v ktorom sa uplatní snaha prispôsobiť každé individuálne použitie (partneri používajú rôzne SNS) na spoločný účel.

Preto sa na propagáciu výsledkov projektu budú používať oficiálne webové stránky LIFE SK, webové stránky partnerov projektu a blogy, sociálne médiá ako LinkedIn, Facebook, Twitter, Instagram a YouTube.

Projektové newslettere raz ročne a tlačové správy s novinkami a informáciami o projekte, o činnostiach v rámci projektu, dostupných podujatiach a výstupoch.

Články a publikácie v príslušných médiách vrátane celonárodných časopisov pre šírenie informácií, novín atď. a vedeckých časopisov a novín. Články/recenzie budú publikované v rôznych médiách s cieľom predstaviť problematiku kvality ovzdušia širšiemu publiku.

Za túto úlohu bude primárne zodpovedná SAŽP.

Úloha 2.4 Podujatia, konferencie a workshopy

V prvej fáze projektu bude SAŽP organizovať:

Medzinárodná konferencia pre príslušné zainteresované strany vrátane samosprávnych krajov a vybraných obcí

Opis:

Konferencia bude zameraná na:

1. informácie o projekte LIFE
2. zdieľanie skúseností v oblasti riadenia kvality ovzdušia na miestnej a regionálnej úrovni
3. osvedčené postupy - opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia
4. finančný mechanizmus na realizáciu opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné:

- Podpora šírenia skúseností s riadením kvality ovzdušia na miestnej a regionálnej úrovni

Míľniky: 2020/2027

Očakávané výsledky/výstupy:

- 2 x 2-dňová medzinárodná konferencia, počet účastníkov: 160

Podobné workshopy sa budú konať v nasledujúcich fázach projektu.

Okrem toho existuje mnoho príležitostí pre účasť na národných a medzinárodných podujatiach týkajúcich sa kvality ovzdušia. Partneri projektu vytvoria a budú udržiavajú v platnosti zoznam podujatí tretích strán a preskúmajú možnosti prezentácie cieľov a/alebo zistení projektu LIFE IP.

Za túto úlohu bude primárne zodpovedná SAŽP, podporovaná ostatnými partnermi.

Úloha 2.5 Vypracovanie a udržiavanie aktualizovaného zoznamu kontaktov projektu LIFE IP SK

Vytvorí sa technická infraštruktúra na udržiavanie aktualizovaného zoznamu kontaktov projektu. Zoznam kontaktov sa vytvorí a bude udržiavať pomocou softvéru na správu kontaktov so zvýšenou ochranou súkromia, ktorý umožňuje zapísanie a vymazanie potenciálnych kontaktov do/zo zoznamu projektu LIFE IP SK, čím sa rešpektujú zásady ochrany osobných údajov a osvedčené postupy pri plnení požiadaviek na ochranu údajov. V zozname kontaktov sa vyplnia kontakty partnerov projektu v oblasti kvality ovzdušia a bude vytvorený na báze iniciatív siete, šírenia informácií a vyhľadávania verejných záznamov online s cieľom zamerať sa na identifikované kategórie zainteresovaných strán. Osobitný dôraz sa bude klásť tomu, aby sa venovala primeraná pozornosť vhodnému rozdeleniu pohlaví, aby sa zabezpečilo zapojenie žien aj mužov ako zainteresovaných strán v celom projekte. Zoznam kontaktov sa tiež použije na podnietenie k diskusii a vytváranie kontaktov medzi kontaktnými osobami tým, že sa pozvú na účasť v skupine LIFE IP SK LinkedIn, čím sa podporí rozvoj a využívanie partnerskej siete.

ÚLOHA 3: Prepojenie s existujúcimi sieťami a iniciatívami

Dôležitou súčasťou projektu LIFE IP SK je identifikácia a prepojenie s existujúcimi sieťami a projektmi (Horizon 2020, FP7, Life, Nórske granty atď.), ktorých cieľom je podpora väčšieho zapojenia miestnych orgánov do iniciatív čistého ovzdušia a prijatia záväzkov v tejto oblasti, zvýšenie ich kapacít pre rozvíjanie miestnych/regionálnych iniciatív v oblasti čistého ovzdušia. Zahŕňa to spoluprácu partnerov, ktorí budú využívať svoje vlastné

poznatky v kombinácii s výskumom „za stolom“ (desk research), ktorým identifikujú rôzne iniciatívy, ktoré v súčasnosti v Európe existujú. Partneri následne vypracujú plán, ako tieto siete využiť, aby sa nadviazali vzťahy s týmito sieťami, vybudovali synergie a prispievalo k efektívnemu budovaniu sietí.

ÚLOHA 4: Stratégia využívania a udržateľnosti

Cieľom tejto úlohy je preskúmať využiteľnosť a udržateľnosť postupov, nástrojov a výsledkov programu LIFE IP SK s cieľom dosiahnuť trvalý vplyv na zvýšené kapacity cieľových miestnych orgánov pri zlepšovaní kvality ovzdušia.

Ministerstvo životného prostredia vypracuje správy (predbežnú a záverečnú) za podpory všetkých partnerov. V stratégii sa zhromaždia všetky postupy, nástroje a ďalšie výsledky od všetkých partnerov a stanoví sa ciele, ukazovatele a míľniky na zabezpečenie pokračujúceho trvania výsledkov projektu po skončení projektu. Takisto sa v nej uvedú usmernenia na využívanie a prenos výsledkov z projektu mimo pôvodnej projektovej siete a po skončení projektu.

Hlavným cieľom je oceniť výsledky dosiahnuté v projekte z hľadiska ich udržateľnosti a využívania. Využívanie výsledkov sa väčšinou spája s myšlienkou presvedčiť kľúčových aktérov (miestne orgány a sprostredkovateľské organizácie), aby používali hlavné postupy, nástroje a ďalšie výsledky projektu. Stratégia využívania výsledkov zabezpečí, aby sa výsledky projektu využili a prípadne preniesli do iných podmienok (napr. do iných lokalít, iných oblastí a iných sektorov).

Napríklad štúdia uskutočniteľnosti o NEZ vypracovaná v rámci C3 môže byť priamou súčasťou analýzy národného programu znižovania emisií (NPZE) novo navrhovaných opatrení. V súčasnej verzii NPZE sa NEZ považuje za „iné potenciálne opatrenie“. Po vykonaní štúdie uskutočniteľnosti sa jej výsledky môžu zverejniť v NPZE a považovať za hlavné opatrenie pre ďalšie zníženie emisií. Podľa zverejneného Usmernenia Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja o príprave Plánu udržateľnej mobility musí tento Plán zohľadňovať už vytvorené relevantné strategické dokumenty, ako aj požiadavky plánov rozvoja miest. Štúdia uskutočniteľnosti NEZ je užitočným dokumentom, ktorý by sa mal uviesť a posudzovať pri príprave Plánu udržateľnej mobility.

ÚLOHA 5: Mechanizmus zapojenia ďalších obcí a regiónov

Koordinačná jednotka kvality ovzdušia v spolupráci s odborom ochrany ovzdušia na Ministerstve životného prostredia postúpi osvedčené postupy z projektu do ďalších regiónov a obcí. Uskutoční sa to prostredníctvom rôznych seminárov, konferencií a stretnutí po skončení projektu, ktoré zorganizuje samotné Ministerstvo alebo iné príslušné organizácie. MŽP plánuje upraviť kompetencie a úlohy obcí a miest prostredníctvom novely zákona o ochrane ovzdušia. Rozšírené kompetencie dajú obciam a mestám väčšiu flexibilitu pri implementácii opatrení na zabezpečenie lepšieho riadenia kvality ovzdušia na základe výsledkov projektu LIFE.

Ak sa to ukáže ako užitočné, MŽP sa bude po skončení projektu usilovať pokračovať v praxi s podporou ostatných obcí a miest pri využívaní potenciálu manažérov KO. Pôvodní manažéri KO potom budú pracovať aj ako školitelia, budú pomáhať pri výbere nových manažérov v príslušných oblastiach a budú ich následne školiť. *Na zabezpečenie udržateľnosti projektu zavedieme aj dobrovoľné osobné prehodnotenie manažérov KO, ak bude potrebné, takže vždy budeme vedieť niest zodpovednosť za ich kvalifikáciu a produktivitu počas projektu.* V priebehu projektu bude kľúčovou úlohou manažéra KO aj vytvorenie fungujúcej siete medzi štátnymi inštitúciami a samosprávou. Vďaka plánovanej sieti sa vybuduje dôvera v systém a budú sa podporovať nové obce, ktoré budú mať záujem o zlepšenie kvality svojho ovzdušia, a to aj opatreniami navrhnutými buď pôvodným, alebo novo prijatým a vyškoleným manažérom KO. Obce osloví vybraný

manažér KO počas doby trvania projektu pri takých aktivitách ako sú zvyšovanie povedomia alebo miestne workshopy. Tieto informácie budú k dispozícii aj na pripravovanom portáli o KO, na webových stránkach samosprávnych krajov a manažéri KO zabezpečia newsletter pre oslovené obce.

ÚLOHA 6: Workshopy pre výmenu skúseností v súvislosti s OP 2021-2027 / 2028-2034

Koordináciu s riadiacimi orgánmi jednotlivých OP v súvislosti s OP 2021-2027 / 2028-2034 stanoví vopred pracovná skupina podľa opisu v bode B3, a bude definovaná v Etickom kódexe – výstupe 21. V rámci tejto úlohy zorganizujeme každé dva roky workshopy pre výmenu skúseností, na ktorých sa stretnú manažéri KO, Koordinačná jednotka kvality ovzdušia, projektoví manažéri projektu LIFE a Pracovná skupina, kde sa predstavia osvedčené postupy z praxe, informuje o všeobecnom postoji k výzvam, opatreniam a dotáciám navrhovaným riadiacimi orgánmi. Tieto workshopy budú vzájomne prospešné, pretože Pracovná skupina sa dozvie z prvej ruky o ich práci, prípadne ich bude motivovať k zlepšeniu a manažéri KO sa dozvedia o budúcich finančných plánoch a schémach.

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné

Nízka úroveň povedomia verejnosti o problémoch súvisiacich s kvalitou ovzdušia, jej dôvodoch/príčinách a dopadoch na zdravie a životné prostredie bola identifikovaná ako jeden z kľúčových problémov, ktoré bránia zlepšovaniu kvality ovzdušia na miestnej úrovni a implementácii opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia. Bez zmeny vzorcov správania a myslenia občanov je ťažké dosiahnuť významné zmeny. Systematické a dobre organizované dlhodobé kampane na zvyšovanie povedomia a efektívne využívanie komunikačných nástrojov by mali priniesť očakávané výsledky z dlhodobého hľadiska.

Obmedzenia a predpoklady

Hlavné riziko spojené s opatrením sa netýka implementácie ako takej (za ktorú spoluprijímateľ preberá plnú zodpovednosť), ale skôr relevantnosti odkazu propagovaného počas kampane. Nevhodne vybrané odkazy môžu znížiť efektívnosť kampane. S cieľom minimalizovať toto riziko budú regióny a obce zapojené do projektu pozvané na všetky verejné podujatia organizované v rámci LIFE IP.

Očakávané výsledky

- Budú sa využívať kampane pripravené a realizované na území Slovenska so zameraním na vybrané obce. Budú zahŕňať: televízne a rozhlasové spoty, miniboardy, plagáty, letáky, reklamu v tlači, inzeráty, internetové reklamy, internetovú poštu, reklamy na Google a Facebooku, reklamy vo verejnej doprave v obciach a mestách.
- Obyvatelia sa dozvedia o znečistení ovzdušia, jeho príčinách a vplyvoch na zdravie, čo sa kvantitatívne vyhodnotí na základe výsledkov prieskumov verejnej mienky v rámci opatrenia D.
- Materiály kampane (televízne spoty, rozhlasové spoty, billboardy, miniboardy a plagáty, reklama v tlači, inzeráty, internetové reklamy, iné reklamy).
- Televízne a rozhlasové spoty – 60-sekundové spoty (8 rôznych verzií) /zverejnené 48-krát v roku počas obdobia rokov 2020-2027
- 16 rozhlasových diskusií – 2 rozhlasové diskusie ročne počas obdobia rokov 2020-2027
- Letáky o riadení kvality ovzdušia v oblastiach riadenia kvality ovzdušia (okolo 350 tlačенých letákov na každý z 8 krajov Slovenska)
- Miniboardy a plagáty 2020-2027
- Informačné tabule
- [Správa pre laickú verejnosť bude vytvorená v papierovej a elektronickej podobe. Jej cieľom je predstaviť hlavné vplyvy implementácie projektu jednoduchým a zrozumiteľným spôsobom. Správa bude predložená v anglickom a slovenskom](#)

jazyku. Bude mať 5 až 10 strán a verejnosti predstaví projekt, jeho ciele, jeho činnosti a výsledky. Vytvorenie tohto výstupu bude viesť koordinujúci prijímateľ.

Konferencia pre samosprávne kraje a vybrané obce a mestá a ďalšie zainteresované strany zo Slovenska a Českej republiky - 2 konferencie počas r. 2020/2027

Odhad nákladov

Fáza 1

Mzdové náklady

SAŽP	E	dodatočné	Expert 3	61.060
PEDAL	E	trvalé	Šírenie informácií & manažér pre komunikáciu	112.660

Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP) sa zúčastní na realizácii týchto opatrení: C1, C2, E a F. Aktivity bude zabezpečovať projektový tím pozostávajúci z projektového manažéra, finančného manažéra, 4 manažérov kvality ovzdušia a expertov. Experti budú mať rôzne úlohy a zodpovednosti, aby zabezpečili definované činnosti. Vzhľadom na povahu činností musia mať experti odlišné zameranie a skúsenosti. Rôzne pracovné náplne, ako aj rôzne úrovne zodpovednosti sú dôvodom rôznych sadzieb použitých v rozpočte.

Cestovné náklady

SAŽP	E	E cestovanie	3450
------	---	--------------	------

Externé náklady

SAŽP	E	Informačné panely o riadení kvality ovzdušia v oblastiach riadenia kvality ovzdušia (náklady na reklamu a výrobu plagátov)	38.600
SAŽP	E	Vysielenie a televízne spoty o zlepšení kvality ovzdušia v oblastiach riadenia kvality ovzdušia (náklady na reklamu)	45.000
SAŽP	E	Vysielenie diskusných relácií (náklady na reklamu)	10.000
SAŽP	E	Letáky o riadení kvality ovzdušia v oblastiach riadenia kvality ovzdušia (okolo 350 tlačených letákov na každý z 8 krajov Slovenska)	10.300
SAŽP	E	Kampaň v tlači, e-mailový marketing, google (náklady na reklamu)	19.040
SAŽP	E	Tlmočenie na podujatiach, preklad, tlač dokumentov a grafický dizajn.	8.000

SAŽP	E	Konferencia pre samosprávne kraje a vybrané obce a mestá a ďalšie zainteresované strany zo Slovenska a Českej republiky (ubytovanie pre 160 účastníkov, 2x obed, 1x večera, 3x prestávku)	16.080
------	---	---	--------

		na kávu, miesto konania, technické vybavenie a pomoc)	
SAŽP	E	Dodávateľia (konferencia pre samosprávne kraje)	1.920

Budovanie povedomia verejnosti a šírenie výsledkov sa bude poskytovať v súlade so strategickým plánom šírenia informácií a komunikácie. Plánuje sa veľa aktivít na miestnej úrovni v rôznych mestách. Činnosti budú *okrem iného* zahŕňať najmenej dve medzinárodné konferencie. Cena sa bude líšiť v závislosti od miesta konania. Náklady na konferencie sa vo všeobecnosti odhadovali na približne 1 700 € ročne.

Výstupy

- 1) Plán šírenia informácií a komunikácie do 30/4/2020
- 2) Výročné správy o činnostiach v oblasti šírenia informácií, so začiatkom do 31/12/2020
- 3) Mechanizmus zapojenia ďalších obcí a regiónov 31/12/2027

Míľniky

- 1) Plán šírenia informácií a komunikácie pripravený do 30/4/2020
- 2) Všetky KPI v oblasti šírenia informácií dosiahnuté do 30/4/2027

F. Riadenie projektu a monitorovanie napredovania projektu (povinné)

F.1 Názov opatrenia: Činnosti riadenia projektu
Prijímateľ zodpovedný za implementáciu: <i>Ministerstvo životného prostredia SR za podpory spoločnosti PEDAL Consulting</i>
<p><i>Opis opatrenia (čo, ako, kde a kedy):</i></p> <p>ÚLOHA 1: Celkové riadenie projektu</p> <p>MŽP SR bude pôsobiť ako hlavný kontakt s EK a podľa potreby organizovať stretnutia s pracovníkom zodpovedným za projekt. MŽP SR rozdelí prostriedky medzi partnerov na základe Grantovej dohody (GA) a Partnerskej dohody (PD). Predbežné financovanie sa spravidla nebude rozdeľovať, kým PD nebude podpísaná zo strany celého konzorcia.</p> <p>MŽP SR bude zodpovedné za uvedenie do prevádzky a efektívne uplatňovanie navrhutej riadiacej štruktúry a komunikačných tokov a metód. Tieto budú prezentované na úvodnom stretnutí a zhromaždené v Príručke projektu, ktoré majú prispieť k spoločnému pochopeniu a následným opatreniam.</p> <p>Príručka projektu bude interným dokumentom, ktorý stanoví základ pre štruktúru riadenia, komunikačné kanály a metódy, ako aj frekvenciu podávania správ lídrom úloh a opatrení, koordinátorovi projektu a EK. Stanoví tiež metódy riešenia konfliktov. Bude to živý dokument, ktorý sa môže meniť podľa potrieb projektu počas celej jeho doby trvania. Opatrenie prispeje k príručke vytvorením nasledujúceho obsahu: požiadavky na kvalitu projektu, organizačná štruktúra, všeobecné opatrenia a prijaté opatrenia, plánovanie a kontrola (vrátane pohotovostného plánu v prípade odchýlky), riešenie konfliktov a práva duševného vlastníctva (podľa Partnerskej dohody), riadenie rizík, súbory a archívy.</p> <p>Projekt LIFE IP využije množstvo nástrojov riadenia osobitne navrhnutých pre európske integrované projekty. Na tento účel bude pre partnerov k dispozícii používateľská príručka. Ďalej MŽP SR získa licencie na intranetový systém pre podporu koordinačných úloh a monitorovanie priebehu projektu. Intranet bude integrovaný do verejnej webovej stránky projektu, ktorá vznikne v rámci opatrenia E ako nástroj na šírenie informácií. Cieľom intranetu je poskytnúť konzorciu LIFE IP kolaboratívny pracovný priestor na interný rozvoj a koordináciu projektových aktivít. Okrem toho MŽP SR získa licenciu na telekonferenčný systém pre výhradné používanie členmi konzorcia tak, aby sa ušetrili náklady na cestovanie a zlepšila interná komunikácia v rámci projektu.</p> <p>Táto úloha bude napokon zahŕňať aj podporu konkrétnych opatrení a kontrolu rodových otázok v rámci projektu vrátane ich každoročného zahrnutia do správ za obdobie, za ktoré sa podáva správa. Opatrenia, ktoré by sa podnikli na podporu rodovej rovnosti, budú tiež zohľadňovať: 1) pri uzatváraní zmlúv s ďalšími zamestnancami sa osobitný dôraz bude klásť na prilákanie kvalifikovaných žien; 2) čo najväčšie zapojenie žien do vykonávania rôznych opatrení a úloh projektu; 3) propagácia zviditeľnenia pri publikovaní a citovaní článkov a aktivít.</p> <p>ÚLOHA 2: Monitorovanie a podávanie správ o napredovaní</p> <p>MŽP SR bude sledovať napredovanie projektu pomocou intranetu a pravidelných stretnutí členov riadiaceho výboru (RV). RV ako výkonný orgán projektu sa fyzicky stretne najmenej dvakrát ročne. Aby sa maximalizovala efektívnosť dostupných zdrojov, tieto stretnutia sa budú konať usporiadaním seminárov a iných stretnutí organizovaných v rámci iných akcií projektu. Okrem toho sa budú organizovať telekonferenčné stretnutia s RV najmenej každé tri mesiace, aby sa aktualizoval stav úloh. Na stretnutiach sa bude prezentovať technický a finančný pokrok projektu. Technické a finančné správy s opisom napredovania</p>

projektu sa zašlú EK v súlade s obdobiami stanovenými v Grantovej dohode (GA).

MŽP SR na začiatku projektu predstaví súbor kľúčových ukazovateľov výkonnosti (KPI) v súlade s ukazovateľmi zahrnutými v návrhu projektu v rámci odpovedania na text návrhu projektu pre navrhnutie spôsobu merania výsledkov projektu. Tieto dokumenty o cieľoch KPI sa preskúmajú počas prvých 6 mesiacov projektu a použijú sa na monitorovanie dosahovania výstupov projektu a strategických cieľov počas jeho trvania. Všetci partneri budú niesť zodpovednosť za aktualizovanie informácií pre lídrov opatrení, zatiaľ čo lídri opatrení spolu s koordinátorom projektu budú zodpovední za podávanie správ o projekte.

ÚLOHA 3: Zabezpečenie kvality

Riadenie kvality počíta s touto konkrétnou úlohou kvôli jej relevantnosti a významu v rámci projektu. MŽP SR na začiatku projektu poskytne všetkým partnerom, a najmä lídrom opatrení, usmernenia a pokyny na zabezpečenie kvality prác a vo všeobecnosti kvality projektu. Tieto postupy sa začlenia do zodpovedajúcich výstupov na základe týchto konceptov: kvalitatívne požiadavky projektu; plánovanie a kontrola; organizačná štruktúra; kontrola kvality pravidelných výstupov; kontrola kvality kľúčových výstupov (KV); kontrola kvality komunikačných materiálov; kontrola kvality projektu.

Zabezpečenie kvality výstupov je kľúčovou otázkou. Na tento účel budú v Príručke projektu zahrnuté konkrétne pokyny. Pravidelné výstupy sa podrobia jednoduchšiemu procesu prípravy a preskúmania, vrátane zodpovednej osoby za KV, účastníkov úlohy, lídra opatrenia a koordinátora projektu v procese postupného preskúmania. Kľúčové výstupy budú z dôvodu ich veľkého dopadu predmetom iného procesu preskúmania. Na procese preskúmania sa zúčastnia odborní partneri a koordinátor projektu, pracovník s vysokou odbornosťou v oblasti tvorby KV. MŽP SR, ako zodpovedný orgán za komunikáciu, bude monitorovať prvú fázu vymedzenia rozsahu výstupov.

ÚLOHA 4: Správa etických otázok a údajov

V rámci tejto úlohy sa zohľadnia všetky kľúčové zložky, ktoré identifikujú a dôkladne dodržiavajú postupy vysokého štandardu v oblasti správy etických otázok a údajov. Etické otázky súvisia s metódami plánovanými pre štúdie, ktoré si môžu vyžadovať zhromažďovanie osobných údajov. V prípade projektu LIFE IP je to inštrumentálna otázka, pretože mnoho činností podlieha výmene údajov a skúseností ako jadro celého projektu. Preto všetky osobné údaje, ktoré sa majú zozbierať počas rozhovorov, brainstormingu, dotazníkov alebo workshopov, sa budú starostlivo analyzovať a bude sa s nimi zaobchádzať v súlade s najvyššími štandardmi kvality. Celkovo sa vypracujú tieto prvky: ako identifikovať/priať účastníkov výskumu, spôsob vykonávania postupov informovaného súhlasu, ktoré sa budú požadovať v súvislosti s účasťou ľudí a s ohľadom na spracúvanie údajov. Na tento účel sa vypracujú vzorové formuláre informovaného súhlasu a informačné hárky, ktoré sa budú týkať otázok dobrovoľnej účasti a ochrany údajov (v jazyku a spôsobom zrozumiteľnom pre účastníkov) a budú uchovávané v evidencii (bližšie sa určia v Grantovej dohode). Na druhej strane sa budú podrobne skúmať a integrovať do systému riadenia tieto prvky: Všeobecné nariadenie o ochrane údajov 2016/679 (GDPR), podrobná politika ochrany údajov pre projekt, ako sú relevantné a obmedzené všetky údaje, ktoré plánuje projekt LIFE IP spracúvať na účely výskumného projektu za účelom ochrany práv a slobôd dotknutých osôb/účastníkov prieskumu, prípadne (ak je to prípad v rámci LIFE IP) sa osobné údaje prenesú z EÚ do krajiny mimo EÚ alebo medzinárodnej organizácie a ako je to v súlade s kapitolou V Všeobecného nariadenia o ochrane údajov 2016/679.

ÚLOHA 5: Zriadenie Pracovnej skupiny

Pre efektívnu koordináciu úsilia na projektoch s ostatnými ministerstvami bude zriadený ďalší inštitút „Pracovnej skupiny“ a bude zaradený do celkovej štruktúry riadenia projektu. Cieľom tejto Pracovnej skupiny bude nadviazať úzku spoluprácu medzi všetkými príslušnými ministerstvami spravujúcimi doplnkové financovanie opísané vo formulári FP. Predpokladáme, že v rámci Pracovnej skupiny bude vymenovaný jeden zástupca z

každého ministerstva, ktorý bude pôsobiť ako hlavné kontaktné miesto.

Koordinátor projektu bude pravidelne kontaktovať členov Pracovnej skupiny s cieľom prepojiť, vytvárať synergie, podporovať a rozširovať činnosti, ktoré poskytujú. Cieľom je zmapovať poskytnuté doplnkové financovanie a vyhnúť sa duplicite tém a odstrániť medzery.

Všetci členovia Pracovnej skupiny budú pozvaní na zasadnutia riadiaceho výboru ako externí pozorovatelia bez hlasovacieho práva.

Pracovná skupina IP bude pracovať súbežne a nadväzovať na pracovnú skupinu pre synergie a komplementárnosť zriadenú a riadenú Ústredným koordináčnym orgánom (Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu), ktorý predstavuje aktívnu spoluprácu riadiacich orgánov a ďalších orgánov zodpovedných za finančné nástroje EÚ a SR v procese identifikácie synergii v navrhovanej výzve na predloženie návrhov. Každá výzva na predloženie návrhov v rámci ktoréhokoľvek OP sa prekonzultuje a vyhodnotí v prípravnej fáze na základe synergii definovaných v metodickom dokumente, ktorý zahŕňa všetky synergie medzi OP definovanými na začiatku PO 2014-2020.

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné

Správna realizácia činností spojených s riadením projektu by mala zabezpečiť náležité vykonávanie opatrení stanovených v rámci projektu, ako aj jeho koordináciu, riadenie a dohľad. Na realizáciu projektu je potrebné definovať jeho ciele a potom monitorovať a hodnotiť stupeň ich plnenia. Je nevyhnutné objektívne posúdiť vplyvy jednotlivých fáz projektu, aby sa identifikovali potrebné úpravy a primerane naplánovali ďalšie fázy.

Obmedzenia a predpoklady

Riadenie implementácie projektu LIFE IP bude náročné vzhľadom na rozsah plánovaných opatrení a vysoký počet zapojených partnerov a inštitúcií. Preto by riadiaci personál mal pozostávať z osôb, ktoré majú skúsenosti s implementáciou projektov a so spolupracou so samosprávami.

Pre adekvátne riešenie tejto výzvy sa partneri projektu rozhodli zapojiť odborníkov spoločnosti PEDAL Consulting ako pridruženého príjemcu. Spoločnosť PEDAL má dlhoročné a osvedčené skúsenosti s úspešnou realizáciou projektov podobného typu a rozsahu financovaných zo strany EÚ.

Spoločnosť PEDAL bude úzko spolupracovať s MŽP SR s cieľom primerane riešiť úlohy uvedené v Opatrení F1.

Očakávané výsledky

- 1) Efektívne riadenie projektu za účasti 11 partnerov a približne ďalších 20 zainteresovaných strán. Projekt prispeje k rozšíreniu informovanosti a skúseností MŽP SR a k realizácii ďalších cenných projektov v budúcnosti.
- 2) Realizácia projektu v súlade s predpokladanými termínmi a splnenie cieľov projektu.
- 3) Správy z každej fázy realizácie projektu pripraví MŽP SR so zapojením všetkých partnerov
- 4) Po každej fáze realizácie projektu externé spoločnosti zostavia nezávislú hodnotiacu správu a vykonajú finančný audit.

Odhad nákladov

Fáza 1

Mzdové náklady

MŽP SR	F	trvalé	koordinátor projektu (50 %)	48.160
PEDAL	F	trvalé	projektový manažér	112.660
Cestovné náklady				
VŠB	F1	1x úvodné stretnutie (2 osoby, 2 dni)		416,6666667
MŽP SR	F1, F2	1x úvodné stretnutie (2 osoby, 2 dni každé) 1x rokovanie riadiaceho výboru (2 osoby, 2 dni každé)		0
SAŽP	F1, F2	1x úvodné stretnutie (2 osoby, 2 dni každé) 1x rokovanie riadiaceho výboru (2 osoby, 2 dni každé)		600
MŽP SR	F1, F2	1x úvodné stretnutie (2 osoby, 2 dni každé) 1x rokovanie riadiaceho výboru (2 osoby, 2 dni každé)		0
Banská B.	F1, F2	1x úvodné stretnutie (2 osoby, 2 dni každé) 1x rokovanie riadiaceho výboru (2 osoby, 2 dni každé)		600
Trenčín	F1, F2	1x úvodné stretnutie (2 osoby, 2 dni každé) 1x rokovanie riadiaceho výboru (2 osoby, 2 dni každé)		600
Trnava	F1, F2	1x úvodné stretnutie (2 osoby, 2 dni každé) 1x rokovanie riadiaceho výboru (2 osoby, 2 dni každé)		600
Žilina	F1, F2	1x úvodné stretnutie (2 osoby, 2 dni každé) 1x rokovanie riadiaceho výboru (2 osoby, 2 dni každé)		600
Prešov	F1, F2	1x úvodné stretnutie (2 osoby, 2 dni každé) 1x rokovanie riadiaceho výboru (2 osoby, 2 dni každé)		600
Košice	F1, F2	1x úvodné stretnutie (2 osoby, 2 dni každé) 1x rokovanie riadiaceho výboru (2 osoby, 2 dni každé)		600
SHMÚ	F1, F2	1x úvodné stretnutie (2 osoby, 2 dni každé) 1x rokovanie riadiaceho výboru (2 osoby, 2 dni každé)		0
PEDAL	F1, F2	1x úvodné stretnutie (1 osoba, 2 dni) 1x rokovanie riadiaceho výboru (1 osoba, 2 dni)		1300
Ostatné náklady				
MŽP SR	F	Finančný audit fázy 1		5.903
Výstupy				
<p>1) 8 pravidelných výročných správ o priebehu činností projektu so začiatkom do 31/12/2020</p> <p>2) <i>Etický kódex pre fungovanie pracovnej skupiny LIFE IP do 31/3/2020</i></p>				
Míľniky				
<p>1) Zorganizuje sa úvodné stretnutie pre iniciovanie projektu – do 31/1/2020</p> <p>2) Príprava finančného auditu k fáze 1 projektu – do 31/3/2022</p> <p>3) Príprava finančného auditu k fáze 2 projektu – do 31/3/2024</p> <p>4) Príprava finančného auditu k fáze 3 projektu – do 31/3/2026</p> <p>5) Príprava finančného auditu k fáze 4 projektu – do 31/3/2028</p>				

F.2 Názov opatrenia: Štruktúra riadenia projektu a mechanizmus rozhodovania

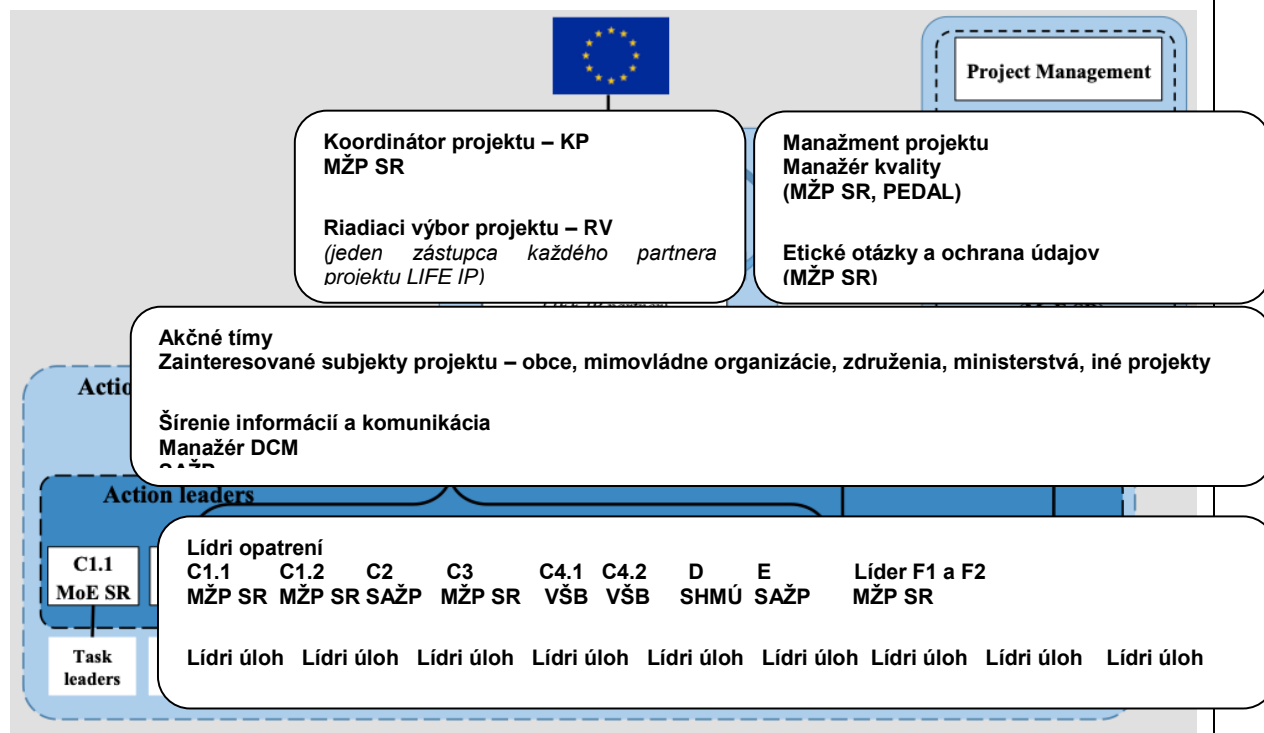
Prijímateľ zodpovedný za implementáciu:

Ministerstvo životného prostredia SR

Opis opatrenia (čo, ako, kde a kedy):

ÚLOHA 1: Štruktúra riadenia projektu

Schéma nižšie zobrazuje štruktúru riadenia projektu.

Rôzne úrovne riadenia, úlohy a zodpovednosti sú stručne vysvetlené nižšie.

Koordinátor projektu (KP)

Koordinátor projektu (KP), Gabriela Fischerova (MŽP SR), je predsedníčkou riadiaceho výboru (ústredný rozhodovací orgán projektu) a zodpovedá za koordináciu projektových aktivít. KP koordinuje a riadi záležitosti, ktoré ovplyvňujú zmluvné podmienky s EK (ktoré budú stanovené na začiatku projektu), ako aj odborné a vedecké činnosti konzorcia. Mandát KP je zhrnutý (nie však výlučne) takto: (i) plnenie cieľov projektu v rámci časového harmonogramu a obmedzení rozpočtu; (ii) celkové plánovanie a časové rozvrhnutie projektu a predsedanie riadiacemu výboru projektu; (iii) koordinácia partnerov a organizovanie projektových stretnutí; (iv) interný (medzi partnermi konzorcia) a externý (pre EK) reporting, dokumentácia a finančné riadenie (všetko prostredníctvom riadiaceho výboru projektu); (v) zastupovanie projektu LIFE IP a partnerstvo s externými zúčastnenými stranami a iniciatívami; a (vi) komunikácia s EK.

Riadiaci výbor (RV)

Riadiaci výbor (RV) pozostáva z jedného zástupcu na každého partnera a je formálnym rozhodovacím orgánom konzorcia, ktorý sa zaoberá všetkými kľúčovými strategickými rozhodnutiami. Členovia RV sú jednotlivo zodpovední za včasné odovzdanie výsledkov v mene partnera, ktorého zastupujú, za zabezpečenie kvality vykonanej práce, monitorovanie rozpočtových a technických výsledkov a za zhromažďovanie vstupov pre interné a externé podávanie správ a dokumentáciu. RV nakoniec koordinuje a riadi otázky, ktoré ovplyvňujú

zmluvné podmienky s EK.

Etické otázky a ochrana údajov

Keďže projekt zahŕňa zapojenie údajov a používateľov, pre konzorcium sa vypracuje protokol o ochrane údajov a etike, ktorý bude dohodnutý a bude sa dodržiavať. MŽP SR bude zodpovedné za zabezpečenie efektívnej a primeranej implementácie etických požiadaviek projektu a správy údajov tak, že bude sledovať a zabezpečiť, aby boli príslušné pravidlá zrozumiteľné a dodržiavané (opatrenie E, úloha 4). Na úvodnom stretnutí vymenuje Riadiaci výbor „manažéra pre etické otázky“, ktorý bude monitorovať činnosti partnerov, aby sa zabezpečilo, že všetky nepredpokladané etické otázky sa budú riešiť primeraným spôsobom. Údaje zhromaždené počas rozhovorov, prieskumov alebo akejkoľvek inej činnosti sa zverejnia iba so súhlasom účastníkov. Manažér pre etické otázky spolu s SC zabezpečí, aby boli všetky potrebné súhlasy (ak sú potrebné) získané od orgánov na ochranu údajov v primeranom čase.

Manažér pre šírenie informácií (MI)

Manažér pre šírenie informácií, Zuzana Lieskovska (SAŽP), bude zodpovedná za návrh a implementáciu „stratégie šírenia informácií a komunikácie“, bude viesť činnosti partnerov zamerané na zvyšovanie povedomia o rozsahu a činnostiach projektu LIFE IP, koordinovať šírenie informácií a zdieľanie nápadov s externými zúčastnenými stranami a zabezpečí čo najširšie možné šírenie výsledkov projektu LIFE IP medzi jeho hlavnými cieľovými skupinami.

Líder opatrenia (LO)

Líder opatrenia (LO) bude zodpovedný za koordináciu partnerov spolupracujúcich v rámci konkrétneho opatrenia pre zaistenie kvality realizovanej práce, ako aj splnenie príslušných cieľov a zámerov projektu. LO budú zodpovední aj za: (a) riešenie každodenných administratívnych, technických problémov a problémov so zdrojmi v rámci svojho opatrenia, (b) poskytovanie informácií týkajúcich sa všetkých aspektov práce ostatným LO, čím sa zabezpečí hladká koordinácia činností opatrení a (c) podávanie správ vyšším úrovňam riadenia projektu (KP, RV).

Zvolená štruktúra riadenia ponúka vhodnú rovnováhu medzi rôznymi prvkami, ktoré ovplyvňujú návrh a fungovanie riadenia (t. j. jednoduchosť, flexibilita, efektívnosť atď.). Každý člen tímu projektu LIFE IP jej ľahko porozumie, pretože zahŕňa konkrétne a jasné úlohy.

ÚLOHA 2: Mechanizmy a postupy rozhodovania

Nástroje riadenia projektu pre plánovanie, monitorovanie a podávanie správ

KP a projektoví manažéri budú využívať online nástroje na riadenie projektov, ktoré uľahčujú plánovanie, monitorovanie a zhromažďovanie a vykazovanie informácií, vďaka čomu budú informácie o projekte vždy aktuálne a budú sa môcť vykazovať včas a konzistentne. Príslušné nástroje budú tiež zasielať pravidelné správy EK.

Prostriedky a mechanizmy toku informácií

Tok informácií projektu bude usmerňovaný prostredníctvom: (i) bežnej elektronickej komunikácie (napr. e-mailov, telefónu, skype, internej webovej stránky atď.); (ii) dvakrát ročne plánovaných rokovaní a v prípade potreby prostredníctvom ad hoc rokovaní riadiaceho výboru; (iii) virtuálnych alebo fyzických odborných rokovaní ad hoc; (iv) interných správ o napredovaní za polrok (správy od partnerov koordinátorovi projektu); (iv) projektových workshopov a iných podujatí; a (v) v kontexte prípravy na oficiálne podávanie správ EK.

Rokovania konzorcia

Okrem úvodného stretnutia je naplánovaných sedem (7) rokovaní konzorcia. Na týchto rokovaníach budú predstavené hlavné míľniky pre plánovanie, výmenu informácií medzi partnermi, hodnotenie priebehu a úspešnosti projektu (finančné a technické) a pre prijímanie hlavných rozhodnutí o realizácii projektu. Zápisnice zo všetkých rokovaní sa budú uchovávať a rozposielať všetkým partnerom vrátane príslušných zoznamov opatrení. Partneri projektu budú mať týždeň po prijatí zápisnice na svoje vyjadrenie, v opačnom prípade sa budú považovať za schválené a budú súčasťou plánu implementácie projektu.

Plán riadenia a kvality (PRK)

Na začiatku projektu (M2) sa zostaví Plán riadenia a kvality (PRK) na mieru podľa zložitosti a osobitostí projektu. Plán riadenia a kvality bude fungovať ako nástroj na monitorovanie činností a meranie pokroku, ktorý zabezpečí plynulú implementáciu projektu a kvalitu výstupov.

Partnerská dohoda (PD)

Partnerská dohoda (PD) medzi všetkými partnermi projektu LIFE IP bude podpísaná skôr, ako ktorýkoľvek partner začne pracovať na projekte. Uzavretím Partnerskej dohody sa partnerom projektu LIFE IP upravujú konkrétne práva, povinnosti a prevádzkové aspekty, ktoré nie sú výslovne definované v zmluve EK. PD bude vychádzať z pravidiel LIFE, stanoví konkrétne rozhodovacie mechanizmy a postupy a stanoví všetky finančné otázky, šírenie informácií, správu, riadenie poznatkov, práva duševného vlastníctva a ďalšie otázky, ktoré môžu počas projektu vzniknúť.

Riadenie rizík

Počiatočná identifikácia rizík a príslušné pohotovostné plány sa uvádzajú v B6. Kritické riziká pre implementáciu a pohotovostné plány. Komplexnejší zoznam bude uvedený v Pláne riadenia a kvality (PRK), ktorý budú sprevádzať príslušné pohotovostné plány. PRK bude tiež obsahovať osobitný postup, ktorý sa má dodržať (t.j. presné kroky a dokumentáciu pre vykazovanie rizika, jeho analýzu, vytvorenie a zavedenie pohotovostných opatrení a overenie ich účinnosti a efektívnosti atď.) spolu s príslušnými zodpovednosťami, vždy, keď sa zistí nové riziko alebo nastane už identifikované riziko. Zoznam rizík bude aktualizovaný ad hoc (vždy, keď sa zistia nové riziká). Pre každé nové hlavné riziko (napr. identifikácia potenciálnych nebezpečenstiev v súvislosti s prácou, časovým plánom a/alebo s obmedzeniami rozpočtu atď.), ktoré sa zistí, sa zostaví pohotovostný plán pre zaistenie riadnej realizácie činností projektu, kvality výsledkov projektu a výstupy a včasné vykonanie akcií. Pohotovostné plány sa začlenia do celkového organizačného plánu prác projektu a budú sa bližšie špecifikovať v súvislosti s osobitosťami. Riziká sa budú posudzovať osobitne a budú sa vykazovať najmenej raz za polrok v interných správach o projekte.

Riešenie konfliktov a kontrola zmien

Členovia riadiaceho výboru a lídri opatrení (LO) okamžite informujú koordinátora projektu o akýchkoľvek udalostiach alebo okolnostiach, ktoré môžu významne ovplyvniť realizáciu vykonanej práce (napr. návrhy na výrazné zlepšenia a úpravy - zmeny v metodike, časovom rozvrhu a pridelovaní úloh, prípadné omeškania, spory medzi partneri atď.). Koordinátor projektu bude zodpovedný a bude sa snažiť vyriešiť vzniknuté problémy konzultáciou so zodpovedným LO a priamo zapojeným partnerom/mi. Koordinátor projektu sa bude snažiť nájsť kompromis medzi stranami konfliktu na základe konsenzu a pri zohľadnení plnenia/súlady s cieľmi projektu a pracovným plánom. V prípade neúspešnej mediácie zo strany koordinátora projektu potom konflikt postúpi riadiacemu výboru na prijatie konečného rozhodnutia. Riadiaci výbor sa bude snažiť reagovať na zmeny alebo urovnať konflikty dosiahnutím konsenzu medzi všetkými stranami. Ak nie je možné dosiahnuť konsenzus alebo konflikty zostanú nevyriešené, riadiaci výbor rozhodne o veci hlasovaním. Ďalšie informácie týkajúce sa rozhodovania, riešenia konfliktov, ako aj riadenia

vnútorných administratívnych - finančných otázok, budú súčasťou Partnerskej dohody projektu, ktorú pripravia a podpíšu všetci partneri pri začatí projektu.

Dôvody, prečo je toto opatrenie potrebné:

Vyššie uvedené rozhodovacie postupy a mechanizmy umožnia konzorciu efektívne riadiť projekt LIFE IP, zachovať si plnú kontrolu nad svojimi zdrojmi, harmonogramom a činnosťami a neustále vyhodnocovať priebeh projektu tak, aby reagoval na zmeny a riziká, ktoré môžu vyplývať z interných a externých podmienok. V dôsledku toho sa konzorcium LIFE IP stáva plne vybaveným pre zaistenie súladu medzi svojimi činnosťami a cieľmi, pre dosahovanie kvalitných a ambiciózných výsledkov, a teda pre zabezpečenie celkovej úspešnosti projektu.

Obmedzenia a predpoklady

Riadenie implementácie projektu LIFE IP bude náročné vzhľadom na rozsah plánovaných opatrení a vysoký počet zapojených partnerov a inštitúcií. Preto by riadiaci personál mal pozostávať z osôb, ktoré majú skúsenosti s implementáciou projektov a so spoluprácou so samosprávami.

Očakávané výsledky

Štruktúra riadenia projektu a mechanizmus rozhodovania boli úspešne prijaté a implementované

Odhad nákladov

Príslušné nákladové položky sú už zahrnuté v bode F1.

Výstupy:

Dohoda o konzorciu do 31/12/2019

1. **Predbežná správa a žiadosť o platbu pre fázu 1 a plán pre fázu 2 (termín: 31/3/2022)**
2. **Predbežná správa a žiadosť o platbu pre fázu 2 a plán pre fázu 3 (termín: 31/3/2024)**
3. **Predbežná správa a žiadosť o platbu pre fázu 3 a plán pre fázu 4 (termín: 31/3/2026)**
4. **Záverečná správa (termín: 31/3/2028)**

Míľniky

Konalo sa všetkých 7 rokovaní riadiaceho výboru.

VÝSTUPY, MÍLNIKY A ČASOVÝ PLÁN PODÁVANIA SPRÁV

HLAVNÉ VÝSTUPY PROJEKTU

Názov Výstupu	Kód pridružené ho opatrenia	Termín
1) Usmernenia, ktoré špecifikujú potrebné vzdelanie, kvalifikácie a skúsenosti pre manažérov kvality ovzdušia, ktorí sa majú vybrať, vrátane zadávacích podmienok a metodických pokynov pre prvý rok	C1.1	29/2/2020
2) 8 výročných správ, ktoré každý rok vypracujú manažéri kvality ovzdušia, o vykonaných úlohách a činnostiach, ktoré zahŕňajú: <ul style="list-style-type: none"> a. Posúdenie ich práce a napredovania pre splnenie ich cieľov b. Zníženie emisií znečisťujúcich látok pochádzajúcich z vykurovania domácností na jedného obyvateľa (PM10, PM2.5, benzo(a)pyrén) v cieľových obciach a mestách, ktoré sú zúčastnené v projekte LIFE c. Posúdenie kapacít regiónov, ktoré zamestnávajú manažérov kvality ovzdušia, efektívne plniť úlohy stanovené v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia. d. Stav všetkých regiónov z hľadiska zavedenia integrovaného systému riadenia kvality ovzdušia a plánovania spotreby energie. e. Stupeň zvýšeného povedomia a zapojenia miestnych obyvateľov do ochrany ovzdušia a ekologického správania 	C1.1	31/12/2020 31/12/2021 31/12/2022 31/12/2023 31/12/2024 31/12/2025 31/12/2026 31/12/2027
3) Vzdelávacie materiály, fórum a príručka pre manažérov kvality ovzdušia s cieľom zabezpečiť, aby subjekty, ktoré riešia kvalitu ovzdušia boli viac kompetentné a kvalifikované pre plnenie ich úloh (najmä manažéri kvality ovzdušia)	C1.2	30/4/2020
4) Správa s analýzou rôznych scenárov znižovania emisií zo zdrojov s výškou menšou ako 40 a zvyšovania energetickej efektívnosti vo vybraných regiónoch do roku 2030	C1.2	30/6/2020
5) Znalostná základňa, webová stránka, osvedčené postupy a služby zamerané na efektívnejší proces aktualizácie Programov na zlepšenie kvality ovzdušia a účinnejšiu praktickú pomoc starostom, primátorom, obecným zastupiteľstvám, kontrolným orgánom, susedným krajinám a iným zainteresovaným stranám.	C1.2	30/6/2020
6) Webová aplikácia zameraná na kvalitu okolitého ovzdušia v Oblastiach riadenia kvality ovzdušia pre verejnosť	C2	30/6/2020
7) Vzdelávacie materiály pre učiteľov a školy vrátane: <ul style="list-style-type: none"> - metodickéj príručky „Udržateľná mestská mobilita“ - vzdelávacej príručky pre učiteľov - príručky pre učiteľov - pracovných hárkov pre žiakov a študentov 	C2	30/11/2023

<ul style="list-style-type: none"> - informačného letáku - identifikačných kľúčov s metodikou - pexesa - lišajníky - postera 		
8) 2 štúdie uskutočniteľnosti pre dopravné riešenia na zlepšenie kvality ovzdušia vo vybraných mestách	C3	31/12/2019
<p>9) Odporúčania uverejňované každé dva roky a vstupné materiály na návrh regionálnych a miestnych politík, ako aj právnych predpisov na zlepšenie efektívnosti opatrení v oblasti kvality ovzdušia. V správach sa uvedie:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. počet vymenených kotlov na tuhé palivo na Slovensku b. úroveň zjednodušených administratívnych postupov pri poskytovaní dotácií s cieľom zabezpečiť, aby všetky zainteresované strany dostali dotácie v tom istom roku, v ktorom podali žiadosti. c. počet zapojených domácností, ktoré dostali podporu a/alebo poradenstvo od manažérov kvality ovzdušia. d. zvýšené povedomie obyvateľov o potrebách a možnostiach zvýšenia energetickej efektívnosti v ich bytoch a domoch. 	C3	31/12/2021 31/12/2023 31/12/2025 31/12/2027
<p>10) Informačné a vzdelávacie materiály pre Ekologické vykurovanie – vzdelávací program vrátane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informačných letákov a brožúr o správnom vykurovaní; • 11 video spotov (1-3 minúty) • vzdelávacích materiálov pre vzdelávací program Ekologické vykurovanie; • školení vládnych úradníkov zapojených do ochrany ovzdušia; • školení študentov stredných a základných škôl; 	C4	31/12/2022
11) Opakované jednorazové meranie emisií a meranie efektívnosti u prevádzkovateľov vykurovacích zariadení v domácnostiach	C4	31/12/2024
12) Automatický systém na monitorovanie prevádzkových parametrov malých spaľovacích zariadení (bezdrôtový prenos údajov)	C4.	31/12/2021
<p>13) Vyhodnotenie nameraných prevádzkových a emisných parametrov reálnych zdrojov tepla v časovom rámci jednotlivých vykurovacích sezón</p> <p>Cieľom tejto časti projektu je zmerať prevádzkové parametre kotlov (výkonnosť, prevádzkové teploty atď.) v reálnych domácnostiach, ktoré sa zrealizuje v dlhodobom časovom období a s opakovanými meraniami emisných parametrov (CO, NOx, CO2 alebo O2, prach) v často opakovaných prevádzkových podmienkach.</p> <p>Aktuálna emisná bilancia zohľadňuje tepelné straty domu v zásade iba v závislosti od veku stavby, ale realitou je, že každá domácnosť má iný denný cyklus dopytu po teple. To znamená, že</p>	C4	31/12/2026

<p>kotly sú v skutočnosti prevádzkované v rôznych časoch a v rôznych režimoch.</p> <p>Cieľom je určiť emisné parametre reálne prevádzkovaných kotlov v ich bežných prevádzkových podmienkach, vyhodnotiť, ktoré prevádzkové podmienky kotlov sú najbežnejšie, a tiež vyhodnotiť, v akej časti sezóny je kotol prevádzkovaný pri menovitom výkone a v akej časti sezóny funguje pri zníženom výkone.</p> <p>Výstupom bude kvantifikácia rozdielov medzi štítkom a skutočnými emisiami znečisťujúcich látok vrátane vyhodnotenia toho, v akej časti vykurovacej sezóny sú emisné parametre kotlov výrazne horšie. Napr. ak sú kotly prevádzkované pri minimálnom výkone na začiatku a na konci vykurovacej sezóny alebo ak fungujú pri menovitom výkone počas chladných dní vykurovacej sezóny.</p> <p>Výstupom budú aj informácie získané dlhodobým meraním prevádzkových parametrov a opakovaným meraním emisných parametrov. Tieto informácie sa spracujú do výskumnej správy, ktorá sa použije na aktualizáciu emisných bilancií.</p> <p>Emisná bilancia pracuje s emisnými faktormi pri menovitom a zníženom výkone kotla. Otázkou zostáva, v akej časti vykurovacej sezóny sa kotly prevádzkujú so zníženým výkonom a v akej časti vykurovacej sezóny pri menovitom výkone.</p> <p>Získané informácie sa budú počas projektu oznamovať (prezentovať) ako súčasť osvetových akcií uvedených v časti C.4-1, aby sa ľudia naučili správne vykurovať alebo prípadne pre vysvetlenie verejnosti, ktorým nevhodným spôsobom prevádzky by sa mali vyhnúť pre minimalizovanie rozdielov v emisných parametroch stanovených pri certifikácii a pri skutočnej prevádzke.</p>		
<p>14) Inventúra emisií pre vybrané kraje</p> <p>Inventúra emisií predstavuje oficiálne predkladanie ročných národných inventúr emisií 27 látok znečisťujúcich ovzdušie podľa Dohovoru o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcom hranicami štátov (dohovor LRTAP), ktorý bol uzatvorený pod záštitou Európskej hospodárskej komisie OSN (EHK OSN) a 5 látok znečisťujúcich ovzdušie podľa smernice 2016/2284 / EÚ (smernica NEC). Emisné súpisy sú potrebné na sledovanie pokroku smerom k dodržiavaniu emisných stropov a záväzkov členských štátov EÚ v oblasti znižovania emisií.</p> <p>Inventúra emisií sa každoročne pripravuje v súlade s legislatívnymi požiadavkami a usmerneniami EMEP/EHP s ohľadom na pravidlá transparentnosti, konzistentnosti, porovnateľnosti, úplnosti a presnosti. Podávanie správ sa vykonáva v spoločnej štruktúre podľa kategórií NFR (nomenklatúra pre reportovanie), ktorá zahŕňa príslušné sektory hospodárstva (energetiku, spaľovanie v priemysle, fugitívne emisie, domácnosti, dopravu, priemyselné procesy, rozpúšťadlá, poľnohospodárstvo, odpadové hospodárstvo).</p>	D	31/12/2021 31/12/2025 31/12/2027

15) Regionálna správa o hodnotení kvality ovzdušia a databáza	D	31/12/2023 31/12/2027
16) Šírenie informácií a plán komunikácie	E	31/3/2020
17) Výročné správy o činnostiach šírenia informácií, ktoré zahŕňajú: e. Kampane pripravené a realizované na území Slovenska (vrátane televíznych a rozhlasových spotov, miniboardov, plagátov, letákov, reklamy v tlači, reklamných inzerátov, internetových reklám, internetovej pošty, reklám na Google a Facebooku, reklám vo vozidlách verejnej dopravy v obciach). f. Materiály kampaní (televízne spoty, rozhlasové spoty, billboardy, miniboardy a plagáty, reklama v tlači, inzeráty, internetové reklamy, iné reklamy). g. Televízne a rozhlasové spoty h. Rozhlasové diskusie i. Letáky o riadení kvality ovzdušia v oblastiach riadenia kvality ovzdušia (okolo 350 tlačených letákov na každý z 8 slovenských krajov) j. Miniboardy a plagáty 2020-2027	E	31/12/2020 31/12/2021 31/12/2022 31/12/2023 31/12/2024 31/12/2025 31/12/2026 31/12/2027
18) Informačné tabule s logom projektu LIFE	E	31/3/2020
19) Správa pre laickú verejnosť v slovenskom a anglickom jazyku	E	31/12/2027
20) <u>Správa o seminároch o vzájomnom vzdelávaní týkajúcich sa OP 2021-2027 / 2028-2034</u>	E	31/12/2027
21) Mechanizmus zapojenia ďalších obcí a regiónov	E	31/12/2027
22) Výročné správy o pokroku s opisom činností projektu	F	31/12/2020 31/12/2021 31/12/2022 31/12/2023 31/12/2024 31/12/2025 31/12/2026 31/12/2027
23) Etický kódex pre fungovanie pracovnej skupiny LIFE IP	F	31/3/2020

HLAVNÉ MÍĽNIKY PROJEKTU

Názov míľnika	Kód pridruženéh o opatrenia	Termín
 ① Zorganizuje sa úvodné stretnutie pre iniciovanie projektu	F	31/1/2020
 ① Príprava finančného auditu k fáze 1 projektu	F	31/3/2022
 ① Príprava finančného auditu k fáze 2 projektu	F	31/3/2024
 ① Príprava finančného auditu k fáze 3 projektu	F	31/3/2026
 ① Príprava finančného auditu k fáze 4 projektu	F	31/3/2028
 ① Zriadi sa Koordinačná jednotka kvality ovzdušia	C1.2	31/3/2020
 ① Pripraví sa prvé vzdelávacie materiály pre manažerov kvality ovzdušia	C1.1	30/4/2020

 Prijatie manažérov kvality ovzdušia na túto pozíciu	C1.2	30/4/2020
 Začiatok školení pre manažérov kvality ovzdušia	C1.1	31/5/2020
 Vzdelávací materiál pre učiteľov a školy	C2	30/11/2023
 2 štúdie uskutočniteľnosti boli zamerané na dopravné riešenia na zlepšenie kvality ovzdušia vo vybraných mestách	C3	31/12/2027
 Kampane podľa C4.1 dokončené	C4.1	31/12/2026
 Inventúra emisií pre vybrané regióny je k dispozícii	D	31/12/2027
 Dokončenie kôl mediálnych kampaní	E	31/12/2027
 Splnené sú všetky KPI projektu	F	31/12/2027

PLÁNOVANÉ SPRÁVY O ČINNOSTI

Typ správy	Termín
Predbežná správa a žiadosť o platbu pre fázu 1	31/3/2022
Predbežná správa a žiadosť o platbu pre fázu 2	31/3/2024
Predbežná správa a žiadosť o platbu pre fázu 3	31/3/2026
Záverečná správa	31/3/2028

Príloha: Umiestnenie monitorovacích staníc

Stanica	Katastrálne územie	Parcela	Rozloha	List vlastníctva	Obec	Okres	
Pezinok	Grinava				Pezinok	Bratislava III	E
Bardejov	Bardejov	3492/2	4254	6279	Bardejov	Bardejov	P
Komárno	Komárno	1497	835	6434	Komárno	Komárno	N
Liptovský Mikuláš	Liptovský Mikuláš	891/1	12200	4367	Liptovský Mikuláš	Liptovský Mikuláš	Ž
Lučenec	Lučenec	5924/14	454	5414	Lučenec	Lučenec	E
Sereď	Sereď	E 303	8417	591	Sereď	Galanta	T
Trebišov	Trebišov	3021/1	3993	4170	Trebišov	Trebišov	K
Oščadnica	Oščadnica	31/5	1917	1693	Oščadnica	Čadca	Ž
Plášťovce	Plášťovce	276/4	599	1	Plášťovce	Levice	N
Bratislava Podunajské Biskupice	Podunajské Biskupice	1503/2	1635	4752	Bratislava	Bratislava II	E
Poprad	Veľká	932/1	793	1	Poprad	Poprad	P
Považská Bystrica	Považská Bystrica	3732/11	17084	4376	Považská Bystrica	Považská Bystrica	T
Púchov	Púchov	1224/2	10655	2424	Púchov	Púchov	T
Žarnovica	Žarnovica	1343/1	450	1788	Žarnovica	Žarnovica	E